

Uvodna beseda in povzetek

Uvod

Svetovni finančni sektor se je v preteklem letu soočil z nepredvidljivimi težavami. Prenapihnjene tržne vrednosti finančnih instrumentov so se nenadoma sesule, kar je imelo boleče posledice za celotno finančno industrijo, njene uporabnike in ne nazadnje pristojne nadzornike. Največje svetovne banke in zavarovalnice so čez noč postale nesolventne, nekatere so objavile stečaj.

Slovensko zavarovalništvo je od začetka devetdesetih let do leta 2007 dosegalo visoke stopnje rasti, ki so bile višje od splošne rasti v gospodarstvu. Pomen zavarovalnih premij in naložb iz zavarovalnih premij v Sloveniji je hitro rasel, vendar še ni dosegel povprečja evropske udeležbe v BDP. Z nastopom finančne krize, ki je zmanjšala oziroma odnesla prihodke od naložb in povečala njihove odhodke, so zavarovalnice izkazale bistveno slabše poslovne rezultate, na katere so, predvsem v skupini premoženjskih zavarovanj, dodatno vplivale tudi škode iz naslova naravnih nesreč. Finančna kriza je tudi v zavarovalniški sektor prinesla negotovost, zaradi česar je težko napovedati, kakšni bodo rezultati v prihodnosti. Glede na izkušnje ostalih evropskih držav in relativno nizkega deleža premije življenjskih zavarovanj v Sloveniji, ima zavarovalništvo dolgoročno gledano velike možnosti za nadaljnjo ugodno rast.

Liberalizacija in globalizacija kapitalskih trgov od zavarovalnic zahtevata pestrost ponudbe finančnih storitev ter povezovanje in širitev preko državnih meja. Slovenske zavarovalnice tako uspešno širijo svoje poslovanje na tuje trge, predvsem na območje republik bivše Jugoslavije.

Sredstva iz naslova zavarovalnih pogodb predstavljajo pomemben delež kapitalskega trga. To so tudi najdaljoročnejša sredstva v narodnem gospodarstvu, z običajno ročnostjo nad 10 let. Letni prirasti dragocenih dolgoročnih sredstev se morajo, zaradi pomanjkanja dolgoročnih investicijsko-kreditnih instrumentov (različne vrste obveznic, tudi hipotekarnih in drugih jamstvenih instrumentov), ki pesti tako slovenski kot mnoge druge finančne trge, nalagati v tujini, s čimer Slovenija izgublja potencial lastnega varčevanja za pospeševanje domačih investicij in zaposlovanja.

Za slovensko zavarovalništvo so še vedno značilne kompozitne zavarovalnice, kar pomeni, da zavarovalnica kot ena pravna oseba lahko opravlja posle premoženjskega in življenjskega zavarovanja. Kompozitnih je sedem od petnajstih zavarovalnic. S tem je Slovenija v manjšini tistih držav članic Evropske unije, v katerih še obstajajo tovrstne zavarovalnice. Nadalje Slovenija sodi med tiste države članice Evropske unije, v katerih prevladuje domače lastništvo, saj je še devet zavarovalnic, oziroma dobrih 91 odstotkov celotnega zavarovalnega trga, v večinski domači lasti.

Članstvo v Evropski uniji prinaša Sloveniji poleg pravic tudi precejšnje obveznosti na vseh finančnih področjih, tako tudi v zavarovalništvu. V slovensko zavarovalno zakonodajo in prakso je Slovenija morala prenesti širok spekter zavarovalnih direktiv in osnovna načela notranjega trga, ki veljajo v Evropski uniji, med njimi svobodo do neposrednega opravljanja storitev. V zadnjih letih zakonodajni okvir EU hitro sledi čedalje bolj kompleksnim povezavam na evropskih finančnih trgih s sprejemanjem direktiv, katerih področje urejanja prehaja od t.i. solo nadzora preko nadzora eno sektorskih skupin na med sektorski nadzor finančnih konglomeratov, kar se uveljavlja tudi v Sloveniji.

Razvoj zavarovalnega trga in obvladovanje tveganj

Od devetdesetih let so zavarovalnice iz leta v leto dosegale boljše poslovne rezultate. Leto 2007 je bilo še posebno uspešno. Poslovni rezultati za leto 2008 pa zaradi finančne krize in neugodnih vremenskih razmer izkazujejo precej slabšo sliko kot pred letom. Tržni delež največje zavarovalnice

(glede na obračunano bruto zavarovalno premijo) je bil tako ob koncu leta 2008 še vedno 39,4 odstoten, skupni delež največjih štirih zavarovalnic pa je presegel 78 odstotkov. V letu 2008 se tržni deleži posameznih zavarovalnic v primerjavi z letom 2007 niso drastično spremenili, pri petih zavarovalnicah je prišlo do povečanja tržnega deleža (od tega največ za 0,4 odstotne točke pri dveh zavarovalnicah), prav tako petim zavarovalnicam pa se je tržni delež znižal (od tega največ za 0,6 in 0,4 odstotne točke).

Obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano zavarovalno premijo, se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007, realno povečal le za 0,8 odstotkov. Posledično se je znižal delež zbrane zavarovalne premije v BDP. Tako je leta 2007 znašal 5,7 odstotkov BDP, v letu 2008 je ta delež znašal le 5,2 odstotka BDP. Tovrstni delež je v državah Evropske unije v letu 2007 znašal skoraj 9 odstotkov. Odstotek zbrane zavarovalne premije v Sloveniji zaostaja za primerljivimi odstotki držav članic EU, predvsem na račun zbrane premije življenjskih zavarovanj. Ta je v Sloveniji leta 2008 znašala 1,4 odstotke BDP, medtem ko je v Evropskih državah (EU-27) v letu 2007 znašala skoraj 5,6 odstotkov. Zbrana premija življenjskih zavarovanj se je v Sloveniji v zadnjem letu povečala za 4,1 odstotek in dosegla 27,9 odstotkov (28,5 odstotkov v letu 2007) celotne zbrane premije (leta 2007 v Evropski uniji 63,3 odstotke celotne premije).

Zavarovalnice so v poslovnem letu 2008 izkazale skupaj 2,9 mio EUR čistega dobička, kar je 92,2 mio EUR manj kot v preteklem letu. Pozavarovalnici pa sta v istem obdobju izkazali negativni poslovni izid, v višini 5,7 mio EUR. Tudi pokojninske družbe so izkazale nižji poslovni izid kot pred letom, in sicer so dosegle 2,1 mio EUR čistega dobička.

Stabilnost zavarovalniškega sektorja kot tudi posamezne zavarovalnice je pogojena z obvladovanjem tveganj, t.j. z upravljanjem in usklajevanjem dveh portfeljev. Tveganja pasive so povezana z določanjem premijskih stopenj, ocenjevanjem bodočih obveznosti (t.i. »underwriting risks«) in izravnavanjem teh rizikov s pozavarovanjem in sozavarovanjem. Delež čiste zadržane premije v celotni premiji je v letu 2008 za zavarovalnice znašal 90,1 odstotka, za pozavarovalnice pa 71,5 odstotkov. Upravljanje aktive, t.j. nalaganje sredstev iz sklenjenih zavarovalnih polic, je podvrženo tveganjem, ki so predvsem posledica nevarnosti razvrednotenja naložb zaradi sprememb na kapitalnih trgih, nižanja obrestnih mer, tečajnih sprememb in plačilne nesposobnosti pogodbenih partnerjev.

Slovenske zavarovalnice (brez pozavarovalnic) so imele konec leta 2008 za skoraj 4.100,7 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega za 3.569,6 mio EUR naložb kritnega premoženja. Delež naložb zavarovalnic (brez naložb pozavarovalnic) v BDP se je od leta 2001 do leta 2007 povečal iz 5,6 odstotkov na 12,0 odstotkov BDP, v letu 2008 je delež nižji, in sicer 11 odstotni. Premoženje pozavarovalnic je konec leta 2008 znašalo 420,0 mio EUR, od tega 243,7 mio EUR naložb kritnega premoženja, pokojninske družbe pa so imele konec leta 2008 za skoraj 479 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega 456 mio EUR naložb kritnih skladov.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja v primerjavi z zavarovalno-tehničnimi rezervacijami in v letu 2001 prvič dosegle zadovoljivo pokritost matematičnih rezervacij z naložbami kritnega sklada (naložbe življenjskih zavarovanj), v letu 2002 pa so tudi naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov, prvič dosegle pokritost drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij. Navedena pokritost oziroma koeficient nalaganja vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami je v letu 2008 izkazana v višini 105 odstotkov (leta 2007 še 113 odstoten).

Struktura naložb kritnih premoženj (brez kritnih skladov) in kritnih skladov zavarovalnic na dan 31. 12. 2008

	Naložbe kritnega premoženja (brez kritnih skladov)	Naložbe kritnih skladov
Državni papirji	26,1 %	38,1 %
Bančni depoziti	8,1 %	6,4 %
Dolžniški vrednostni papirji	22,1 %	32,3 %
Lastniški vrednostni papirji	15,0 %	21,3 %
Terjatve	24,5 %	0,6 %
Ostalo (posojila, nepremičnine ...)	4,2 %	1,3 %
Skupaj	100,0 %	100,0 %

Ker domači kapitalski trg ni v stanju absorbirati celotnega obsega naložb zavarovalnic, je nujna usmeritev njihovih naložb na tuje kapitalske trge. Zavarovalnice so konec leta 2008 izkazale za 1.156,3 mio EUR naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v tujino, kar je za 13,8 odstotkov več kot leto poprej.

Poleg navedenih načinov obvladovanja tveganj morajo zavarovalnice obvladovati tveganja tudi z zadostno višino kapitala oziroma minimalno predpisano kapitalsko ustreznostjo. Ravno tako morajo zadovoljivo kapitalsko ustreznost izkazovati tudi pozavarovalnice in pokojninske družbe. Konec leta 2008 so zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe skupaj izkazale za dobrih 223,1 mio EUR presežka razpoložljivega kapitala, kar je 6,4 odstotkov več kot preteklo leto.

Gornje navedbe glede razvoja slovenskega zavarovalnega trga in glede sposobnosti slovenskih zavarovalnic v zvezi z obvladovanjem tveganj lahko sklenemo z mislijo, da slovensko zavarovalništvo po nekaterih kazalcih še ne dosega stopnje razvitosti najrazvitejših trgov Evropske unije, a se pospešeno razvija. Vendar je finančna kriza v letu 2008, ne sicer v takem obsegu kot na velike tuje zavarovalnice, pomembno vplivala tudi na poslovanje slovenskih zavarovalnic.

Slovenske zavarovalnice so se začele s svojimi storitvami pojavljati tudi na trgih ostalih držav članic EU. V letu 2008 so tako zbrale 1,7 mio EUR premije iz naslova zavarovanj, ki so jih sklenile v drugih državah članicah EU, od tega 1,2 mio EUR preko dveh podružnic na Slovaškem.

Na slovenskem trgu se slovenske zavarovalnice srečujejo tudi s konkurenco zavarovalnic iz držav članic EU, ki pri nas sklepajo zavarovalne posle neposredno in preko treh podružnic. Premija iz naslova neposrednega opravljanja poslov je v letu 2007¹ znašala 3,7 mio EUR, pri čemer so največ premije zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije, podružnice pa so zbrale skupaj 7,8 mio EUR premije.

¹Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2007.

Delo Agencije za zavarovalni nadzor

Agencija za zavarovalni nadzor je pristojna tudi za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov s področja zavarovalništva ter za dopolnjevanje in spreminjanje le-teh. V letu 2008 je tako sprejela en nov podzakonski predpis, pet podzakonskih predpisov pa je spremenila oziroma dopolnila, in sicer:

Pregled novega in sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov:

1. Pravilnik v zvezi z zahtevo za posredovanje podatkov Agenciji za zavarovalni nadzor (Uradni list RS, št. 97/08),
2. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 17/08),

3. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 17/08),
4. Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila o načinu elektronskega poročanja zavarovalnic o naložbah kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter o naložbah, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 39/08),
5. Sklep o spremembah Sklepa o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 66/08),
6. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov (Uradni list RS, št. 120/88).

Agencija je pristojna tudi za izdajo dovoljenj, soglasij in drugih odločb ter odredb o odpravi kršitev predpisov, ki urejajo poslovanje zavarovalnic. V letu 2007 in 2008 je Agencija izdala dovoljenja, soglasja in druge odločbe ter odredbe o odpravi kršitev, kot sledi v nadaljevanju.

Pregled izdanih dovoljenj in drugih odločb, soglasij in odredb o odpravi kršitev v letu 2008 in letu 2007

Vrsta dovoljenja	Leto 2007	Leto 2008
Dovoljenje za upoštevanje polovice nevplačanega vpoklicanega kapitala zavarovalnice	1	
Zavrnitev dovoljenja za prenos prostih sredstev iz ene zavarovalne skupine na drugo		1
Dovoljenje za prenos zavarovalnih pogodb	1	
Dovoljenje za opravljanje zavarovalnih/pozavarovalnih poslov	1	1
Dovoljenje za prenos izločenih poslov	2	5
Dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalnici/pokojninski družbi	3	1
Dovoljenje za prekoračitev omejitve naložb	2	2
Dovoljenje za nalaganje premoženja kritnega sklada v druge vrste naložb kot predpisane v zakonu		1
Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	10	8
Zavrnitev dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	2	
Dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja	1	
Dovoljenje za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	739	1.426
Zavrnitev izdaje dovoljenja za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	8	25
Ugotovitevna odločba o prenehanju dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov	1	
Ugotovitevna odločba o odpravi kršitev	5	
Odločba o ugovoru proti odredbi	5	2
Odločba o začetku postopka	3	
Odločba o odvzemu dovoljenja	4	
Obravnava obvestila o pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic EU	2	1
Obravnava obvestila o pričetku opravljanja zavarovalnih poslov preko podružnice na območju države članice EU	1	
Odredba o odpravi kršitev	11	6
Skupaj	802	1.479

Agencija je bila v letu 2008 aktivno vključena v slovensko predsedovanje, saj je Delovni skupini za finančne storitve v Svetu EU, v času slovenskega predsedovanja na področju sprejemanja Direktive Evropskega parlamenta in sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II), predsedoval mag. Jurij Gorišek (predsednik senata Agencije) in so-predsedoval dr. Mihael Perman (direktor Agencije). Poleg navedenih vodij je bilo v slovenski skupini za zavarovalništvo še pet strokovnjakov (trije iz Agencije in dva iz Ministrstva za finance).

Agencija je v letu 2008 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-E).

V letu 2008 se je Agencija, tako kot tudi predhodna leta, z ostalimi finančnimi nadzorniki srečevala v okviru Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, po potrebi pa tudi dodatno.

Agencija je, poleg Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostih papirjev, sodelovala tudi v delovni skupini za izvajanje operativnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o finančnih konglomeratih in pripadajočih podzakonskih predpisov, ki jo je v letu 2007 imenovala Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov.

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije za zavarovalni nadzor kot članice Odbora evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je glavno posvetovalno telo (»Primary Adviser«) Evropski komisiji pri pripravi in izdaji zavarovalnih in pokojninskih direktiv. Največjo obstoječo nalogo CEIOPS predstavlja projekt Solventnost II, ki prinaša spremembe tako na področju kapitalskih zahtev za zavarovalnice, kot tudi na področju njihovega notranjega in zunanjega nadzora. V okviru projekta Solvency II je Agencija v letu 2008 aktivno sodelovala v skupini za finančne zahteve, ki je bila oblikovana na zaprosilo Evropske komisije in skupini za računovodska vprašanja, ki morata sprejeti izvedbene ukrepe, ki so predvideni v Direktivi o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja - Solventnost II. Mag. Jernej Merhar (namestnik direktorja Agencije) je bil imenovan za podpredsednika ekspertne skupine za finančne zahteve (ang. Financial Requirement Expert Group- FinReq), poleg tega je prevzel tudi vodenje delovne podskupine za področje zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Zato, da Agencija lahko sledi svojemu glavnemu poslanstvu, to je varstvu zavarovancev, je potreben strog in stalen nadzor na vseh področjih poslovanja zavarovalnic. Takšen nadzor je še toliko bolj pomemben zaradi hitro rastočega pomena dolgoročnih zavarovanj (življenjskih, pokojninskih in zdravstvenih) in vse hitrejšega pojavljanja novih naložbenih oblik in tveganj.

Ljubljana, 29. junij 2009

dr. Mihael Perman
direktor

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2008

I. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2008

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2008 temelji na podatkih in informacijah dostopnih do sredine junija 2009.

1

Uvod

Na slovenskem zavarovalnem trgu je v letu 2008 poslovalo sedemnajst zavarovalnic (petnajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici), tri pokojninske družbe, Jedrski pool, Škodni sklad v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja in Prvi pokojninski sklad v okviru Kapitalne družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega so v preteklem letu na zavarovalniškem področju delovale še tri podružnice tujih zavarovalnic, 345 tujih zavarovalnic pa je v letu 2008 opravljalo zavarovalne posle neposredno.

Večina zavarovalnic opravlja posle tako premoženjskega kot življenjskega zavarovanja. Štiri zavarovalnice so specializirane za premoženjska zavarovanja, od njih ena za prostovoljna zdravstvena zavarovanja in ena za prostovoljna zdravstvena in nezgodna zavarovanja. Dve zavarovalnici sta specializirani za sklepanje življenjskih zavarovanj, ena zavarovalnica sklepa življenjska zavarovanja in zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj, ena zavarovalnica pa sklepa življenjska zavarovanja, zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj in zavarovanja iz zavarovalne vrste zdravstvenih zavarovanj. Pokojninske družbe ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

V letu 2008 je na zavarovalnem področju prišlo do nekaterih sprememb: ustanovljena je bila nova življenjska zavarovalnica, ERGO Zavarovalnica, d.d., na zakonodajnem področju pa je bila sprejeta novela Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-E).

Zavarovalni trg so v letu 2008 obvladovale štiri zavarovalniške skupine. Prvo skupino sestavljajo nadrejena družba Zavarovalnica Triglav, d.d. in podrejene družbe Pozavarovalnica Triglav Re, d.d., Triglav zdravstvena zavarovalnica, d.d. in Skupna pokojninska družba. Drugi skupini je nadrejena Pozavarovalnica Sava, d.d., ki obvladuje Zavarovalnico Tilia, d.d. ter je udeležena v Zavarovalnici Maribor, d.d. in pokojninski družbi Moja naložba, d.d.. Tretjo zavarovalniško skupino sestavljata Adriatic Slovenica, Zavarovalna družba, d.d. in KD Življenje, zavarovalnica, d.d., ki jima je nadrejena družba KD Group, finančna družba, d.d.. Četrto zavarovalniško skupino pa predstavlja Prva osebna zavarovalnica, ki ji je nadrejena družba Prva Group, d.d..

2

Zakonodajni okvir

2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu

Zakon o zavarovalništvu je osnovni zakon, ki ureja vprašanja v zvezi z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic. Le-ta zavarovalnicam, kot pomembni skupini nendenarnih finančnih institucij, prinaša posebna pravila, poleg tega pa morajo zavarovalnice kot gospodarske družbe poslovati tudi v okviru zakonodaje, ki se uporablja za poslovanje gospodarskih družb na splošno.

Zakon o zavarovalništvu je bil sprejet 27. januarja 2000 ter spremenjen oziroma dopolnjen s pomembnejšimi oziroma obsežnejšimi spremembami v letu 2002, 2004, 2006 (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZavar-UPB2), 2007 (Ur. l. RS, št. 9/07 in 102/07), 2008 (Ur. l. RS, št. 69/08) in 2009 (Ur. l. RS, št. 19/09). S spremembo ZZavar (ZZavar-E), ki je bila objavljena julija 2008, je bila opredeljena dolžnost posredovanja podatkov Agenciji s strani državnih organov,

organov lokalnih skupnosti, nosilcev javnih pooblastil ter drugih pravnih oseb in organizacij, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločanje. Poleg tega pa je bila z novelo dosežena večja finančna in kadrovska neodvisnost Agencije za zavarovalni nadzor, spremenjena sestava strokovnega sveta, način določanja sejnin in uvedena funkcija sekretarja strokovnega sveta.

V skladu z Zakonom o zavarovalništvu je Agencija pooblaščenca za sprejem podzakonskih predpisov na področju zavarovalništva. Na podlagi te določbe Agencija pripravlja in sprejema podzakonske predpise. Po vsebini lahko podzakonske predpise razdelimo na štiri glavne podskupine:

Prvo podskupino sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobna pravila za izpolnjevanje standardov glede previdnostnega poslovanja. Opredeljujejo podrobnejša pravila za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic, vrste in lastnosti kritnega premoženja, podrobnejša pravila in minimalne standarde za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednotenje postavk sredstev in obveznosti zavarovalnice, način izračuna likvidnostnih količnikov, zahteve glede izračuna prilagojenih kapitalskih zahtev za nadrejene zavarovalnice ter metodologijo za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja.

Druga podskupina podzakonskih predpisov določa podrobna pravila za poročanje. Pogostost poročanja je odvisna od vrste poročila. Zavarovalnica mora vsako četrletje izračunavati, spremljati in poročati Agenciji o višini kapitala, kapitalskih zahtevah, kapitalski ustreznosti, višini zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednosti, vrsti in razpršenosti kritnega premoženja in naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, zavarovalno statističnih podatkih, bilančnih in poslovno izidnih podatkih.

Podzakonski predpisi, ki določajo pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja, sestavljajo tretjo podskupino.

Četrto podskupino pa sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobnejše pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, ki so potrebna za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnih zastopnikov oziroma posrednikov.

2.2. Drugi zakoni, pomembni za poslovanje zavarovalnic

Zakoni, posebej pomembni za poslovanje zavarovalnic, so še: Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP), ki med drugim ureja obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti oziroma zavarovanje lastnika motornega vozila proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam; Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja; Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), ki ureja tudi področje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK), ki ureja dopolnilni nadzor oseb iz finančnega sektorja, kadar so te del finančnega konglomerata.

2.2.1. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP)

Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo) (ZOZP-UPB2) ureja naslednja obvezna zavarovanja v prometu: zavarovanje potnikov v javnem prometu (razen potnikov v zračnem prometu) proti posledicam nesreče, zavarovanje avtomobilske odgovornosti oz. zavarovanje lastnika vozila, zavarovanje lastnika čolna in zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam ter zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo povzročeno potnikom, prtljagi in tovoru. Obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti je v EU urejeno s posebnim sklopom direktiv, ki jim sledi tudi slovenski ZOZP. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 30/06; ZOZP-C) je prinesel ustrezno prilagoditev določb z Uredbo št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta

z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (UL L št. 138 z dne 30. 04. 2004). Spremembe se nanašajo predvsem na področje letalstva. Urejajo najnižjo raven zavarovanja za kritje odgovornosti letalskih prevoznikov in operaterjev v zvezi s potniki, prtljago, tovorom in tretjimi osebami ter odpravljajo razlike med nacionalnim in mednarodnim zračnim prometom.

Maja leta 2007 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 52/07; ZOZP-D), ki sledi v letu 2005 sprejeti Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (UL L št. 149 z dne 11. 06. 2005). Spremembe predvsem izboljšujejo obstoječe varstvo oškodovancev v prometnih nesrečah, saj prinašajo višje zavarovalne vsote, ter zagotavljajo rešitev najpogostejših problemov, ki se pojavljajo v praksi, z namenom zagotavljanja enotnega zavarovalniškega trga na področju obveznega avtomobilskega zavarovanja.

2.2.2. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)

V Sloveniji je v zadnjih letih, kot v vseh državah tržnega gospodarstva, vedno bolj aktualno vprašanje, koliko javnih in koliko zasebnih sredstev naj bo namenjenih zdravstvu. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZVZZ-UPB3) ureja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, obseg pravic in obveznosti zavarovancev ter določa nosilce družbene skrbi za zdravje in njihove naloge, ureja odnose med izvajalcem obveznega zdravstvenega zavarovanja, izvajalci zdravstvenih storitev in zavarovanci. V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 38/06; ZZVZZ-I), ki je določil, da se pogoje za morebitno preoblikovanje družbe za vzajemno zavarovanje v delniško družbo uredi s posebnim zakonom. Na podlagi teh določil je bil sredi leta 2007 sprejet Zakon o pogojih za statusno preoblikovanje Vzajemne zdravstvene zavarovalnice d.v.z. (Ur. l. RS, št. 60/07) (ZPSPVZZ). Septembra 2007 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 91/07) (ZZVZZ-J), ki je podrobneje določil pravila o podatkih, ki jih morajo, zaradi uvedbe izravnalnih shem, izvajalci zdravstvenih storitev zagotavljati zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Julija 2008 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 76/08) (ZZVZZ-K), vendar se spremembe ne nanašajo na prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

Zdravstveno zavarovanje je obvezno in prostovoljno. Nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, ki imajo za to ustrezno dovoljenje. ZZVZZ omogoča zavarovalnicam izvajanje štirih tipov prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, in sicer dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, nadomestnega zdravstvenega zavarovanja, dodatnega zdravstvenega zavarovanja in vzporednega zdravstvenega zavarovanja.

2.2.3. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZPIZ-1-UPB4), 17/07 in 5/08) ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti in dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje. Nosilec obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Zakon pri dodatnem pokojninskem in invalidskem zavarovanju ureja obvezno dodatno zavarovanje, ki ga izvaja sklad obveznega dodatnega zavarovanja, ki ga upravlja Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega pa je ZPIZ-1 leta 2000 uvedel tudi prostovoljno pokojninsko zavarovanje z davčnimi spodbudami. Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja zbiranje denarnih sredstev na oseb-

nih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu (pravica do dodatne invalidske pokojnine, pravica do dodatne družinske pokojnine), zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice. Izvajalci pokojninskih načrtov so lahko pokojninski skladi ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po Zakonu o zavarovalništvu. Pokojninski sklad se lahko ustanovi kot vzajemni pokojninski sklad ali kot pokojninska družba. Ta zakon ima velik pomen tudi za zavarovalnice, saj se na njegovi podlagi lahko pojavljajo v vlogi izvajalk pokojninskih načrtov, v vlogi ustanoviteljic odprtih in zaprtih vzajemnih pokojninskih skladov in v vlogi upravljavk premoženja vzajemnih pokojninskih skladov in pokojninskih družb.

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1G) (Ur. l. RS, št. 69/06), ki sledi določilom Direktive 2003/41 Evropskega parlamenta in Sveta o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L, št. 235 z dne 23. 10. 2006). Glavne spremembe se nanašajo na obveznosti obveščanja članov oziroma zavarovancev ter ureditev naložbene politike.

2.2.4. Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK)

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o finančnih konglomeratih (Ur. l. RS, št. 43/06), ki je v slovensko zakonodajo implementiral Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/87/ES z dne 16. 12. 2002 o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu (UL L št. 35, z dne 11. 2. 2003) ter uredil nadzor nad nadzorovanimi osebami iz različnih sektorjev finančnega sektorja (banke, zavarovalnice, pokojninske družbe, borzno posredniške družbe, družbe za upravljanje), kadar so le-te del finančnega konglomerata. V letu 2007 so bili na podlagi ZFK sprejeti štirje podzakonski akti oziroma pravilniki. Po kriterijih, ki jih prinaša ZFK, je na našem trgu trenutno identificiran en finančni konglomerat.

3 Zavarovalnice

3.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj

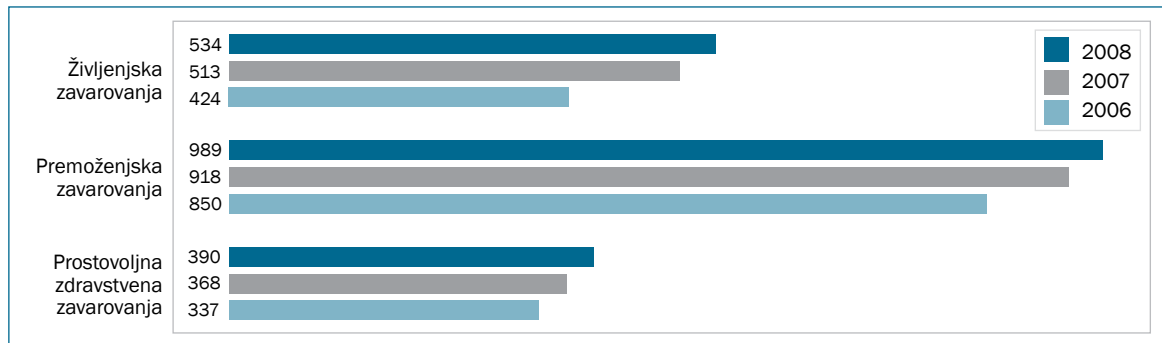
Zavarovalnice so v letu 2008 obračunale 1.912,6 mio EUR kosmate premije, od tega je bilo obračunanih 988,9 mio EUR oziroma 51,7 odstotkov v skupini premoženjskih (brez prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj), 534,1 mio EUR oziroma 27,9 odstotkov v skupini življenjskih in 389,6 mio EUR oziroma 20,4 odstotke v vrsti prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

V letu 2008 se je obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano kosmato premijo v primerjavi z letom 2007 povečal za 6,3 odstotka. Ob upoštevanju povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin, merjeno s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), ki se je v letu 2008 dvignila na 5,5, se je obračunana zavarovalna premija realno povečala le za 0,8 odstotkov. Rast obračunane zavarovalne premije v obdobju 2007 do 2008 je bila v primerjavi s predhodnim primerjalnim obdobjem (2006 do 2007) 5,3 odstotne točke nižja. Medtem ko se rast obračunane kosmate premije v skupini premoženjskega zavarovanja v zadnjih letih povečuje s približno enako stopnjo rasti (v letu 2008 je bila rast v primerjavi s predhodnim letom 7,7 odstotna), je le-ta v skupini življenjskega zavarovanja v letu 2008 v primerjavi s predhodnimi leti občutno nižja (4,1 odstotna), medtem ko je bila v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom skoraj 21 odstotna.

Medtem ko se je delež zbrane premije premoženjskih zavarovanj v skupni premiji povečal za 0,6 odstotne točke, se je delež premije življenjskih zavarovanj znižal za 0,6 odstotne točke.

Slika 1

Gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije zavarovalnic v obdobju 2006–2008 po osnovnih oblikah zavarovanj (vsi zneski so v mio EUR)

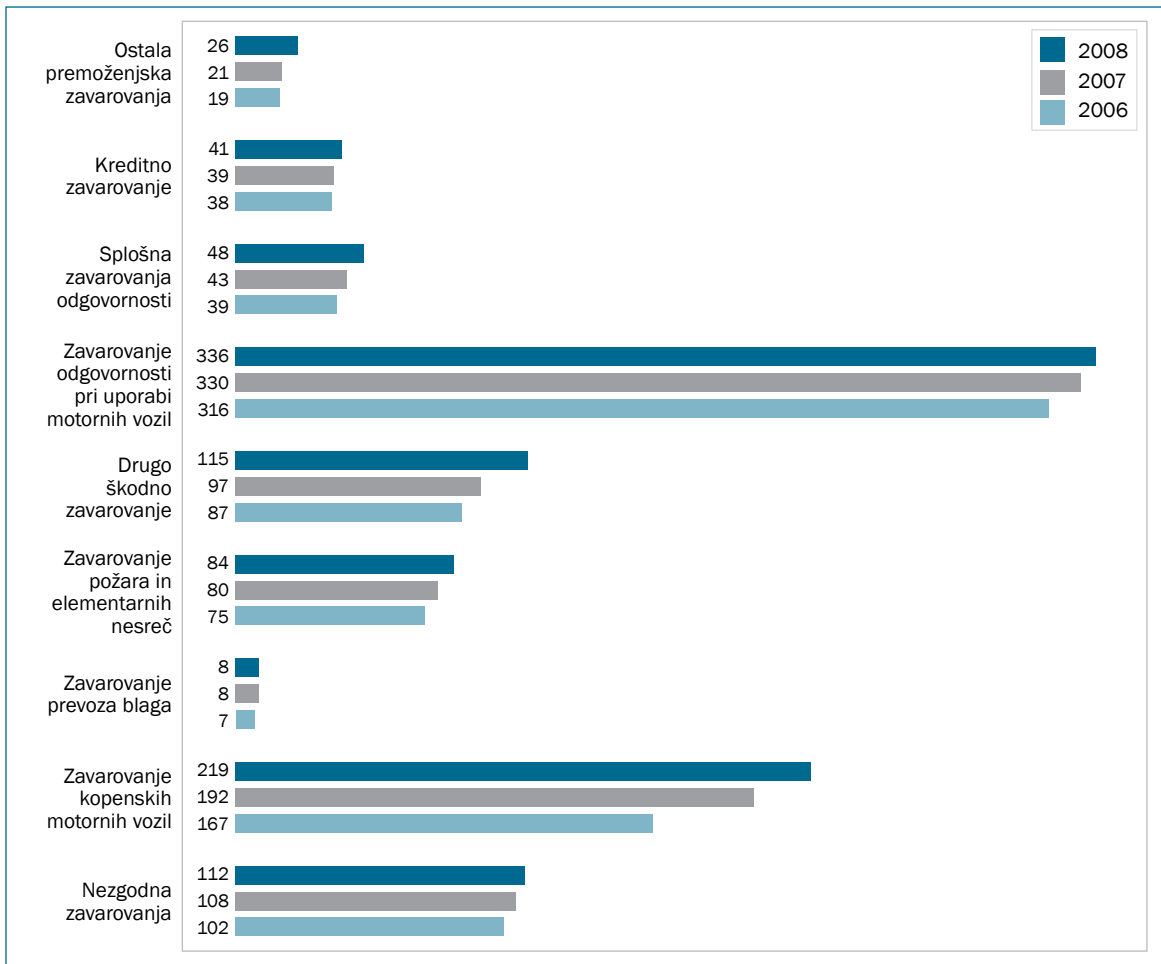
Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Primerjava obračunane kosmate zavarovalne premije po posameznih vrstah premoženjskih zavarovanj kaže, da so zavarovalnice kar 87,5 odstotkov premije premoženjskih zavarovanj dosegle v petih zavarovalnih vrstah. To so: zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil, zavarovanje kopenskih motornih vozil, drugo škodno zavarovanje, nezgodno zavarovanje in zavarovanje požara in elementarnih nesreč. Medtem ko sta deleža v zavarovalni vrsti zavarovanje kopenskih motornih vozil in drugo škodno zavarovanje porasla, v prvem za 1,2 odstotni točki, v drugem za 1,1 odstotne točke, so se deleži znižali pri nezgodnih zavarovanjih za 0,5 odstotnih točk, pri zavarovanju odgovornosti pri uporabi motornih vozil za 1,9 odstotnih točk, pri zavarovanju požara in elementarnih nesreč pa za 0,2 odstotni točki. Zavarovalnice z avtomobilskimi zavarovanji dosegajo dobrih 56 odstotkov celotne zavarovalne premije premoženjskih zavarovanj. Glede na obračunano zavarovalno premijo je pomembna tudi zavarovalna vrsta nezgodnih zavarovanj, ki predstavlja 11,3 odstotke premije premoženjskih zavarovanj ter zavarovalni vrsti zavarovanje požara in elementarnih nesreč in drugo škodno zavarovanje, ki skupaj predstavljata 20,1 odstotka premije premoženjskih zavarovanj (19,2 odstotka v letu 2007).

V letu 2008 so med premoženjskimi zavarovanji po rasti obračunane kosmate zavarovalne premije izstopale zavarovalne vrste, ki po obsegu zbrane premije niso najpomembnejše vrste premoženjskih zavarovanj, in sicer je najbolj rasla kosmata obračunana premija zavarovanje pomoči (za 63,2 odstotka), odgovornost pri uporabi zrakoplovov (za 31,4 odstotka), letalskega zavarovanja (za 26,9 odstotkov) in stroškov postopka (za 23,6 odstotkov).

Slika 2

Obračunana kosmata zavarovalna premija po zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj v obdobju 2006–2008, razen zdravstvenih zavarovanj (vsi zneski so v mio EUR)

Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Tabela 1**Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letih 2007 in 2008 po pomembnejših zavarovalnih vrstah** (vsi zneski so v mio EUR)

Zavarovalna vrsta	Leto 2007			Leto 2008		
	Obračunane kosmate zav. premije (1)	Obračunane kosmate odškodnine* (2)	Škodni rezultat (2/1)	Obračunane kosmate zav. premije (1)	Obračunane kosmate odškodnine* (2)	Škodni rezultat (2/1)
Nezgodna zavarovanja	108,0	42,6	0,39	111,6	44,1	0,40
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	191,8	147,0	0,77	218,6	189,4	0,87
Zavarovanje prevoza blaga	8,1	3,1	0,38	8,3	2,8	0,34
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	79,8	47,7	0,60	84,2	96,2	1,14
Drugo škodno zavarovanja	96,8	73,3	0,76	114,8	119,0	1,04
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	330,0	182,2	0,55	336,3	184,3	0,55
Splošno zavarovanje odgovornosti	43,3	33,6	0,78	48,4	36,0	0,74
Kreditno zavarovanje	39,7	28,3	0,71	40,8	21,9	0,54
Ostala premoženjska zavarovanja	20,8	9,8	0,47	25,9	11,4	0,44
Skupaj	918,3	567,6	0,62	988,9	705,1	0,71
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	368,0	294,2	0,80	389,6	322,3	0,83
Življenjska zavarovanja	513,1	139,1	0,27	534,1	150,7	0,28
Skupaj	1.799,4	1.000,9	0,56	1.912,6	1.178,1	0,62

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazca St - 23 in 27.

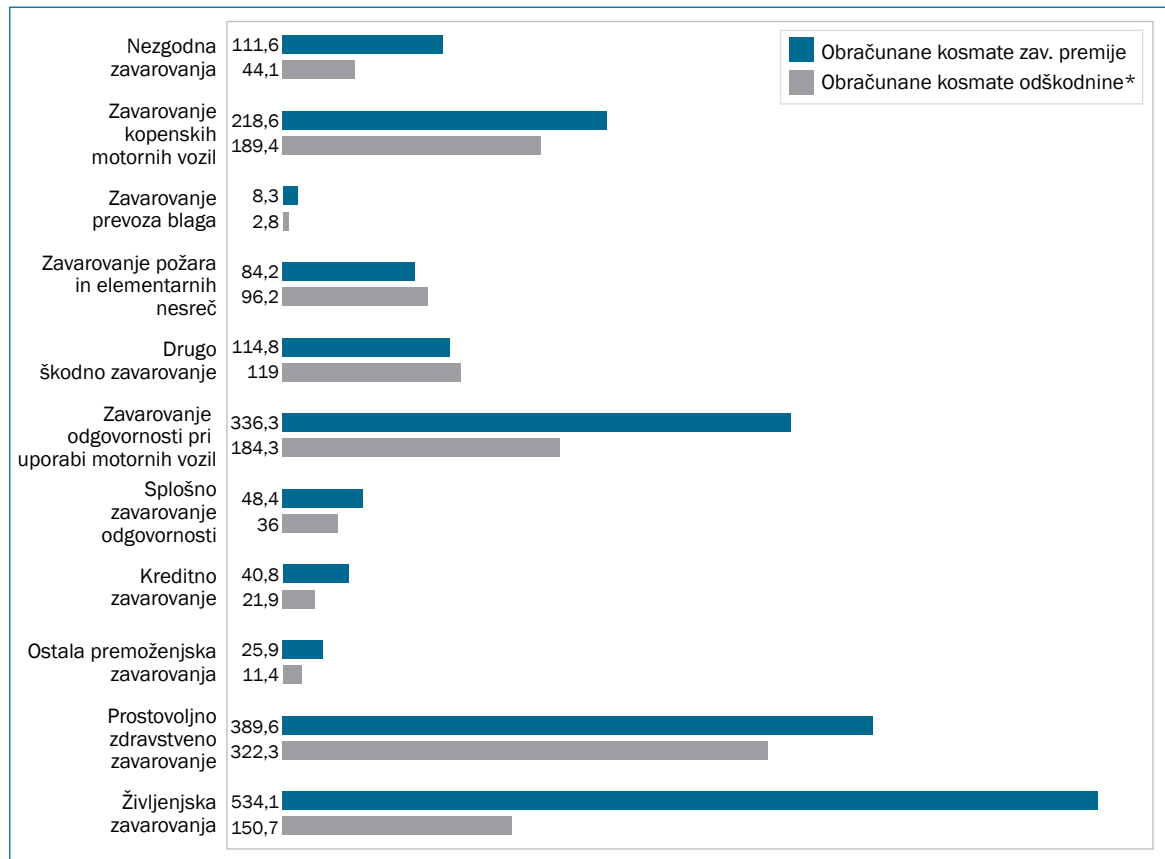
Tabela 1 prikazuje kosmate obračunane zavarovalne premije, kosmate obračunane odškodnine in delež kosmatih obračunanih odškodnin v kosmatih obračunanih premijah življenjskih zavarovanj, zdravstvenih zavarovanj ter tistih premoženjskih zavarovanj, ki so po obračunani zavarovalni premiji najpomembnejše zavarovalne vrste v tej skupini. Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin nam kaže, da se je skupni škodni rezultat v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom poslabšal za 6 odstotnih točk. Slabši škodni rezultat so izkazale zavarovalnice tako pri premoženjskih (za 9 odstotnih točk), življenjskih (za 1 odstotno točko) kot tudi pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih (za 3 odstotne točke).

Poslabšanje škodnega rezultata prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj je posledica rasti zdravstvenih storitev. Na poslabšanje škodnega rezultata v skupini življenjskih zavarovanj je vplivalo predvsem manjše število novo sklenjenih pogodb v primerjavi s prejšnjimi leti oziroma povečanje števila dospelih pogodb, največ iz naslova klasičnih življenjskih zavarovanj. Poslabšanje škodnega rezultata skupine premoženjskih zavarovanj je predvsem posledica poslabšanja škodnega rezultata v zavarovalni vrsti zavarovanje požara in elementarnih nesreč (neurja, toča) in zavarovalni vrsti drugih škodnih zavarovanj.

Obračunane kosmate zavarovalne premije in obračunane kosmate odškodnine po posameznih pomembnejših zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj kažejo, da se je škodni rezultat najbolj poslabšal pri zavarovanju požara in elementarnih nesreč in sicer za 54 odstotnih točk. Sledijo druga škodna zavarovanja, kjer se je škodni rezultat poslabšal za 28 odstotnih točk in zavarovanje kopenskih motornih vozil s poslabšanjem škodnega rezultata za 10 odstotnih točk. Boljše škodne količnike kot pred letom pa so zavarovalnice izkazale pri kreditnem zavarovanju (nižji za 17 odstotnih točk), zavarovanju prevoza blaga in splošno zavarovanje odgovornosti (pri obeh je nižji za 4 odstotne točke) in pri ostalih premoženjskih zavarovanjih (nižji za 3 odstotne točke).

Slika 3

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letu 2008 po zavarovalnih vrstah (vsi zneski so v mio EUR)

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazci St - 23, 27 in 50.

Tabela 2

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij, števila zavarovancev in zavarovalnih polic v letih 2007 in 2008 po zavarovalnih vrstah življenjskih zavarovanj (zneski so v mio EUR)

	Leto 2007			Leto 2008		
	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija
Življenjsko zavarovanje (razen ostalih zavarovalnih vrst iz skupine življenjskih zavarovanj)	579.147	734.188	230,7	556.972	709.413	224,9
Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	2.082	2.082	0,7	1.979	1.979	0,7
Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja	311.318	322.141	237,7	352.275	369.639	251,6
Tontine	0	0	0	0	0	0
Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	113.246	113.246	44,0	123.281	123.281	56,9
Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.005.793	1.171.657	513,1	1.034.507	1.204.312	534,1

Vir: Obrazca St - 19 in 23.

V skupini življenjskega zavarovanja so zavarovalnice v prejšnjih letih beležile visoke poraste obračunanih kosmatih premij, predvsem izrazita je bila visoka rast pri vrsti življenjskih zavarovanj vezanih na enote investicijskih skladov, oziroma na enote kritnega premoženja. Rast premij teh vrst zavarovanj je bila v letu 2008 še vedno v porastu, vendar z dosti nižjimi stopnjami kot v predhodnih letih.

Konec leta 2008 so zavarovalnice beležile 1.034.507 sklenjenih polic življenjskih zavarovanj, s katerimi so zavarovale 1.204.312 zavarovancev. Število življenjskih polic se je v letu 2008 glede na predhodno leto povečalo za 2,9 odstotkov, število življenjskih zavarovancev za 2,8 odstotkov, kosmata obračunana zavarovalna premija življenjskih zavarovanj pa je porasla za 4,1 odstotka.

Največji delež v skupini življenjskih zavarovanj, merjen po velikosti zavarovalne premije, je tako kot že v predhodnem letu dosegla zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ki predstavlja že 47,1 odstotka celotne premije (46,3 odstotka v letu 2007) in 30,7 odstotkov vseh zavarovancev (27,5 odstotkov v letu 2007) zavarovalne skupine življenjskih zavarovanj. Omenjena zavarovalna vrsta je v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom dosegla porast v številu polic za 13,2 odstotka, številu zavarovancev za 14,7 odstotkov in kosmati obračunani zavarovalni premiji za 5,8 odstotkov.

V skupini življenjskih zavarovanj je na drugem mestu po velikosti zavarovalne premije zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje (19. točka drugega odstavka 2. člena Zakona o zavarovalništvu) z 42,1 odstotka (leta 2007 še 45 odstotkov) celotne kosmate obračunane zavarovalne premije in 58,9 odstotkov (v letu 2007 je bil ta odstotek 62,7) vseh zavarovancev življenjskih zavarovanj.

Dodatno nezgodno zavarovanje je bilo v letu 2008 sklenjeno k 513.506 policam življenjskega zavarovanja, z njimi pa je bilo zavarovanih 574.931 zavarovancev. Število polic, pri katerih je sklenjeno dodatno nezgodno zavarovanje, se je v letu 2008 glede na preteklo leto povečalo za 2,3 odstotke, medtem ko se je število zavarovancev povečalo za 1,9 odstotkov.

Na tretjem mestu po velikosti zavarovalne premije je zavarovalna vrsta zavarovanje s kapitalizacijo izplačil z 10,7 odstotkov (leta 2007 še 8,6 odstotkov) celotne kosmate obračunane zavarovalne premije in 10,2 odstotka (v letu 2007 še 9,7 odstotkov) vseh zavarovancev življenjskih zavarovanj. Omenjena zavarovalna vrsta je v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom dosegla največji porast kosmate obračunane zavarovalne premije, saj se je le-ta povečala za 29,3 odstotke.

3.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic

V letu 2008 je na slovenskem zavarovalnem trgu pričela s poslovanjem nova zavarovalnica ERGO Zavarovalnica, d.d., ki pa še ni imela vpliva na strukturo zavarovalnega trga. Za leto 2008 lahko rečemo, da se tržni deleži posameznih zavarovalnic v primerjavi z letom 2007 niso občutno spremenili. V obravnavanem letu so se najbolj povečali tržni deleži zavarovalnice KD Življenje in Zavarovalnice Tilia, in sicer pri obeh za 0,4 odstotne točke. Tržni delež se je povečal še Triglav zdravstveni zavarovalnici (za 0,3 odstotne točke) ter Generali zavarovalnici in Zavarovalnici Maribor (za 0,2 odstotni točki). Največji padec tržnega deleža je v letu 2008 zabeležila Adriatic Slovenica, in sicer za 0,6 odstotnih točk. Sledi ji NLB Vita, kateri se je tržni delež zmanjšal za 0,4 odstotne točke, za 0,3 odstotne točke se je zmanjšal tržni delež Vzajemni zdravstveni zavarovalnici, in za 0,1 odstotne točke zavarovalnici Grawe in SID Prvi kreditni zavarovalnici. Ostale zavarovalnice so v letu 2008 obdržale tržne deleže, ki so jih dosegle v letu 2007.

Največji tržni delež (izražen po obračunani kosmati premiji) ima na slovenskem zavarovalnem trgu še vedno Zavarovalnica Triglav (39,4 odstotke), kljub upadanju le-tega v zadnjih nekaj letih. Medtem ko se je njen tržni delež v skupini premoženjskih zavarovanj nekoliko povečal (za 0,2 odstotni točki), je na drugi strani njen delež v skupini življenjskih zavarovanj nižji kot pred letom (za 0,4 odstotne točke).

Zavarovalnica Adriatic Slovenica je s 13,4 odstotnim tržnim deležem na drugem mestu, takoj za njo je s 13,2 odstotnim deležem Zavarovalnica Maribor in nato Vzajemna zdravstvena zavarovalnica z 12,3 odstotnim deležem. Omenjene štiri največje zavarovalnice so v letu 2008 skupaj dosegle 78,3 odstotni delež zavarovalnega trga, kar je 0,7 odstotnih točk manj kot v primerjalnem letu.

Tabela 3

Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

Naziv	Leto 2008							
	Premož. zav.	%	Zdrav. zav.	%	Živ. zav.	%	Skupaj	%
Adriatic Slovenica, zavarovalna družba, d.d.	145,2	14,7	95,4	24,5	16,3	3,1	256,9	13,4
Arag zavarovanje pravne zaščite, d.d.	1,6	0,2	/	/	/	/	1,6	0,1
ERGO Zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	0,0	0,0	0,0	0,0
Generali, zavarovalnica, d.d.	42,9	4,3	/	/	19,3	3,6	62,2	3,3
Grawe, zavarovalnica, d.d.	11,9	1,2	/	/	24,5	4,6	36,4	1,9
KD Življenje, zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	69,8	13,1	69,8	3,6
Merkur zavarovalnica, d.d.	6,4	0,6	0,1	0,0	37,2	6,9	43,7	2,3
NLB Vita, d.d.	1,6	0,2	/	/	30,0	5,6	31,6	1,6
Prva osebna zavarovalnica, d.d.	0,0	0,0	/	/	28,2	5,3	28,2	1,5
SID – Prva kreditna zavarovalnica d.d.	14,0	1,4	/	/	/	/	14,0	0,7
Triglav, zdravstvena zavarovalnica, d.d.	0,0	0,0	59,3	15,2	/	/	59,3	3,1
Zavarovalnica Maribor, d.d.	186,0	18,8	/	/	65,9	12,3	251,9	13,2
Zavarovalnica Tilia, d.d.	57,4	5,8	/	/	10,8	2,0	68,2	3,6
Zavarovalnica Triglav, d.d.	521,8	52,8	/	/	232,1	43,5	753,9	39,4
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	0,1	0,0	234,8	60,3	/	/	234,9	12,3
Skupaj	988,9	100	389,6	100	534,1	100	1.912,6	100

Vir: Obrazec St – 23.

Kot je bilo predhodno omenjeno je na področju premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, še vedno močno v vodstvu Zavarovalnica Triglav z 52,8 odstotnim deležem (porast za 0,2 odstotni točki). Sledi ji Zavarovalnica Maribor z 18,8 odstotnim deležem (porast 0,2 odstotni točki). Tretja po tržnem deležu je Adriatic Slovenica, zavarovalna družba s 14,7 odstotnim deležem, kar je za 1,1 odstotno točko nižje kot v predhodnem letu. Na račun velikega zmanjšanja tržnega deleža tretje največje zavarovalnice na področju premoženjskih zavarovanj, sta pridobili predvsem Zavarovalnica Tilia (porast za 0,5 odstotnih točk) in Generali zavarovalnica (porast za 0,3 odstotne točke).

Tudi na področju življenjskih zavarovanj pripada še vedno največji tržni delež Zavarovalnici Triglav s 43,5 odstotnim deležem. Na drugo mesto se je v letu 2008 s 13,1 odstotnim deležem povzpela zavarovalnica KD Življenje, ki je tako prehitela Zavarovalnico Maribor, ki ima 12,3 odstotni delež. Sledi Merkur zavarovalnica s 6,9 odstotnim deležem ter kot peta zavarovalnica NLB Vita s 5,6 odstotnim tržnim deležem. Največji porast v tržnem deležu na področju življenjskih zavarovanj beleži zavarovalnica KD Življenje s povečanjem deleža za 1,9 odstotnih točk, za 0,1 odstotne točke sta se povečala še deleža Prve osebne zavarovalnice in Zavarovalnice Tilia. Največji padec tržnega deleža na omenjenem področju beleži zavarovalnica NLB Vita z zmanjšanjem za 1,2 odstotni točki. Tržni delež na področju življenjskih zavarovanj pa se je znižal tudi Zavarovalnici Triglav (za 0,4 odstotne točke), Adriatic Slovenici in zavarovalnici Grawe (za 0,2 odstotni točki) ter Zavarovalnici Maribor (za 0,1 odstotne točke).

Na področju prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj je bila v letu 2008 še vedno vodilna Vzajemna zdravstvena zavarovalnica s 60,3 odstotnim tržnim deležem, ki se je v primerjavi s predhodnim letom

zmanjšal za 1,4 odstotne točke. Sledi ji zavarovalnica Adriatic Slovenica s 24,5 odstotnim tržnim deležem, ki se je v primerjavi s predhodnim letom zvišal za 0,2 odstotni točki in Triglav zdravstvena zavarovalnica s 15,2 odstotnim tržnim deležem, kar je za 1,2 odstotni točki več kot v predhodnem letu.

3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle in primerjava z drugimi državami

V letu 2008 je 345 zavarovalnic, ki imajo sedež na območju držav članic Evropske skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije, lahko v Republiki Sloveniji neposredno opravljalo zavarovalne posle. Pri tem ima največ zavarovalnic sedež v Veliki Britaniji (91 zavarovalnic oziroma 26,4 odstotke vseh zavarovalnic iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle). Sledijo zavarovalnice s sedežem na Irskem (35 zavarovalnic) in v Avstriji (31 zavarovalnic), Nemčiji (25 zavarovalnic), Luksemburgu (23 zavarovalnic), Italiji (21 zavarovalnic), Franciji (16), na Švedskem (13) ter v Belgiji in na Nizozemskem po 12 zavarovalnic. Ostale države članice imajo manj kot 10 zavarovalnic, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, in sicer so to še: Madžarska, Liechtenstein, Finska, Danska, Poljska, Španija, Češka, Slovaška, Gibraltar, Estonija, Litva, Latvija, Malta, Norveška, Bolgarija, Grčija, Portugalska in Romunija. Poleg teh pa v Sloveniji opravljajo zavarovalne posle tudi tri podružnice zavarovalnic² iz držav članic EU.

²To so podružnice zavarovalnic Wiener Städtische Versicherung AG, Victoria - Volksbanken Versicherungs AG in Allianz Hungaria Zrt..

Podatki o skupni premiji za zavarovanja, ki so jih v Sloveniji v letu 2008 sklenile zavarovalnice iz držav Evropske unije, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, še niso znani. Skupna premija takih zavarovanj pa je v letu 2007³ znašala 3,7 mio EUR, skupne škode pa 1,9 mio EUR. Največ premije so zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije (43,2 odstotka), Avstrije (40,5 odstotkov), sledijo zavarovalnice Danske, Nemčije, Luksemburga, Italije, Nizozemske, Belgije, Norveške in Liechtensteina. Skupna premija, ki so jo v istem obdobju zbrale podružnice zavarovalnic iz držav EU, je v letu 2007 za 30,8 odstotkov višja kot v letu poprej in znaša 7.778,3 tisoč EUR, medtem ko škode iz naslova teh zavarovanj znašajo le 1.221,5 tisoč EUR.

³Podatki so nepopolni, zato ne primerjamo s preteklim letom.

V letu 2008 je skupna premija zavarovanj, ki so jih naše zavarovalnice neposredno sklenile v državah članicah EU dosegla znesek 460 tisoč EUR. Od tega je bilo največ premij zbranih na Češkem (55,6 odstotkov), v Nemčiji (36,5 odstotkov), Avstriji (4,3 odstotke), sledijo Italija, Madžarska, Poljska in Slovaška. Preko podružnic so naše zavarovalnice zbrale 1,2 mio EUR premije, in sicer v celoti preko dveh podružnic na Slovaškem.

Po razvitosti zavarovalnega trga se Slovenija uvršča med srednje razvite evropske države, kar je razvidno iz primerjalnih podatkov držav članic EU⁴. Po deležu skupne zavarovalne premije v bruto domačem proizvodu dosega trinajsto mesto med državami EU oziroma dosega 64,8 odstotkov povprečja EU (64,4 odstotke v letu 2006) in je pred Španijo, Ciprom, Poljsko, Češko, Madžarsko, Luksemburgom, Slovaško, Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Grčijo in Romunijo, zaostaja pa za drugimi državami Evropske unije. Po velikosti zbrane premije na prebivalca pa zavzema nekoliko slabše, 15. mesto med sedemindvajseterico. Za razliko od primerljivih držav pa še vedno dosega bistveno manjši delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji, in sicer le 32,2 odstotka, medtem ko dosegajo vse druge države, razen Latvije, Bolgarije in Romunije, večji delež, in sicer do polovice in več celotne premije. Delež premije življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji iz leta v leto raste, in se je od leta 2000 povečal za 12,9 odstotnih točk (leta 2000 je bil znesek življenjskih zavarovanj 84,4 USD, leta 2007 pa 416,5 USD na prebivalca). Razlog za nizek delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji gre iskati v velikem deležu socialnih zavarovanj, premajhnem poznavanju produktov življenjskih zavarovanj, neosveženosti prebivalstva o potrebi po tovrstnih zavarovanjih, v letu 2008 pa je na nizko rast življenjskih zavarovanj vplivala tudi finančna kriza.

⁴Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2007.

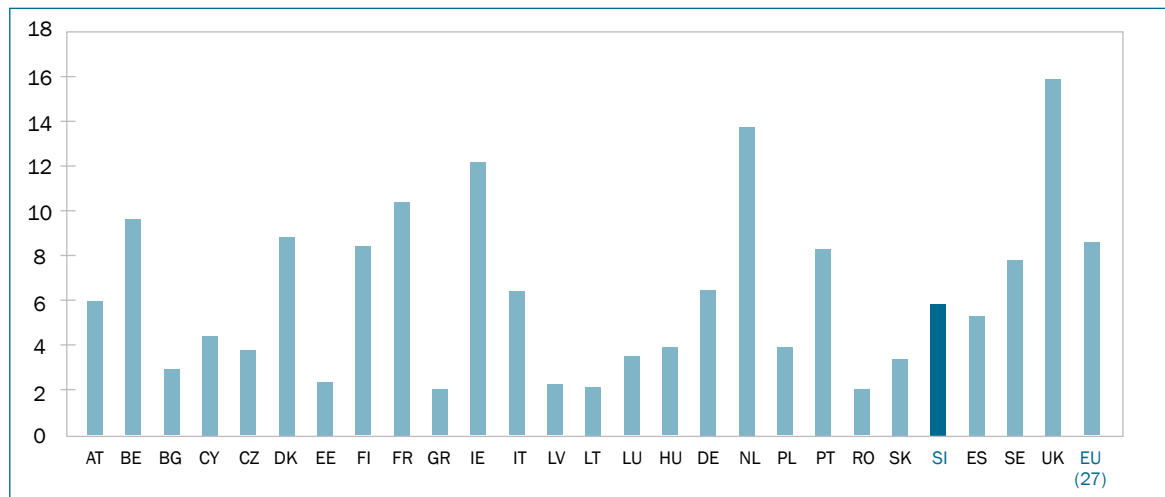
Tabela 4**Zavarovalna dejavnost po posameznih državah v letu 2007**

Država	Celotna zavarovalna premija (v mio USD)	Delež celotne zav. premije v BDP (%)	Celotna zav. premija na prebivalca (v USD)	Delež življenjske premije v celotni zav. premiji (%)
Avstrija (AT)	21.748	5,8	2.620	45,4
Belgija (BE)	45.841	9,6	4.131	68,0
Bolgarija (BG)	1.064	2,7	139	15,0
Ciper (CY)	891	4,2	1.042	45,5
Češka (CZ)	6.419	3,7	631	41,3
Danska (DK)	27.771	8,9	5.103	66,3
Estonija (EE)	493	2,3	369	33,9
Finska (FI)	20.535	8,4	3.906	79,2
Francija (FR)	268.900	10,3	4.148	69,5
Grčija (GR)	6.004	1,9	538	51,5
Irska (IE)	60.693	11,6	7.171	82,3
Italija (IT)	142.328	6,4	2.322	62,0
Latvija (LV)	596	2,2	262	8,4
Litva (LT)	771	2,0	227	35,7
Luksemburg (LU)	17.030	3,2	3.423	88,0
Madžarska (HU)	4.945	3,5	492	55,6
Nemčija (DE)	222.825	6,6	2.662	46,0
Nizozemska (NL)	102.831	13,4	6.263	35,0
Poljska (PL)	15.626	3,7	411	50,9
Portugalska (PT)	19.000	8,5	1.776	68,2
Romunija (RO)	2.898	1,8	135	19,3
Slovaška (SK)	2.336	3,1	435	44,6
Slovenija (SI)	2.592	5,7	1.295	32,2
Španija (ES)	74.696	5,2	1.700	41,7
Švedska (SE)	33.646	7,4	3.705	71,2
Velika Britanija (UK)	463.686	15,7	7.114	75,4
EU (27)*	1.566.506	8,8	2.982	63,3

* Vključene so vse države EU, vključno z Malto
Vir: Sigma 3/2008.

Slika 4

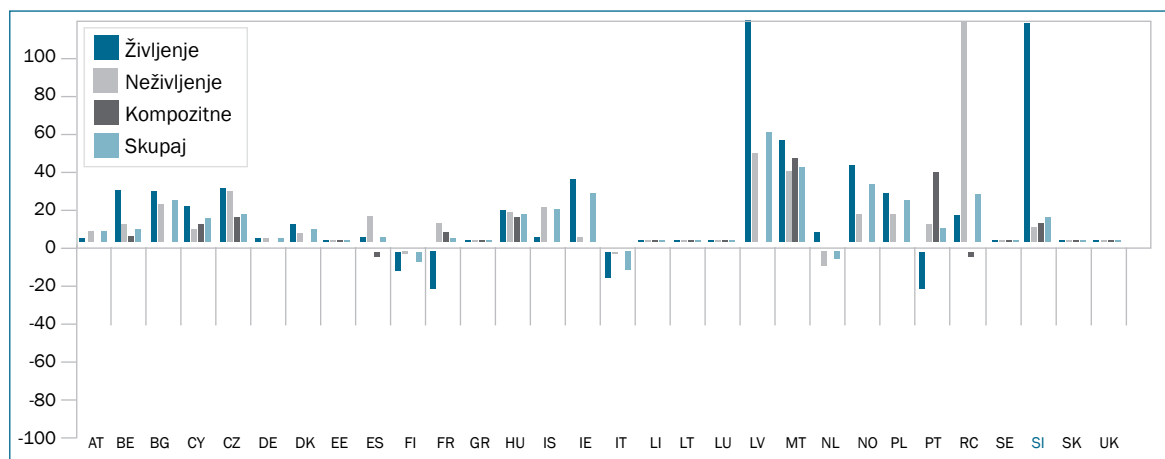
Primerjava deležev celotne zavarovalne premije v BDP (%) v državah EU v letu 2007

Vir: Sigma 3/2008.

Slika 5

Rast kosmate obračunane zavarovalne premije od leta 2007 do 2008 (v %)

Vir: CEIOPS - Spring 2009 Report on Financial Conditions and Financial Stability in the European Insurance and Occupational Pension Fund Sector 2007-2008.

V skladu s podatki, ki jih je 27 držav predložilo Odboru evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (angl.: Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), so zavarovalnice v letu 2008 dosegle slabše rezultate kot v letu 2007, kot posledica padca dobičkov iz naložb in kapitalskih dobičkov. Finančna kriza je povzročila tudi zmanjšanje povpraševanja po življenjskih produktih, zato bo v letu 2009 še večji izziv pridobivanje novih oziroma ohranjanje starih pogodb za omenjene vrste zavarovanj. Poslovanje pozavarovalnic pa so še dodatno pretresle visoke pozavarovalne škode zaradi naravnih nesreč.

3.4. Izidi poslovanja

V analizi računovodskih izkazov zavarovalnic za leto 2007 so zajeti revidirani računovodski izkazi, za leto 2008 pa nerevidirani računovodski izkazi, ločeno za zavarovalnice in pozavarovalnice. Zavarovalnice so izkaze pripravile v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, in predpisi Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL2007, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov).

Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007 določa podrobnejšo vsebino letnega poročila zavarovalnice, ki mora obsegati računovodske izkaze (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala s prikazom uporabe bilančnega dobička ali bilančne izgube), pojasnila k računovodskim izkazom ter poslovno poročilo.

3.4.1. Izidi poslovanja zavarovalnic

Izkaz poslovnega izida zavarovalnic prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid poslovnega leta. Sestavlja se ločeno za premoženjska zavarovanja, razen zdravstvenih zavarovanj, življenjska zavarovanja in zdravstvena zavarovanja.

Tabela 5

Zbirni izkaz poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA ZAVAROVALNIC	Leto 2007	Leto 2008
I. Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.IX)	69,1	1,0
II. Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	20,8	1,8
III. Izid iz zdravstvenih zavarovanj (C.XIII)	9,9	10,9
IV. Prihodki naložb	118,7	104,0
V. Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	8,3	-4,8
VI. Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz zdravstvenih zavarovanj (C.X)	4,1	-4,6
VII. Odhodki naložb	21,2	86,9
VIII. Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	85,5	14,8
IX. Drugi prihodki iz zavarovanj	7,0	6,8
X. Drugi odhodki iz zavarovanj	8,5	9,8
XI. Drugi prihodki	1,3	1,8
XII. Drugi odhodki	0,4	0,7
XIII. Davek iz dobička	25,2	16,5
XIV. Odloženi davki	-3,3	14,7
XV. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + II + III + IV + V + VI - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)	95,1	2,9

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2008.

Zavarovalnice so za poslovno leto 2008 izkazale skupaj 2,9 mio EUR čistega dobička, kar je za 96,8 odstotkov manj kot za leto 2007, ko so ustvarile čisti dobiček v višini 95,1 mio EUR. Negativni čisti poslovni izid je izkazalo 6 zavarovalnic, v skupni višini 21,4 mio EUR, pri čemer ima večina od njih zelo nizek negativni čisti poslovni izid (v letu 2007 sta dve zavarovalnici izkazali negativni čisti poslovni izid v skupni višini 600 tisoč EUR).

Zavarovalnice so malenkosten pozitiven zavarovalno-tehnični rezultat dosegle tako v okviru premoženjskih, razen zdravstvenih (1,0 mio EUR, kar je za 98,6 odstotkov manj kot leto prej, ko so dosegle 69,1 mio EUR), kot tudi življenjskih zavarovanj (1,8 mio EUR, kar je za 91,3 odstotke manj kot leto prej, ko so dosegle 20,8 mio EUR), edino pri zdravstvenih zavarovanjih je bil zavarovalno-tehnični izid višji kot v primerjalnem letu, in sicer 10,9 mio EUR (leto prej 9,9 mio EUR).

Na neugodne poslovne rezultate zavarovalnic za leto 2008 je vplivala globalna kriza, ki je zajela vsa področja in tako znižala izid iz naložb, ter posledično končni poslovni izid zavarovalnic. Na premoženjska zavarovanja, razen zdravstvenih so dodatno vplivale katastrofalne škode, ki so bile posledica naravnih nesreč in neurij po celi državi (toča).

Tabela 6

Zbirni izkaz izida iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2007 in 2008

(vsi zneski so v mio EUR)

A. IZKAZ IZIDA IZ PREMOŽENJSKIH, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ		Leto 2007	Leto 2008
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	733,3	791,9
II.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnic	85,5	14,8
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	7,1	7,3
IV.	Čisti odhodki za škode	522,6	556,8
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-3,0	-6,6
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	11,8	13,2
VII.	Čisti obratovalni stroški	188,9	209,2
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	30,5	27,2
IX.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (I + II + III - IV ± V - VI - VII - VIII)	69,1	1,0

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2008.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj, so v letu 2008 porasli za 8,0 odstotkov. Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnice se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za skoraj šestkrat, kar je posledica padca vrednosti naložb. Na drugi strani so porasli čisti odhodki za škode za 6,5 odstotkov, čisti obratovalni stroški za 10,7 odstotkov, drugi čisti zavarovalni odhodki pa so se zmanjšali za 10,8 odstotkov. Zavarovalnice so tako izkazale samo 1 mio EUR pozitivnega zavarovalno-tehničnega izida iz premoženjskih zavarovanj, kar je le 1,4 odstotka izida, ki so ga zavarovalnice izkazale v predhodnem letu.

Tabela 7

Zbirni izkaz izida življenjskih zavarovanj zavarovalnic za leto 2007 in 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ		Leto 2007	Leto 2008
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	473,6	493,5
II.	Prihodki naložb	97,3	86,2
III.	Čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	69,5	33,4
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	27,8	30,6
V.	Čisti odhodki za škode	136,8	151,4
VI.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-352,8	-38,2
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,2	-0,2
VIII.	Čisti obratovalni stroški	110,1	113,6
IX.	Odhodki naložb	10,7	67,3
X.	Čiste neiztržene izgube naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	4,3	249,7
XI.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	24,2	26,7
XII.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic	8,3	-4,8
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (I+ II + III + IV - V ± VI - VII - VIII - IX - X - XI - XII)	20,8	1,8

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2008.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij življenjskih zavarovanj so se v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 4,2 odstotka, kar je za 10,6 odstotnih točk manj kot leto poprej. Prihodki naložb so se zmanjšali za 11,4 odstotke in čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje za 51,9 odstotkov. Na drugi strani so se čisti odhodki za škode povečali za 10,7 odstotkov, čisti obratovalni stroški za 3,2 odstotka in drugi čisti zavarovalni odhodki za 10,3 odstotke. Občutno nižja je sprememba ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij, in sicer

devetkrat nižja kot pred letom. Padec omenjene postavke v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom je predvsem posledica padca sprememb matematičnih rezervacij življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem, kar je predvsem posledica visokega padca vrednosti enot premoženja investicijskih skladov. Enako velja tudi za postavko Odhodki naložb, ki je porasla za 528 odstotkov, in sicer na račun postavke Prevrednotovalni finančni odhodki (44,2 mio EUR, v letu 2007 le 2,1 mio EUR), zaradi zmanjšanja poštene vrednosti naložb izkazanih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in izvedenih trajnih oslabitev finančnih naložb. Zavarovalnice so tako dosegle zavarovalno-tehnični izid življenjskih zavarovanj v višini 1,8 mio EUR, kar je za več kot enajstkrat nižje kot v predhodnem letu.

Tabela 8

Zbirni izkaz izida zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2007 in 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

C. IZKAZ IZIDA IZ ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ		Leto 2007	Leto 2008
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	364,6	387,7
II.	Prihodki naložb	9,1	7,9
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	1,4	0,3
IV.	Čisti odhodki za škode	297,0	323,8
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,5	0,0
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	51,0	51,2
VIII.	Odhodki naložb	1,6	10,4
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	1,7	2,0
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	4,1	-4,6
XI.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (I + II + III - IV ± V - VI - VII - VIII - IX - X) pred razporeditvijo polovice pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	19,2	13,1
XII.	Razporejena polovica pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	9,3	2,2
XIII.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (XI - XII)	9,9	10,9

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2008.

Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj je bil v letu 2006 negativen, v letu 2007 in 2008 pa pozitiven, in sicer v višini 9,9 mio EUR (leto 2007) in 10,9 mio EUR (leto 2008), kar pomeni 10,1 odstotno rast v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom. Čisti prihodki od zavarovalnih premij so se v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 6,3 odstotke, medtem ko so se čisti odhodki za škode povečali za 9 odstotkov. Znižali so se tudi prihodki naložb za 13,2 odstotka, medtem ko so, enako kot pri življenjskem zavarovanju, odhodki naložb porasli za 550 odstotkov, predvsem zaradi padca vrednosti naložb in izvedenih slabitev naložb.

Tabela 9**Zbirni izkaz izida dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2007 in 2008** (vsi zneski so v mio EUR)

Ca. IZKAZ IZIDA IZ DOPOLNILNIH ZAVAROVANJ		Leto 2007	Leto 2008
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	357,3	378,7
II.	Prihodki naložb	8,4	7,7
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	1,4	0,3
IV.	Čisti odhodki za škode	295,1	321,5
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,4	0,0
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	46,7	46,5
VIII.	Odhodki naložb	1,5	10,3
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	1,6	1,8
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	4,1	-4,7
XI.	Izid iz dopolnilnih zavarovanj (I + II + III - IV ± V - VI - VII - VIII - IX - X)	17,7	11,3

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2008.

Dopolnilna zdravstvena zavarovanja so prostovoljna zdravstvena zavarovanja, ki krijejo razliko ali del razlike med celotnimi stroški zdravstvenih storitev in stroški teh storitev, ki jih krije obvezno zdravstveno zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zdravstvena zavarovanja. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007 (Ur. l. RS, št. 28/07 in 119/07) zavarovalnicam, ki opravljajo posle omenjenih zavarovanj nalaga, da sestavljajo še izkaz poslovnega izida in bilanco stanja iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Na slovenskem trgu delujejo tri take zavarovalnice, ki so leto 2008 v okviru dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj končale s pozitivnim izidom v višini 11,3 mio EUR, kar je za dobro tretjino manj kot v predhodnem letu. Pri tem so se čisti prihodki od zavarovalnih premij dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj v primerjavi s predhodnim letom povečali za 6 odstotkov in so znašali 378,7 mio EUR, kar predstavlja kar 97,7 odstotkov čistih prihodkov od premij vseh zdravstvenih zavarovanj. Čisti odhodki za škode so se v istem obdobju povečali za 8,9 odstotkov in so znašali 321,5 mio EUR, ter tako v čistih odhodkih za škode vseh zdravstvenih zavarovanj predstavljajo 99,3 odstotni delež. Čisti obratovalni stroški pa so se glede na predhodno leto malenkost znižali (za 0,4 odstotke). Tudi pri teh zavarovanjih so še posebno porasli odhodki naložb (za 586 odstotkov), saj so v letu 2007 znašale le 1,5 mio EUR, v letu 2008 pa kar 10,3 mio EUR, kar je predvsem posledica padca vrednosti naložb in izvedenih slabitev naložb.

3.4.2. Izidi poslovanja pozavarovalnic

V letu 2008 so pozavarovalnici poleg finančne krize dodatno prizadele tudi visoke pozavarovalne škode zaradi naravnih nesreč. Tako sta pozavarovalnici izkazali negativni čisti poslovni izid, in sicer skupaj v višini 5,7 mio EUR (v letu 2007 sta izkazali pozitivni čisti poslovni izid v skupni višini 22,4 mio EUR). Zavarovalno-tehnični izid je bil v letu 2008 negativen, in sicer v višini 0,2 mio EUR (v letu 2007 je bil pozitiven, v višini 11,3 mio EUR). Negativni zavarovalno-tehnični izid je posledica povečanja čistih odhodkov za škode, ki so se v letu 2008 povečali za 26,8 odstotkov, in povečanja čistih obratovalnih stroškov za 17,6 odstotkov, medtem ko so se čisti prihodki od zavarovalnih premij povečali za 17,6 odstotkov. Negativni zavarovalno-tehnični izid, zmanjšanje prihodkov od naložb v primerjavi s predhodnim obdobjem za 13,7 odstotkov in povečanje odhodkov naložb za 343,5 odstotkov (večina teh odhodkov predstavljajo prevrednotovalni finančni odhodki, ki so posledica padcev vrednosti naložb in izvedenih slabitev naložb) so vplivali na negativni čisti poslovni izid pozavarovalnic.

Tabela 10**Zbirni izkaz poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2007 in 2008** (vsi zneski so v mio EUR)

A. IZKAZ IZIDA IZ DRUGIH ZAVAROVANJ (RAZEN ŽIVLJENJSKIH IN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ)		Leto 2007	Leto 2008
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	142,8	168,0
II.	Razporejeni donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida pozavarovalnic	5,7	2,4
IV.	Čisti odhodki za škode	96,3	122,1
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,2	0,3
VII.	Čisti obratovalni stroški	40,8	48,0
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,3	0,2
IX.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (I + II - IV ± V - VII - VIII)	11,3	-0,2
D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA POZAVAROVALNIC			
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.IX)	11,3	-0,2
IV.	Prihodki naložb	31,3	27,0
VII.	Odhodki naložb	6,9	30,6
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	5,7	2,4
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	0,1	0,1
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	0,2	0,5
XI.	Drugi prihodki	0,0	0,0
XII.	Drugi odhodki	0,0	0,0
XIII.	Davek iz dobička	9,9	4,8
XIV.	Odloženi davki	2,4	5,7
XV.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + IV - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)	22,4	-5,7

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2007 in za leto 2008.

3.5. Bilance stanja

3.5.1. Bilance stanja zavarovalnic

V analizi podatkov po stanju na dan 31. 12. 2007 so zajeti revidirani računovodski izkazi, po stanju na dan 31. 12. 2008 pa še niso revidirani računovodski izkazi vseh zavarovalnic. Podatki v zbirni bilanci stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 zajemajo skupaj vse tri oblike zavarovanj: premoženjska, življenjska in zdravstvena zavarovanja. Zavarovalnice so bile dolžne pri sestavi bilance stanja za leto 2008 upoštevati določila Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in predpisov Agencije. V skladu s Sklepom o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL 2007 so bile dolžne sestaviti bilanco stanja za obe leti ločeno za premoženjska zavarovanja (zajemajo tudi zdravstvena zavarovanja) in življenjska zavarovanja.

Tabela 11

Bilanca stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

	Življenjska zavarovanja		Premoženska zavarovanja		Skupna bilanca stanja		
	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2007	Leto 2008	Indeks 08/07
SREDSTVA	2.299,5	2.325,0	2.250,6	2.265,4	4.550,1	4.590,4	100,9
A Neopredmetena dolgoročna sredstva	3,6	10,9	14,1	47,6	17,7	58,5	330,5
B Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	1.744,1	1.808,5	1.891,6	1.790,9	3.635,7	3.599,4	99,0
- od tega druge finančne naložbe	1.626,2	1.530,0	1.329,8	1.133,2	2.956,0	2.663,2	90,1
C Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	516,2	448,6	0,0	0,0	516,2	448,6	86,9
D Terjatve; od tega:	17,5	24,1	300,4	374,0	317,9	398,1	125,2
- terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	6,9	5,5	179,0	190,7	185,9	196,2	105,5
- terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	0,9	5,4	41,6	71,8	42,5	77,2	181,6
E Razna sredstva	8,7	14,5	28,9	28,7	37,6	43,2	114,9
F Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	9,4	13,8	15,6	19,3	25,0	33,1	132,4
G Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	0,0	4,6	0,0	4,9	0,0	9,5	/
OBVEZNOSTI	2.299,5	2.325,0	2.250,6	2.265,4	4.550,1	4.590,4	100,9
A Kapital; od tega:	240,2	193,1	702,4	549,0	942,6	742,1	78,7
- vpoklicani kapital	69,3	79,4	137,3	131,5	206,6	210,9	102,1
B Podrejene obveznosti	11,2	14,6	37,5	41,9	48,7	56,5	116,0
C Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	1.286,0	1.373,2	1.265,5	1.411,9	2.551,5	2.785,1	109,2
D Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	524,3	460,6	0,0	0,0	524,3	460,6	87,9
E Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	1,8	2,1	27,5	31,5	29,3	33,6	114,7
F Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih	27,8	30,0	0,0	0,1	27,8	30,1	108,3
G Druge obveznosti; od tega:	198,0	242,9	205,5	215,7	403,5	458,6	113,7
- obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	12,4	15,6	36,2	44,3	48,6	59,9	123,3
- obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	0,9	5,5	48,4	43,4	49,3	48,9	99,2
H Pasivne časovne razmejitev	10,2	8,5	12,2	15,3	22,4	23,8	106,3
I Nekratkoročne obveznosti vezane na nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	/

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2008.

Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 40,3 mio EUR oziroma za 0,9 odstotkov in tako dosegla 4.590,4 mio EUR. Največji delež na strani sredstev predstavljajo naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, in sicer 78,4 odstotke vseh sredstev. Znotraj te postavke predstavljajo največji delež druge finančne naložbe, ki z 2.663,2 mio EUR predstavljajo 74 odstotkov omenjene postavke. Med drugimi finančnimi naložbami predstavljajo največji delež dolžniški vrednostni papirji in drugi vrednostni papirji s stalnim donosom, ki z 1.973 mio EUR predstavljajo kar 74,1 odstotka celotnih drugih finančnih naložb. S 167,5 mio EUR sledijo

zavarovalno-tehnične rezervacije iz škodnih rezervacij, prenesene na pozavarovalnice in predstavljajo 6,3 odstotke drugih finančnih naložb.

V skupnih sredstvih je v primerjavi s predhodnim letom najbolj upadel delež Naložb v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, in sicer za 1,57 odstotnih točk, oziroma za 67,6 mio EUR, tako so omenjene naložbe na koncu leta 2008 predstavljale 9,8 odstotkov celotne bilančne vsote (11,3 odstotke v letu 2007) oziroma 19,3 odstotke (22,4 odstotke v letu 2007) bilančne vsote življenjskih zavarovanj. Padec omenjenih naložb konec leta 2008 v primerjavi z letom 2007 je predvsem posledica visokega padca vrednosti enot premoženja investicijskih skladov.

Delež Naložb v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki predstavljajo največjo postavko sredstev zavarovalnice, se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 1,5 odstotnih točk. Znotraj omenjene postavke se je vrednost delnicam in drugim vrednostnim papirjem s spremenljivim donosom in kuponov skladov skoraj prepolovila (iz 530 mio EUR konec leta 2007 na 296 mio EUR konec leta 2008).

V primerjavi z letom 2007 so se najbolj povečala neopredmetena dolgoročna sredstva, in sicer za dobrih 230 odstotkov, ki pa zneskovno predstavljajo le 1,3 odstotkov vseh sredstev.

Na strani obveznosti predstavlja največji delež postavka Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij (2.785,1 mio EUR), in sicer 60,7 odstotkov celotne pasive, njihov delež se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 4,6 odstotnih točk. Na drugem mestu po deležu je postavka Kapital (742,1 mio EUR), ki predstavlja 16,2 odstotka celotne pasive, njen delež se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 4,6 odstotnih točk. Na tretjem mestu je postavka Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje (460,6 mio EUR), ki predstavljajo 10 odstotkov vseh obveznosti, njihov delež pa se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 1,5 odstotnih točk.

Največji porast na strani obveznosti so v letu 2008 dosegle Podrejene obveznosti, ki so se povečale za 16 odstotkov, oziroma 7,8 mio EUR, predvsem zaradi izdaje podrejenega dolga ene od zavarovalnic. Porasle so tudi postavke Rezervacije za druge nevarnosti in stroške (14,7 odstotni porast), Druge obveznosti (13,7 odstotni porast) in Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij (9,2 odstotni porast).

Kapital se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 200,5 mio EUR, oziroma za 21,3 odstotke. Na visoko znižanje kapitala je v največji meri vplivala postavka Presežek iz prevrednotenja (predvsem dolgoročnih finančnih naložb). Medtem ko je ta postavka v prejšnjih letih naraščala zaradi rasti poštene vrednosti finančnih naložb, se je v letu 2008 močno znižala, in sicer za 174 mio EUR, oziroma 60 odstotkov, kar je posledica padcev tečajev vrednostnih papirjev zaradi finančne krize in s tem povezanih slabitev naložb. Na znižanje kapitala je vplivala tudi postavka Čisti poslovni izid tekočega leta, ki se je v primerjavi s predhodnim letom znižala.

Primerjava bilančnih vsot ter posameznih postavk bilance stanja zavarovalnic za zavarovalno skupino življenjskih in za zavarovalno skupino premoženjskih zavarovanj z bilančno vsoto vseh zavarovanj pa prikaže nekatere specifične razlike med njimi.

Bilančna vsota življenjskih zavarovanj predstavlja na koncu leta 2008 že 50,6 odstotkov celotne bilančne vsote zavarovalnic, kar je v primerjavi z letom 2007 za 0,1 odstotne točke več. Ta delež je precej višji v primerjavi z deležem obračunane kosmate zavarovalne premije življenjskih zavarovanj, ki v skupni obračunani kosmati zavarovalni premiji zavarovalnic za leto 2008 predstavlja le 27,9 odstotkov.

Na tako visoko bilančno vsoto življenjskih zavarovanj vplivajo predvsem finančne naložbe (dolgoročne in kratkoročne). Le-te znašajo pri življenjskih zavarovanjih 2.201 mio EUR in predstavljajo kar 94,7 odstotkov (v letu 2007 je bil ta odstotek 96,5) bilančne vsote življenjskih zavarovanj, med-

tem ko z 1.448 mio EUR pri premoženjskih zavarovanjih dosegajo 63,9 odstotkov bilančne vsote. Nasprotna je slika pri naložbah v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost. Največji del teh naložb se financira iz premoženjskih zavarovanj, kjer predstavljajo 3,4 odstotke bilančne vsote, pri življenjskih zavarovanjih predstavljajo le 0,7 odstotkov.

Razmerja med sredstvi življenjskih in premoženjskih zavarovanj so odraz razmerij na strani obveznosti do virov v bilancah stanja zavarovalnic. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki predstavljajo v premoženjskih zavarovanjih 62,3 odstotkov, v življenjskih zavarovanjih pa 78,9 odstotkov bilančne vsote. Drugačna pa je slika pri deležu kapitala med vsemi obveznostmi do virov, ki pri premoženjskih zavarovanjih dosega 24,2 odstotka, pri življenjskih zavarovanjih pa le 8,3 odstotke. To med drugim dokazuje, da zavarovalnice večji del naložb v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost financirajo s kapitalom iz premoženjskih zavarovanj.

3.5.2. Bilance stanja pozavarovalnic

Tabela 12

Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

	Leto 2007	Leto 2008	Indeks 08/07
SREDSTVA	484,7	560,7	115,7
A. Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,3	0,4	133,3
B. Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	405,1	431,3	106,5
- od tega druge finančne naložbe	282,0	270,5	95,9
D. Terjatve	70,0	112,0	160,0
- od tega terjatve iz pozavarovanja	67,5	102,7	152,1
E. Razna sredstva	0,7	0,6	85,7
F. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	8,6	16,4	190,7
OBVEZNOSTI	484,7	560,7	115,7
A. Kapital; od tega:	179,5	182,5	101,6
- vpoklicani kapital	35,9	42,2	117,5
B. Podrejene obveznosti	31,1	31,1	100,0
C. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	189,7	241,0	127,0
E. Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0,0	0,3	/
G. Druge obveznosti	83,3	105,5	126,7
- od tega obveznosti iz pozavarovanja	58,1	92,7	159,6
H. Pasivne časovne razmejitev	1,1	0,3	27,3

Vir: Revidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in nerevidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2008.

Bilančna vsota pozavarovalnic je v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 76 mio EUR, oziroma za 15,7 odstotkov, kar je nižji porast kot v predhodnem obdobju, ko je bila zabeležena 31,7 odstotna rast. Največjo postavko v strukturi sredstev predstavljajo Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki predstavljajo kar 76,9 odstotkov vseh sredstev, njihova rast v obračunskem letu pa je bila le 6,5 odstotna. V omenjeni postavki najvišji delež predstavljajo Druge finančne naložbe (62,7 odstotkov, oziroma 270,5 mio EUR), kar v primerjavi s predhodnim letom pomeni znižanje za 4,1 odstotka. Zaradi znižanja tečajev vrednostnih papirjev so se najbolj znižale vrednosti delnicam in drugim vrednostnim papirjem s spremenljivim donosom (za 26,5 odstotkov). Tako kot pri zavarovalnicah so se tudi pri pozavarovalnicah povečali dolgoročni in kratkoročni depoziti pri bankah (za 62,9 odstotkov). Zaradi povečanih škod so se za 70,4 odstotka povečale tudi zavarovalno-tehnične rezervacije prenesene na pozavarovalnice (iz 41,2 na 70,4 mio EUR). Znesek delnic in deležev v družbah v skupini se je povečal za 10,7 odstotkov, kar je posledica širitve poslovanja v republike bivše Jugoslavije in s tem povezano ustanavljanje novih zavarovalnih družb. Terjatve so se povečale kar za 60 odstotkov, in sicer iz 70 na 112 mio EUR, predvsem na račun povečanih terjatev iz pozavarovanja, ki so porasle za 52 odstotkov (iz 67,5 na 102,7 mio EUR).

Na pasivni strani se je kapital povečal le za 1,6 odstotkov, čeprav se je osnovni kapital povečal za 6,3 mio EUR, oziroma 17,4 odstotke in kapitalske rezerve za 32,9 mio EUR (indeks 2726). Porast kapitalskih rezerv in osnovnega kapitala je posledica prve javne prodaje delnic ter dokapitalizacija ene od pozavarovalnic. Kljub porastu omenjenih dveh postavk so pozavarovalnice dosegle nizek porast kapitala zaradi negativnega presežka iz prevrednotenja in negativnega poslovnega izida.

Pri obveznostih so se v primerjavi s predhodnim letom najbolj povečale zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij, in sicer za 27,1 odstotka, tako da so konec leta dosegle 241 mio EUR. Pri tem so največji znesek predstavljale škodne rezervacije (181 mio EUR), ki so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 33,5 odstotkov. Druge obveznosti so konec leta 2008 znašale 105,5 mio EUR in so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 26,7 odstotkov, od tega največ iz naslova obveznosti iz pozavarovanja (92,7 mio EUR), ki so porasle za 59,5 odstotkov.

3.6. Kazalci poslovanja

V naslednji tabeli prikazujemo nekaj pomembnejših kazalcev poslovanja:

Tabela 13
Kazalci poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic

	Zavarovalnice		Pozavarovalnice	
	2007	2008	2007	2008
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	71 %	70 %	67 %	73 %
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	29 %	31 %	/	/
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	81 %	84 %	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	21 %	21 %	20 %	20 %
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	23 %	30 %	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	14 %	13 %	/	/
Koeficient nalaganja oz. pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov	108 %	106 %	/	/
Koef. Nalaganja oz. pokritost vseh zavar. teh. rezervacij z naložbami	113 %	105 %	144 %	116 %
Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev	21 %	16 %	37 %	33 %
Čista donosnost kapitala	10,1 %	0,4 %	12,5 %	-3,1 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	80 %	82 %	72 %	72 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	98 %	98 %	37 %	42 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	100 %	100 %	/	/

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2008 ter revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2007 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2008.

Razmerje med čistimi odhodki za škode in čistimi prihodki od zavarovalnih premij se je pri zavarovalnicah v primerjavi s predhodnim letom pri premoženjskem zavarovanju malenkostno izboljšalo (za eno odstotno točko), medtem ko se je pri življenjskem in zdravstvenem zavarovanju poslabšalo. Pri zdravstvenih zavarovanjih se je razmerje poslabšalo za 3 odstotne točke, kar je posledica večje rasti škod teh zavarovanj. Omenjeno razmerje se je poslabšalo tudi pri življenjskih zavarovanjih, in sicer za 2 odstotni točki, vzroki so v nižji rasti zbrane premije ter povečanju škod zaradi dospetja nekaterih zavarovalnih pogodb, izplačanih predujmov in predčasnih odkupov. Pri

pozavarovalnicah se je to razmerje poslabšalo za 6 odstotnih točk, kot posledica večje rasti škod v letu 2008.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji zavarovalnic je v primerjavi z letom 2007 v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj ostal nespremenjen, pri življenjskih zavarovanjih se je povečal za 7 odstotnih točk, pri zdravstvenih zavarovanjih pa se je zmanjšal za eno odstotno točko. Pri pozavarovalnicah je omenjeni delež ostal enak kot v letu 2007.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med finančnimi naložbami iz naslova zavarovalno-tehničnih rezervacij in oblikovanimi zavarovalno-tehničnimi rezervacijami⁵. Pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z ustreznimi naložbami mora biti najmanj 100 %. Tako je koeficient pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov zavarovalnic v letu 2008 znašal 106 odstotkov, kar je za 2 odstotni točki manj kot v letu 2007. Koeficient nalaganja oziroma pokritosti vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami je za zavarovalnice znašal 105 odstotkov (kar je za 8 odstotnih točk manj kot v letu 2007), za pozavarovalnice pa je znašal 116 odstotkov (kar je za 28 odstotnih točk manj kot v letu 2007).

⁵Med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami so upoštevane tudi izravnalne rezervacije in rezervacije za izravnavo katastrofalnih škod (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi rezervami iz dobička) ter obveznosti iz finančnih pogodb (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi obveznostmi). Zakon o zavarovalništvu jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v vseh obveznostih. Ta delež se je pri zavarovalnicah zmanjšal za 5 odstotnih točk in znaša 16 odstotkov. Pri pozavarovalnicah se je ta delež zmanjšal za 4 odstotne točke in znaša 33 odstotkov. Vzrok za zmanjšanje tega deleža je zmanjšanje kapitala oziroma njegovih postavk, predvsem zaradi znižanja presežka iz prevrednotenja v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami in nizkega čistega poslovnega izida oziroma izgube (kot posledica padca vrednosti naložb in s tem povezanih slabitev naložb in visokega povečanje škod v obravnavanem letu).

Kazalec donosnosti kapitala se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala. Kazalec za leto 2008 za zavarovalnice znaša 0,4 odstotka in je skoraj neprimerljiv z letom 2007, ko je le-ta znašal 10,1 odstotek. Še bolj neugoden je ta kazalec za pozavarovalnice, saj je njegova vrednost celo negativna. Vzrok za tako nizke donosnosti kapitala v letu 2008 je drastično znižanje čistega poslovnega izida v zavarovalnicah oziroma izkazane izgube v pozavarovalnicah.

Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji (to je odstotek zavarovanja oziroma lastni delež) se je za zavarovalnice v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom povečal pri premoženjskem zavarovanju za dva odstotka. Pri življenjskih in zdravstvenih zavarovanjih je ostal na enakem nivoju kot v letu 2007. Pri pozavarovalnicah je ta delež pri premoženjskih zavarovanjih ostal enak, pri življenjskih zavarovanjih pa se je povečal za 5 odstotnih točk.

3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije⁶

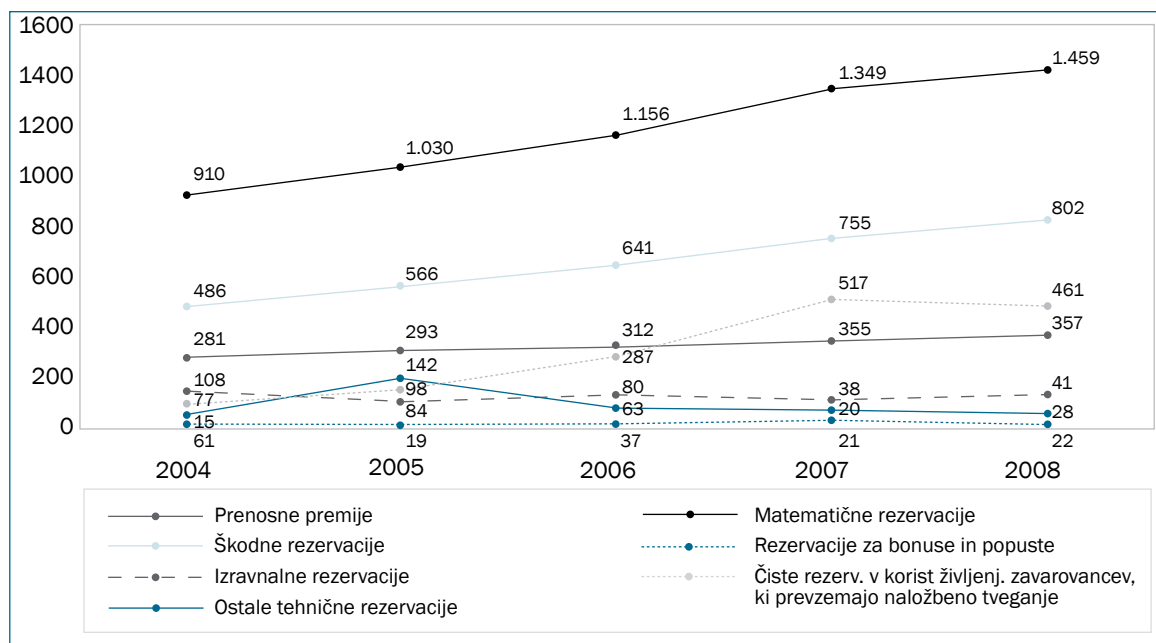
⁶Glej opombo pod zaporedno št. 5.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale zavarovalno-tehnične rezervacije v skladu s Sklepom o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01, 69/01, 85/05 in 66/08).

Slika 6

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij zavarovalnic v obdobju 2004–2008

(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

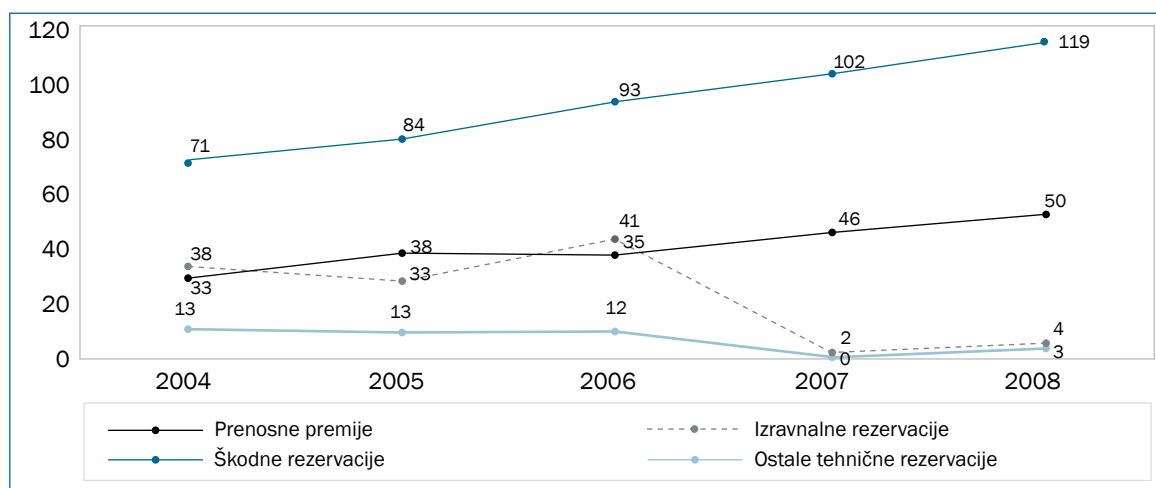

Vir: Obrazci St – 55.

Slika 7

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij pozavarovalnic v obdobju 2004–2008

(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

Vir: Obrazci St – 55.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2008 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 3.169,3 mio EUR, kar je za 3 odstotke več kot leto poprej. Pozavarovalnice so na dan 31. 12. 2008 oblikovale 176,9 mio EUR čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij oziroma za 14,6 odstotkov več kot v predhodnem letu, kar je predvsem posledica povečanja škodnih rezervacij zaradi poletnih neurij.

Rezervacije za prenosne premije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale za vsako pogodbo posebej, razen v primeru, ko verjetnost nastanka škode ni enakomerno porazdeljena med trajanjem pogodbe ali v primeru spremembe v višini zavarovalnega kritja v času trajanja zavarovanja. Čiste prenosne premije so se v letu 2008 v primerjavi s preteklim letom povečale pri zavarovalnicah za 6,6 odstotkov in pri pozavarovalnicah za 8,7 odstotkov.

Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih obveznosti zavarovalnice, zmanjšane za ocenjeno sedanjo vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi sklenjenih zavarovanj. Čiste matematične rezervacije zavarovalnic, ki sklepajo življenjska zavarovanja, so se v letu 2008 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 8,2 odstotka. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij, ker ne sklepajo dolgoročnih zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije.

Škodne rezervacije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale tako za prijavljene in nerešene škode, ki se praviloma izračunavajo ločeno za vsako škodo posebej, kakor tudi za nastale, a še ne prijavljene škode. Škodne rezervacije za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode se določi glede na izkušnje preteklih let, upoštevajoč število škod in povprečno priznano odškodnino iz škod, prijavljenih v obračunskem letu, ter pričakovan razvoj v prihodnosti. Škodne rezervacije poleg odškodnin zajemajo tudi stroške reševanja škod. Zavarovalnice so čiste škodne rezervacije v letu 2008 (802,4 mio EUR) v primerjavi s preteklim letom povečale za 6,3 odstotke, pozavarovalnice (119,3 mio EUR) pa za 16,8 odstotkov.

Čiste rezervacije za bonuse in popuste (22 mio EUR) so se v primerjavi s preteklim letom pri zavarovalnicah povečale za 5 odstotkov, pri pozavarovalnicah (321,5 tisoč EUR) pa za 55,8 odstotkov.

Stanje izravnalnih rezervacij se je v letu 2008 (40,8 mio EUR) v primerjavi z letom 2007 pri zavarovalnicah povečalo za 7,4 odstotkov, pri pozavarovalnicah (4 mio EUR) pa se je znižalo za 11,1 odstotka.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2008 oblikovale čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje v višini 461 mio EUR, kar v primerjavi s preteklim letom pomeni 11 odstotno znižanje. Padec teh rezervacij je posledica manjšega porasta sklenjenih zavarovanj v primerjavi s predhodnim letom, predvsem pa je posledica visokega padca vrednosti enot premoženja investicijskih skladov. Za primerjavo navajamo, da je bilo do leta 2003 stanje teh rezervacij nizko (v letu 2002 so znašale le okoli 0,88 mio EUR). Število zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, je v letu 2007 naraslo že na 322.141, kar je bilo za 106.019 zavarovancev več kot leta 2006, v letu 2008 se je število zavarovancev za to vrsto zavarovanj povečalo za 39.498 na skupno 361.639 zavarovancev.

Ostale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije oblikujejo zavarovalnice in pozavarovalnice glede na predvidene bodoče obveznosti in tveganja velikih škod, ki izhajajo na primer iz zavarovanja odgovornosti za jedrsko škodo, proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke, potresa in drugih obveznosti in tveganj. Čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije so v zavarovalnicah v letu 2008, v primerjavi s preteklim letom, porasle iz 19,6 mio EUR konec leta 2007 na 27,5 mio EUR konec leta 2008, oziroma za 40,3 odstotke, v pozavarovalnicah pa so se povečale za 51,6 odstotkov (iz 2 mio EUR na 3 mio EUR).

Pooblaščen aktuarji so vsem zavarovalnicam za leto 2008 izdali pozitivna mnenja o primerno oblikovanih zavarovalno-tehničnih rezervacijah glede na obveznosti. Pri nekaterih zavarovalnicah so pooblaščen aktuarji opozorili upravo zavarovalnice na pomanjkljivosti nekaterih evidenc v informa-

cijskih sistemih, ki tako ne zagotavljajo vseh funkcionalnosti obdelovanja podatkov. Zaradi obdelovanja podatkov zunaj informacijskih sistemov se povečuje možnost napake pri izračunih, kar pa povečuje potrebo po večji kontroli podatkov. Tovrstnih opozoril je vsako leto manj. Aktuarji opozarjajo tudi na razkorak med trajanjem obveznosti in trajanjem naložb, kar pomeni, da bodo morale nekatere zavarovalnice do zapadlosti obveznosti obstoječe naložbe večkrat reinvestirati.

3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov

Finančne naložbe zavarovalnic so do konca leta 2007 izkazovale visoke stopnje rasti, z letom 2008 pa se je trend rasti zaradi finančne krize izrazito spremenil. Zavarovalnice so imele na dan 31. 12. 2008 za 3.569,6 mio EUR naložb kritnega premoženja (za 198 mio EUR, oziroma za 5,9 odstotkov več kot pred letom), katerega del predstavljajo tudi naložbe kritnih skladov. Naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 146,4 mio EUR, oziroma za 11,0 odstotkov (porast v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 je znašal 11,5 odstotkov), naložbe kritnih skladov pa samo za 51,6 mio EUR, oziroma za 2,5 odstotkov (porast v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 je znašal kar 22,8 odstotkov).

Ob naložbah kritnega premoženja je zanimiv podatek o naložbah zavarovalnic iz lastnih virov, ki so do konca leta 2007 imele prav tako izrazito visoke stopnje prirasta, v letu 2008 pa se je vrednost teh naložb v primerjavi z letom 2007 znižala za 13,2 odstotka.

Tabela 14

Naložbe zavarovalnic v obdobju 2000–2008 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Indeks 08/00
Naložbe iz lastnih virov	53,9	76,3	105,5	119,6	156,0	192,4	288,8	612,2	531,1	985,3
Kritni sklad	430,2	559,1	733,1	937,5	1.151,2	1.362,8	1.664,6	2.043,4	2.095,0	487,0
Kritno premoženje brez kritnih skladov	506,4	578,2	814,3	932,8	997,4	1.114,1	1.191,7	1.328,2	1.474,6	291,2
Skupaj	990,5	1.213,6	1.652,9	1.989,9	2.304,6	2.669,3	3.145,1	3.983,8	4.100,7	414,0

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Naložbe kritnih skladov so se v obdobju od leta 1999 do leta 2007 bistveno hitreje povečevale kot naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov. V zadnjem letu so omenjene naložbe porasle le za 2,5 odstotkov in tako na dan 31. 12. 2008 dosegle 2.095 mio EUR, kar predstavlja 58,7 odstotkov (v letu 2007 že 60,6 %) naložb celotnega kritnega premoženja. Naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov pa so v zadnjem letu porasle za 11 odstotkov in tako na dan 31. 12. 2008 dosegle 41,3 odstotka celotnih naložb kritnega premoženja, kar je za 1,9 odstotne točke več kot v predhodnem letu.

Tabela 15

Naložbe pozavarovalnic v obdobju 2000–2008 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Indeks 08/00
Naložbe iz lastnih virov	44,4	42,0	54,3	62,1	72,2	81,0	128,5	187,2	176,3	397,1
Kritno premoženje	122,5	131,9	135,9	162,2	165,1	175,3	195,7	213,5	243,7	198,9
Skupaj	166,9	173,9	190,2	224,3	237,3	256,3	324,2	400,7	420,0	251,6

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Pozavarovalnice so v letih od 2000 do 2008 izkazovale nižje stopnje rasti finančnih naložb kot zavarovalnice. Na dan 31. 12. 2008 so imele 243,7 mio EUR naložb kritnega premoženja, kar v primerjavi s predhodnim letom pomeni povečanje za 30,2 mio EUR oziroma za 14,1 odstotka.

Tabela 16

Sestava naložb kritnih skladov in naložb kritnega premoženja zavarovalnic v obdobju 2004–2008

(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

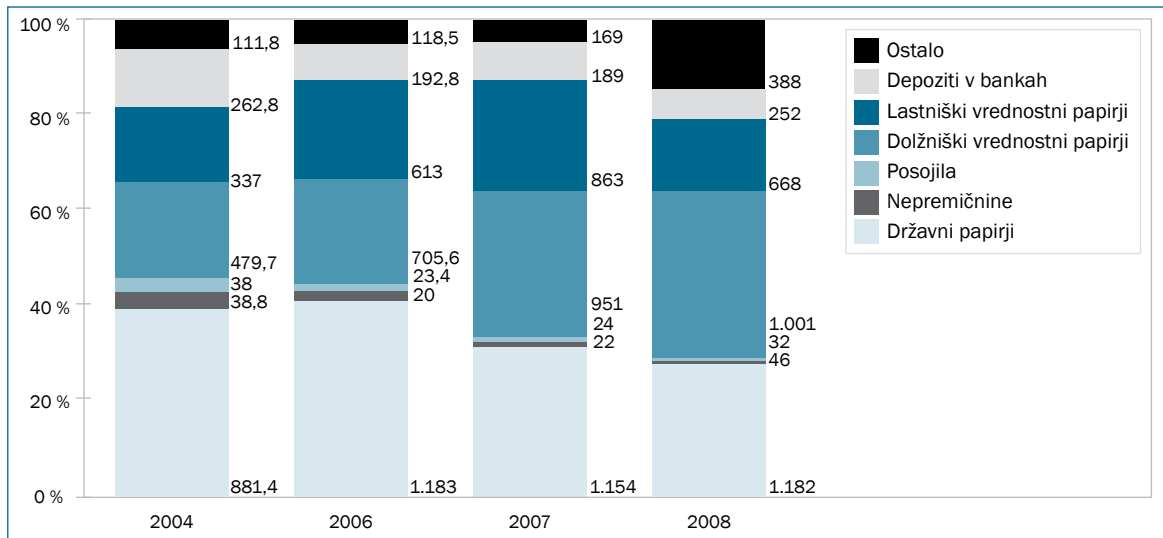
	Kritni sklad								Kritno premoženje brez kritnih skladov							
	2004	%	2006	%	2007	%	2008	%	2004	%	2006	%	2007	%	2008	%
Državni papirji	576	50	722,3	43,4	707,8	34,6	797,7	38,1	305,3	30,6	460,7	38,7	445,9	33,6	384,7	26,1
Nepremičnine	1,7	0,1	2,1	0,1	2,2	0,1	7,0	0,3	37,1	3,7	17,9	1,5	19,5	1,5	38,9	2,6
Posojila	12,1	1	6,3	0,4	7	0,3	10,9	0,5	25,9	2,6	17,1	1,4	16,7	1,3	20,9	1,4
Dolžniški vrednostni papirji	303,7	26,4	471,1	28,3	630,2	30,8	676,0	32,3	176,0	17,6	234,5	19,7	321,1	24,2	325,3	22,1
Lastniški vrednostni papirji	143,5	12,5	374,3	22,5	588,1	28,8	446,9	21,3	193,5	19,4	238,7	20	274,9	20,7	221,3	15,0
Depoziti v bankah	110,9	9,7	77,6	4,7	93,5	4,6	133,4	6,4	151,0	15,2	115,2	9,7	95,3	7,2	119,0	8,1
Ostalo	3,3	0,3	10,9	0,6	14,6	0,8	23,1	1,1	108,6	10,9	107,7	9	154,8	11,5	364,5	24,7
Skupaj	1.151,2	100	1.664,6	100	2.043,4	100	2.095,0	100	997,4	100	1.191,8	100	1.328,2	100	1.474,6	100

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

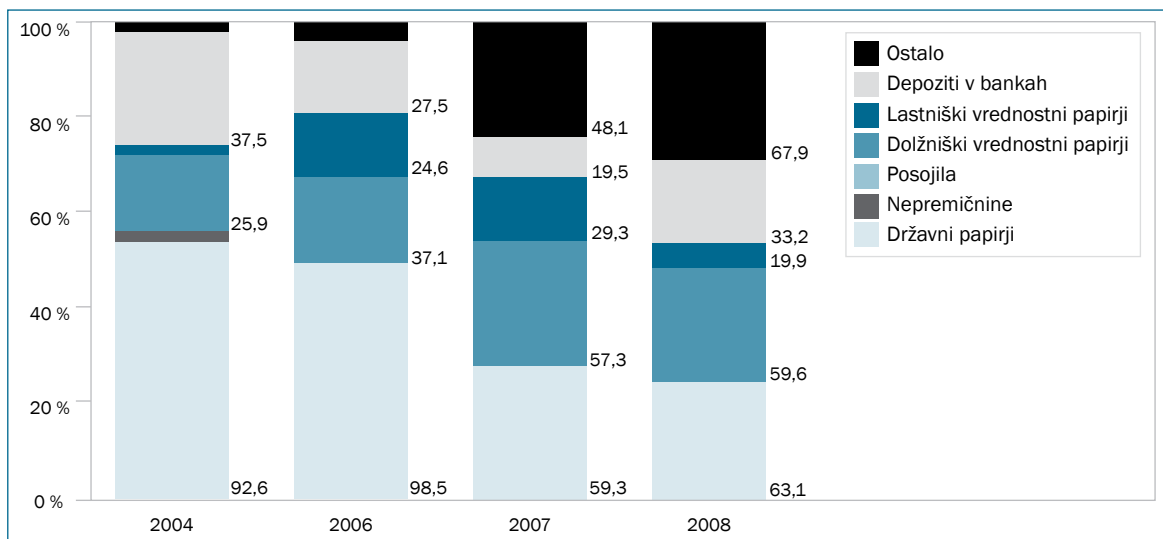
Sredstva kritnega premoženja, brez kritnih skladov so bila tudi v letu 2008 naložena predvsem v državne papirje (26,1 odstotek). Sledijo naložbe v dolžniške (22,1 odstotek) in lastniške vrednostne papirje (15 odstotkov). V primerjavi s preteklimi leti so se povišali bančni depoziti, ki so na dan 31. 12. 2008 predstavljali 8,1 odstotka celotnih naložb kritnega premoženja, brez kritnih skladov. Kar 24,7 odstotkov vseh sredstev kritnega premoženja, brez kritnih skladov predstavlja postavka »ostalo«, ki se je v letu 2008 glede na predhodno leto povečala za 135,5 odstotkov. Povečanje omenjene postavke je posledica spremembe ZZavar (novela ZZavar-D) v novembru 2007, ki je kot dovoljeno obliko naložb kritnega premoženja predpisala tudi terjatve do pozavarovateljev skupaj s pozavarovateljevimi deleži zavarovalno-tehničnih rezervacij. Kar 99 odstotkov postavke Ostalo zajemajo terjatve, in sicer poleg terjatev iz pozavarovanja tudi terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov in druge terjatve.

Tudi v strukturi naložb kritnih skladov prevladujejo naložbe v državne papirje, ki predstavljajo 38,1 odstotka (za 3,5 odstotne točke več kot v letu 2007, ko so predstavljale 34,6 % celotnih naložb kritnih skladov). Sledijo jim dolžniški vrednostni papirji s 32,3 odstotki, lastniški vrednostni papirji z 21,3 odstotki (za 7,5 odstotnih točk manj kot leto prej) in depoziti v bankah s 6,4 odstotki.

Sektorsko gledano so naložbe zavarovalniškega sektorja v pomembnem obsegu usmerjene v bančne lastniške in dolžniške vrednostne papirje ter depozite. Takšna naložbena politika zavarovalnic je tudi odraz procesa povezovanja bank in zavarovalnic, to pa pomembno vpliva na lastniško prepletenost finančnih institucij in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 8**Sestava naložb kritnega premoženja (s kritnimi skladi) zavarovalnic v obdobju 2004–2008**
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Slika 9**Sestava naložb kritnega premoženja pozavarovalnic v obdobju 2004–2008** (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic so se konec leta 2008 v primerjavi z letom 2007 povečale za 30,2 mio EUR oziroma za 14,1 odstotka, kar je 5 odstotnih točk več kot leto poprej. To je predvsem posledica predhodno omenjenih terjatev kot dovoljene oblike naložb iz novele ZZavar-D in povišanja škodnih rezervacij. Sredstva kritnega premoženja so bila naložena predvsem v državne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država (25,9 odstotkov), dolžniške vrednostne papirje (24,5 odstotkov) in ostale naložbe (27,9 odstotkov), kamor sodijo terjatve (67,8 mio EUR) in druge naložbe (0,1 mio EUR). V primerjavi s preteklim letom so pozavarovalnice nalagale več sredstev kritnega premoženja v ostale naložbe (za 19,8 mio EUR, oziroma 41,2 odstotka več), depozite (za 13,7 mio EUR, oziroma 70,3 odstotke več), državne vrednostne papirje (za 3,8 mio EUR, oziroma 6,4 odstotke več) in dolžniške vrednostne papirje (za 2,3 mio EUR, oziroma 4 odstotke več), zmanjšale pa so se naložbe v lastniške vrednostne papirje (za 9,4 mio EUR, oziroma 32,1 odstotke manj).

V preteklih letih je že kazalo, da se delež naložb kritnega premoženja, brez kritnih skladov, giblje v smeri večjega deleža lastniških in dolžniških vrednostnih papirjev in zmanjšanja deleža državnih papirjev, depozitov in posojil, finančna kriza pa je v letu 2008 ta trend zavrla. V opazovanem obdobju se delež naložb kritnega premoženja, brez kritnih skladov zavarovalnic in pozavarovalnic, v obliki lastniških in dolžniških vrednostnih papirjev zmanjšuje, povečujejo pa se deleži državnih vrednostnih papirjev, bančnih vlog in posojil ter terjatev.

Tabela 17

Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za zavarovalnice v obdobju 2005–2008

(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Posojila	Ostalo	Skupaj naložbe v tujini	Skupaj naložbe	Delež naložb v tujini od celotnih naložb	
Kritno premoženje brez kritnih skladov	2005	5,0	66,4	9,2	0,0	0,0	85,2	1.114,1	7,64
	2006	8,3	114,8	14,6	0,4	0,0	138,1	1.191,7	11,59
	2007	32,7	187,7	34,0	0,0	0,0	254,4	1.328,2	19,15
	2008	38,8	179,9	27,4	0,0	0,5	246,6	1.474,6	16,72
Kritni sklad	2005	59,7	199,1	4,2	0,0	0,0	321,0	1.362,8	23,55
	2006	75,1	310,5	130,6	3,8	0,0	519,9	1.664,6	31,24
	2007	137,0	440,2	179,5	8,5	0,2	765,4	2.043,4	37,46
	2008	254,2	473,8	173,7	0,0	8,0	909,7	2.095,0	43,42

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Konec leta 2008 so znašale naložbe v tuje delnice in obveznice 1.147,8 mio EUR, kar je za 136,7 mio EUR, oziroma 13,5 odstotkov več kot leto poprej. Najvišji odstotek naložb v tujini predstavljajo naložbe kritnih skladov zavarovalnic, ki se iz leta v leto povečujejo in so konec leta 2008 znašale že skoraj 43,4 odstotkov vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic. V okviru le teh predstavljajo naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje 70,1 odstotka vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic v dolžniške vrednostne papirje, kar je za 0,2 odstotni točki več kot leto poprej. V primerjavi z letom 2007 se je v letu 2008 zelo povečal delež naložb v tuje državne papirje. Le-ta je v letu 2007 znašal 19,4 odstotkov vseh naložb kritnih skladov v tovrstne vrednostne papirje, v letu 2008 pa 31,9 odstotkov oziroma 254,2 mio EUR. Naložbe kritnih skladov v tuje lastniške vrednostne papirje so se v primerjavi z letom 2007 znižale za 3,2 odstotka, delež le-teh pa se je povečal s 30,5 odstotkov vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje v letu 2007 na 38,9 odstotkov v letu 2008.

Medtem ko so se naložbe kritnih skladov v tujino v letu 2008 povečale, so se naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov v tujini zmanjšale za 3,1 odstotek, in so tako predstavljale 16,7 odstotkov (v letu 2007 skoraj 19,2 odstotka) vseh naložb kritnega premoženja zavarovalnic. Pri tem so se zmanjšale tako naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje (za 19,4 odstotke), kot tudi v tuje dolžniške vrednostne papirje, brez državnih (za 4,2 odstotka). Edina postavka, ki je bila višja kot v letu 2007 so naložbe v državne vrednostne papirje, ki so se povečale za 18,7 odstotkov.

Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje vrednostne papirje so konec leta 2008 znašale 60,8 mio EUR (58,6 mio EUR v letu 2007), kar predstavlja 24,9 odstotkov naložb kritnega premoženja pozavarovalnic (27,5 odstotkov v letu 2007).

Zavarovalnice, ki nalagajo svoja sredstva v tuje vrednostne papirje, precejšnjo skrb posvečajo tudi teritorialni razpršenosti naložb. Razpršenost naložb zavarovalnic v tuje vrednostne papirje po državah je, razen pri nekaterih manjših družbah, v glavnem zadovoljiva. Zavarovalnice kot celota imajo v treh državah (Nemčija, Avstrija, Luxemburg) skoraj 40 % vseh svojih naložb v tuje vrednostne papirje, od tega odpade dobra polovica na Nemčijo. Sledijo Francija, Nizozemska, Velika Britanija (od 5 do 10 odstotkov), ZDA, Španija, Italija, Irska in Belgija (od 2 do 5 odstotkov). Še vedno je največji del naložb usmerjen v vrednostne papirje zahodnoevropskih držav. Okoli dva odstotka naložb v tuje vrednostne papirje odpade tudi na vsako od naslednjih držav: Makedonijo, Srbijo, Črna gora ter Hrvaško.

Največ zavarovalnic svoje naložbe usmerja v približno deset do dvajset držav, ena zavarovalnica ima naložbe celo v več kot 30 različnih državah.

Čeprav se je vrednost naložb v tuje vrednostne papirje v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečala, pa se je delež naložb v sestavljene vrednostne papirje v skupnih naložbah teh družb v tuje vrednostne papirje v istem obdobju zmanjšal iz 20,5 na 16 odstotkov. Vzrok za znižanje deleža sestavljenih vrednostnih papirjev v tujih vrednostnih papirjih je v izrazitejšem padcu vrednosti sestavljenih vrednostnih papirjev v primerjavi s tujimi vrednostnimi papirji.

Naložbe v sestavljene vrednostne papirje so na dan 31. 12. 2007 za zavarovalnice znašale 230,7 mio EUR (skupaj 82 sestavljenih vrednostnih papirjev), za pozavarovalnice pa 5,4 mio EUR. Na dan 31. 12. 2008 so naložbe v sestavljene vrednostne papirje za zavarovalnice znašale 200,6 mio EUR (skupaj 80 sestavljenih vrednostnih papirjev), kar je za 13 odstotkov manj kot leto prej in za pozavarovalnice 3,8 mio EUR.

V prvi polovici leta 2008 je za razliko od prejšnjih let prišlo le do nekaj posamičnih nakupov sestavljenih vrednostnih papirjev. Z zaostritvijo svetovne finančne krize v drugem polletju so zavarovalnice prenehale z nakupi teh papirjev. Pri nekaterih imetnicah je prišlo celo do predčasnih prodaj.

Pri vseh sestavljenih vrednostnih papirjih gre za dolgoročne naložbe z zapadlostjo od 5 do 40 let, največ je 10 in 20-letnih. Zavarovalnice se v glavnem odločajo za nakup teh papirjev z namenom, da jih zadržijo do zapadlosti. Posamezni nakupi se gibljejo v vrednosti od 200 tisoč pa do 5,9 mio EUR. Večje zavarovalnice se odločajo za večje posamične nakupe, ki v določenih primerih zajemajo celotno emisijo vrednostnega papirja. Izdajatelji oziroma garanti vrednostnih papirjev praviloma presegajo predpisano minimalno bonitetno oceno bonitetnih hiš. Z vsemi vrednostnimi papirji se trguje na uglednih svetovnih borzah, najbolj pogosto na borzi v Luxemburgu.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja glede na stanje zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki je bil deloma posledica dejstva, da so zavarovalnice s temi viri financirale opredmetena osnovna sredstva za zavarovalno dejavnost in terjatve, deloma pa posledica popravkov in odpisov vrednosti naložb oziroma izgub v poslovanju. Zadovoljivo pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja so prvič izkazale v letu 2002. V letu 2003 se je ta pokritost še izboljšala, v znatni meri tudi na račun razširitve vrst naložb kot naložb kritnega premoženja s terjatvami do zavarovalcev premoženjskih zavarovanj z dospelostjo do 30 dni, terjatvami za obračunane obresti od naložb v obveznice in druge dolžniške vrednostne papirje ter bančne depozite, terjatvami do zavarovalnic in pozavarovalnic za pozavarovalne premije z dospelostjo do treh mesecev ter naložbami v depozite pri hranilnici s sedežem v Republiki Sloveniji, državi EEA oziroma državi članici OECD. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C; Ur. l. RS, št. 79/06) je v letu 2006 dovolil še nove oblike naložb in sicer terjatve iz naslova povračila davkov, terjatve do garancijskih, solidarnostnih in škodnih skladov ter opredmetena osnovna sredstva, razen zemljišč in zgradb, ki se vrednotijo glede na amortizacijo po načelu preudarnosti, če izpolnjujejo določene zakonske pogoje. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zavarovalništvu (ZZavar-D; Ur. l. RS, št. 109/07) je v letu 2007 dovolil kot novo obliko naložb tudi terjatve do pozavarovateljev skupaj s pozavarovateljevimi deleži zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Tabela 18

Primerjava oblikovanih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij⁷ in vrednosti naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov za zavarovalnice in pozavarovalnice v obdobju 2000–2008 (vsi zneski so v mio EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov	628,8	709,5	950,2	1.095,1	1.162,5	1.289,4	1.387,5	1.541,7	1.718,3
Oblikovani viri ZTR	774,4	867,6	933,7	994,5	1.064,5	1.177,5	1.270,7	1.254,5	1.597,1
Razlika	-145,6	-158,1	16,5	100,6	98,0	111,9	116,8	287,2	121,2

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, obrazci RN, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in revidirane ⁷Glej opombo št. 5 bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2000–31. 12. 2007 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2008.

Naložbe kritnega premoženja konec leta 2008 presegajo oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije za 121,2 mio EUR. Tako je pri zavarovalnicah in pozavarovalnicah, kljub padcem vrednosti vrednostnih papirjev, zagotovljena pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja, brez kritnih skladov.

3.9. Kapitalska ustreznost

Načelo obvladovanja tveganj je pomembno načelo Zakona o zavarovalništvu. Zavarovalnice ob ustreznih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, primernem nalaganju kritnega premoženja oziroma premoženja kritnih skladov, pozavarovanju, sozavarovanju in upravljanju likvidnosti zavarovalnice, obvladujejo tveganja predvsem z zadostnim kapitalom oziroma kapitalsko ustreznostjo. Kapitalska ustreznost se v skladu z merili Zakona o zavarovalništvu kaže v obveznosti zavarovalnice, da vedno razpolaga z ustreznim kapitalom, ki je odvisen od obsega in vrste zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja ter tveganj, ki jim je pri opravljanju teh poslov izpostavljena.

Zavarovalnice so dolžne v vsakem trenutku izkazovati kapitalsko ustreznost. Nedoseganje minimalnega kapitala predstavlja hujšo kršitev pravil o obvladovanju tveganj.

Za kompozitne zavarovalnice velja, da morajo ločeno izračunavati kapitalsko ustreznost za skupino premoženjskih ter za skupino življenjskih zavarovanj.

Tabela 19

Kapitalska ustreznost zavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (zneski so v mio EUR)

Kapital	2007		2008	
	Premoženjska zavarovanja	Življenjska zavarovanja	Premoženjska zavarovanja	Življenjska zavarovanja
Temeljni kapital	425,7	186,6	435,0	184,0
Zajamčeni kapital	73,6	43,3	74,6	46,1
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	352,1	143,3	360,4	137,9
Dodatni kapital	24,4	6,4	23,5	6,6
Razpoložljivi kapital zavarovalnic	266,2	144,9	266,6	153,5
Zahtevani minimalni kapital	175,1	85,9	179,9	95,4
Kapitalska ustreznost	91,1	59,0	86,7	58,1

Vir: Obrazci KUS.

Ena zavarovalnica je na dan 31. 12. 2008 v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj izkazala kapitalsko neustreznost, vendar je že v letu 2009 izvedla povečanje osnovnega kapitala in s tem zagotovila izpolnjevanje kapitalskih zahtev.

V zavarovalnicah so se zaradi finančne krize zmanjšale vrednosti naložb in povečali finančni odhodki, kar je vplivalo na poslabšanje poslovnega izida in zmanjšanje kapitala. Dodatno so bile zavarovalnice v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj prizadete tudi zaradi porasta škod iz naslova naravnih nesreč.

Kljub navedenim dejstvom se je temeljni kapital v skupini premoženjskih zavarovanj na dan 31. 12. 2008 v primerjavi z 31. 12. 2007 celo nekoliko povečal (za 2,2 odstotka) in tako dosegel 435 mio EUR, saj sta dve zavarovalnici v letu 2008 povečali osnovni kapital z novimi vložki. Nasprotno se je temeljni kapital pri življenjskih zavarovanjih v omenjenem obdobju, kljub temu, da je bila ustanovljena ena nova zavarovalnica, znižal za 1,4 odstotka in tako dosegel 184,0 mio EUR.

Kljub izdaji podrejenega dolga pri eni od zavarovalnic v višini 7 mio EUR, se je celotni dodatni kapital zavarovalnic konec leta 2008 v primerjavi s predhodnim letom znižal za 0,7 mio EUR, oziroma 2,3 odstotka. Znižanje dodatnega kapitala je posledica načina zajemanja že obstoječega podrejenega dolga v izračunu razpoložljivega kapitala zavarovalnice, ki se v zadnjih petih letih pred zapadlostjo z vsakim nadaljnjim letom znižuje za 20 odstotkov.

Povečanje zahtevanega minimalnega kapitala po stanju na dan 31. 12. 2008 v primerjavi s predhodnim letom, in sicer za 4,8 mio EUR v skupini premoženjskih zavarovanj in za 9,5 mio EUR v skupini življenjskih zavarovanj, je vplivalo na znižanje presežka razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom. Zavarovalnice so tako na dan 31. 12. 2008 izkazale presežek razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim kapitalom v skupini premoženjskih zavarovanj v višini 86,7 mio EUR (za 4,8 odstotkov manj kot konec leta 2007) in v skupini življenjskih zavarovanj v višini 58,1 mio EUR (za 1,5 odstotkov manj kot pred letom).

Tabela 20

Kapitalska ustreznost pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (zneski so v mio EUR)

Kapital	2007	2008
Temeljni kapital	148,0	177,3
Zajamčeni kapital	8,7	8,7
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	139,3	168,6
Dodatni kapital	4,1	4,1
Razpoložljivi kapital pozavarovalnic	81,6	102,0
Zahtevani minimalni kapital	26,1	26,1
Kapitalska ustreznost	55,5	75,9

Vir: Obrazci KUS

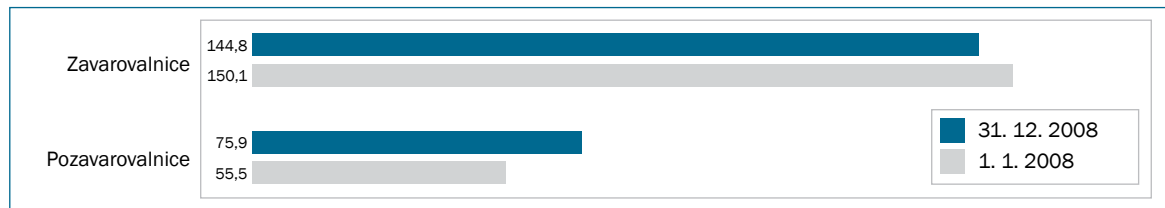
Po stanju na dan 31. 12. 2008 sta obe pozavarovalnici izkazali presežek razpoložljivega kapitala v skupni višini 75,9 mio EUR, kar je za 36,8 odstotkov več kot na dan 31. 12. 2007.

Kljub finančni krizi in porastu škod ter s tem povezanim poslabšanjem poslovnega izida, se je temeljni kapital pozavarovalnic na dan 31. 12. 2008 v primerjavi z 31. 12. 2007 povečal za 19,8 odstotkov, na 177,3 mio EUR. Omenjeno povečanje izhaja predvsem iz povečanja kapitalskih rezerv (javna prodaja delnic ene pozavarovalnice) in rezerv iz dobička. Povečanje temeljnega kapitala je ob enakem dodatnem kapitalu, nekoliko povečanih odbitnih postavkah iz naslova udeležbe v finančnih institucijah in nespremenjenem zahtevanem minimalnem kapitalu pripeljalo do povečanja presežka razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom.

Stanje kapitalske ustreznosti zavarovalnega sektorja po stanju na dan 31. 12. 2008 glede na 01. 01. 2008 oziroma 31. 12. 2007 ponazarja tudi naslednja slika:

Slika 10

Presežek razpoložljivega kapitala pri izračunu kapitalske ustreznosti zavarovalnic in pozavarovalnic v letu 2008 (podatki so v mio EUR)

Vir: Obrazci KUS

4

Pokojninske družbe

4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb

V skladu z ZPIZ-1 je pokojninska družba pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Za pokojninsko družbo, za katero je edina dopustna pravno-organizacijska oblika delniška družba, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o zavarovalni delniški družbi, če ni z ZPIZ-1 drugače določeno. Opravlja lahko samo dejavnost prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki obsega zbiranje premij tega zavarovanja in vodenje računov zavarovancev, upravljanje s premoženjem pokojninske družbe, izplačevanje pokojninske rente ter upravljanje z zaprtimi in odprtimi pokojninskimi skladi. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izda Agencija na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo. Izvajalci pokojninskih načrtov prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je v Sloveniji zaživel leta 2001, so poleg pokojninskih družb lahko še vzajemni pokojninski skladi in zavarovalnice.

Razmerje med pokojninskimi prispevki v blagajno obveznega pokojninskega zavarovanja in transferji Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje posameznikom in gospodinjstvom, je iz leta v leto slabše, kar povzroča vedno večji pritisk na pokojninsko blagajno. Za posameznike postaja dodatno varčevanje za starost zato vedno bolj pomembno. Kljub vsakoletni rasti števila zavarovancev, zbrane premije in sredstev dodatnega pokojninskega zavarovanja, ter državne spodbude z davčnimi olajšavami, se pričakovanja o varčevanju v obliki tega zavarovanja niso uresničila. Zaradi nizke donosnosti varčevanja za starost in visokih preteklih donosnostih na kapitalskih trgih, tovrstna oblika varčevanja namreč ni najbolj privlačna. Slovenija v razvoju prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja po zbranih sredstvih v BDP tako precej zaostaja za euroobmočjem.

Konec leta 2008 so imele dovoljenje Agencije za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja tri pokojninske družbe.

Tabela 21**Obračunane kosmate zavarovalne premije in število zavarovancev ter deleži pokojninskih družb v letu 2007 in 2008**

Pokojninska družba	Premije 2007		Št. zav. 2007		Premije 2008		Št. zav. 2008	
	v mio EUR	%		%	v mio EUR	%		%
Moja naložba, pokojninska družba d.d.	15,9	20,3	29.114	20,4	14,8	18,3	31.207	20,8
Skupna pokojninska družba d.d.	39,9	51,0	69,399	48,7	42,2	52,2	73.031	48,6
Pokojninska družba A, d.d.	22,5	28,7	44.145	30,9	23,8	29,5	46.013	30,6
Skupaj	78,3	100	142.658	100	80,8	100	150.251	100

Vir: Obrazci St – 19, 50, 23, 56/I in 56/K

V letu 2008 so pokojninske družbe obračunale kosmato zavarovalno premijo v skupni višini 80,8 mio EUR, kar predstavlja v primerjavi s predhodnim letom povečanje za 2,5 mio EUR oziroma za 3,2 odstotka. Največji dve pokojninski družbi imata skupaj 81,7 odstotni delež trga. Vodi Skupna pokojninska družba d.d. z 52,2 odstotnim tržnim deležem, sledi ji Pokojninska družba A d.d. z 29,5 odstotnim tržnim deležem, tretja pa je Moja naložba d.d. z 18,3 odstotnim tržnim deležem.

Pokojninske družbe so imele na dan 31. 12. 2008 zavarovanih 150.251 zavarovancev, kar je za 7.593 zavarovancev več kot v predhodnem letu. Največ zavarovancev, in sicer 146.761 (97,7 odstotkov vseh zavarovancev) ima kolektivno sklenjene zavarovalne pogodbe, 3.490 zavarovancev pa ima individualno sklenjene zavarovalne pogodbe. Povprečna mesečna bruto premija v posamezni pokojninski družbi na zavarovanca, ki ni v statusu mirovanja in ni zadržal pravic, je v letu 2008 znašala od 40,86 EUR do 49,42 EUR. Glede na število zavarovancev imata največje deleže isti družbi, ki vodita tudi po tržnih deležih.

4.2. Poslovanje pokojninskih družb

Podatki o poslovanju pokojninskih družb za leto 2007 in leto 2008 temeljijo na revidiranih letnih poročilih. Pokojninske družbe so izkaze pripravile na podlagi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in podzakonskih predpisov Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL2007, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov).

Tabela 22**Zbirni izkaz poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2007 in 2008** (vsi zneski so v mio EUR)

B. Izkaz izida iz življenjskih zavarovanj		Leto 2007	Leto 2008
II.	Prihodki naložb	1,6	1,5
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	5,7	6,5
VIII.	Čisti obratovalni stroški	4,5	4,7
IX.	Odhodki naložb	0,2	0,9
XII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	1,4	0,6
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (II + IV – VIII – IX – XII)	1,2	1,8
D. Izračun čistega izida iz rednega delovanja			
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	1,2	1,8
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	1,4	0,6
XII.	Drugi odhodki	0,0	0,3
XIII.	Davek iz dobička	0,2	0,0
XV.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (II + V - XII - XIII)	2,4	2,1

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2007 in 2008.

Pokojninske družbe so kot sektor v letu 2008 ustvarile dobiček v višini 2,1 mio EUR, kar je za 12,5 odstotkov manj kot v letu 2007. Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2008 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. K poslabšanju poslovnega izida so tako kot pri zavarovalnicah v največji meri vplivali nižji prihodki od naložb (znižanje za 6,3 odstotke) in višji odhodki od naložb (povečanje za 350 odstotkov) ter dodatno tudi obratovalni stroški (povečanje za 4,4 odstotke).

Tabela 23

Zbirni izkaz izida kritnih skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje pokojninskih družb za leto 2007 in 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

B. Izkaz izida iz življenjskih zavarovanj		Leto 2007	Leto 2008
I.	Obračunane kosmate zavarovalne premije	78,3	80,8
II.	Prihodki od naložb	93,8	58,6
III.	Odhodki iz naslova izplačil zav. vsot oz. odkupne vrednosti	2,8	10,7
IV.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno tehničnih rezervacij (+/-)	-94,5	-59,8
V.	Obračunani stroški in provizije	5,7	6,5
VI.	Odhodki naložb	69,1	62,4
VII.	Izid kritnega sklada (I + II - III + IV - V - VI)	0,0	0,0

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2007 in 2008.

Zbirni izkaz izida kritnih skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje prikazuje poslovanje pokojninskih družb s sredstvi zavarovancev. Iz omenjenega izkaza izhaja, da so se v letu 2008 glede na predhodno leto obračunane kosmate zavarovalne premije povečale za 3,2 odstotka, odhodki iz naslova izplačil zavarovalnih vsot oziroma odkupne vrednosti za 282,1 odstotka in obračunani stroški in provizije za 14 odstotkov. V istem obdobju so se prihodki od naložb znižali za 37,5 odstotkov in odhodki od naložb za 9 odstotkov. Če primerjamo razliko med prihodki in odhodki od naložb, je bila le-ta v letu 2007 pozitivna, v letu 2008 pa negativna. Tako pri prihodkih kot odhodkih naložb največji delež predstavljajo prevrednotovalni prihodki oziroma odhodki.

4.3. Bilance stanja

Podatki o premoženjskem stanju pokojninskih družb po stanju na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 temeljijo na revidiranih letnih poročilih. Pokojninske družbe so izkaze pripravile na podlagi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in podzakonskih predpisov Agencije.

Bilančna vsota pokojninskih družb je na dan 31. 12. 2008 znašala 483,9 mio EUR, kar je za 61,2 mio EUR oziroma za 14,5 odstotkov več kot na dan 31. 12. 2007.

Največjo postavko na strani sredstev, in sicer kar 99,3 odstotke, predstavljajo Naložbe v zemljišča, zgradbe in druge finančne naložbe (480,3 mio EUR), ki so se glede na predhodno leto povečale za 14,6 odstotkov. Večino omenjene postavke predstavljajo druge finančne naložbe oziroma sredstva iz finančnih pogodb, ki predstavljajo 96,9 odstotkov. Med drugimi finančnimi naložbami oziroma sredstvi iz finančnih pogodb največji delež predstavljajo dolžniški vrednostni papirji, sledijo depoziti pri bankah.

Na dan 31. 12. 2008 največjo postavko na pasivni strani bilance stanja predstavljajo Druge obveznosti v višini 460 mio EUR (95,1 odstotek celotne pasive). Večino teh obveznosti, in sicer 458,2 mio EUR predstavljajo Obveznosti iz finančnih pogodb, ki so se glede na 31. 12. 2007 povečale za 15,1 odstotka. V skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP 4) se obveznosti iz naslova pogodb prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj izkazujejo med obveznostmi iz finančnih pogodb (finančne pogodbe) in ne med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami (zavarovalne pogodbe).

Kapital pokojninskih družb je na dan 31. 12. 2008 znašal 22,8 mio EUR, kar predstavlja 4,7 odstotkov celotne pasive in se je v primerjavi s koncem leta 2007 povečal za 7 odstotkov. Pri tem se je osnovni kapital povečal za 9,8 odstotkov, na kar je vplivalo povečanje osnovnega kapitala z novimi vložki pri eni od družb. Povečala se je tudi postavka preneseni čisti poslovni izid, medtem ko se je presežek iz prevrednotenja znižal za 85,1 odstotka.

Tabela 24

Zbirna bilanca stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (vsi zneski so v mio EUR)

	Leto 2007	Leto 2008	Indeks 08/07
SREDSTVA	422,7	483,9	114,5
A. Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,1	0,1	100
B. Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	419,2	480,3	114,6
- od tega druge finančne naložbe	379,7	386,9	101,9
C. Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	0,0	0,0	/
D. Terjatve	1,6	1,0	62,5
E. Razna sredstva	0,8	0,8	100
F. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	1,0	1,7	170,0
OBVEZNOSTI	422,7	483,9	114,5
A. Kapital; od tega:	21,3	22,8	107,0
- vpoklicani kapital	15,3	16,8	109,8
B. Podrejene obveznosti	0,5	0,5	100
C. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	268,7	0,0	/
E. Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0,6	0,5	83,3
G. Druge obveznosti	131,5	460,0	349,8
H. Pasivne časovne razmejitev	0,1	0,1	100

Vir: Revidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2007 in 2008.

4.4. Kazalci poslovanja

Pomembnejši kazalci poslovanja so prikazani v naslednji tabeli:

Tabela 25

Kazalci poslovanja pokojninskih družb za leto 2007 in 2008

Kazalec	2007	2008
Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji	8,0 %	5,9 %
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami ⁸	100 %	99,5 %
Delež kapitala v financiranju	5,0 %	4,7 %
Čista donosnost kapitala	11,1 %	9,1 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji	100 %	100 %

Vir: Obrazec St – 55, revidirane bilance stanja in revidirani izkazi poslovnega izida, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov

⁸Med matematičnimi rezervacijami so upoštevane obveznosti iz pogodb prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Omenjene obveznosti so v bilanci stanja prikazane pod postavko druge obveznosti (postavka Obveznosti iz finančnih pogodb). ZZavar jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji je v letu 2008 znašal 5,9 odstotkov, kar je za 2,1 odstotno točko manj kot v predhodnem letu.

Koeficient nalaganja oz. pokritosti matematičnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med naložbami in obveznostmi iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in mora biti najmanj 100 %. Koeficient nalaganja oziroma pokritosti na dan 31. 12. 2008, se je v primerjavi

s predhodnima dvema letoma poslabšal in znaša 99,5 %. Največji delež primanjkljaja odpade na terjatev do upravljavca naložb kritnega sklada, ki garantira zajamčen donos.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v celotnem financiranju. Omenjeni delež na dan 31. 12. 2008 znaša 4,7 odstotkov, kar je v primerjavi s preteklim letom za 0,3 odstotne točke manj.

Donosnost kapitala je v letu 2008 znašala 9,1 odstotka, kar je za 2 odstotni točki manj kot v predhodnem letu.

Za pokojninske družbe se delež čiste premije v kosmati zavarovalni premiji v letu 2008, v primerjavi s predhodnima dvema letoma, ni spremenil in znaša 100 %, kar kaže na to, da pokojninske družbe nevarnosti, ki so jih prevzele v kritje, ne pozavarujejo.

4.5. Matematične rezervacije oziroma Obveznosti iz finančnih pogodb⁹

Matematične rezervacije se v času varčevanja izračunajo kot akumulirana vrednost ⁹ Glej opombo št. 8. tehničnih premij. Pokojninske družbe jih oblikujejo v skladu s pokojninskim načrtom.

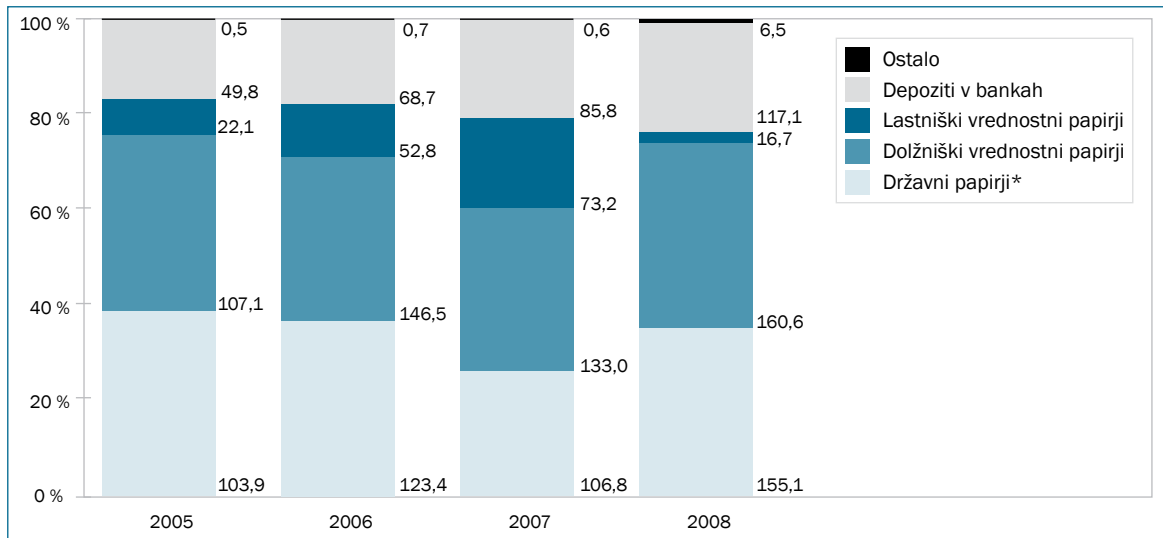
Pokojninske družbe so na dan 31. 12. 2008 iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izkazale obveznosti v višini 458,2 mio EUR. Obveznosti so, v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, v bilanci stanja izkazane kot obveznosti iz finančnih pogodb, po vsebini pa ustrezajo matematičnim rezervacijam. V primerjavi s predhodnim letom so obveznosti iz naslova prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj porasle za 60,1 mio EUR, oziroma 15,1 odstotek.

4.6. Naložbe

Vrednost naložb kritnih skladov pokojninskih družb je na dan 31. 12. 2008 znašala 456,0 mio EUR in se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 56,6 mio EUR, oziroma za 14,2 odstotka. V strukturi naložb na dan 31. 12. 2008 največji delež predstavljajo dolžniški vrednostni papirji (160,6 mio EUR, oziroma 35,2 odstotka), sledijo naložbe v državne papirje in vrednostne papirje za katere jamči država (155,1 mio EUR, oziroma 34 odstotkov), depoziti v bankah (117,1 mio EUR, oziroma 25,7 odstotkov). Glede na predhodno leto so najbolj porasle ostale naložbe (za 5,9 mio EUR, oziroma za 983 odstotkov), med katerimi največji delež (92,3 odstotke oziroma 6 mio EUR) predstavljajo posojila. Sledijo naložbe v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, ki so se povečale za 48,3 mio EUR, oziroma 45,2 odstotka, naložbe v depozite, ki so se povečale za 31,3 mio EUR, oziroma za 36,5 odstotkov in naložbe v dolžniške vrednostne papirje, s povečanjem za 27,6 mio EUR, oziroma za 20,8 odstotkov. V istem obdobju je podobno kot pri zavarovalnicah prišlo do izrazitega padca naložb v lastniške vrednostne papirje, in sicer za 56,5 mio EUR, oziroma za 77,2 odstotka, kar je posledica padca vrednosti vrednostnih papirjev in prodaje omenjenih naložb.

Slika 11

Sestava naložb kritnih skladov pokojninskih družb na dan 31. 12. 2005, 31. 12. 2006, 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (zneski so v mio EUR)

*državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov

V letu 2008 se je nasprotno kot pri zavarovalnicah, delež naložb pokojninskih družb v vrednostne papirje tujih izdajateljev znižal iz 28,4 odstotkov vseh naložb pokojninskih družb v vrednostne papirje (upoštevane so vse naložbe, ne glede na vir financiranja) na 26,7 odstotkov, njihova vrednost pa dosega 92,2 mio EUR. Če gledamo le naložbe kritnih skladov, so naložbe v vrednostne papirje tujih izdajateljev znašale 91,4 mio EUR, kar predstavlja 20 odstotkov celotnih naložb kritnih skladov pokojninskih družb. Celotne naložbe kritnih skladov v tujino v višini 94,5 mio EUR so predstavljale 20,7 odstotkov naložb kritnih skladov. Od tega predstavljajo naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje 14,4 odstotkov vseh naložb v lastniške vrednostne papirje, kar je za 27,9 odstotnih točk manj kot leto prej, naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje predstavljajo 37,9 odstotkov vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje. Tako kot pri zavarovalnicah so se tudi pri pokojninskih družbah povečale naložbe v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, in sicer so naložbe v tuje državne vrednostne papirje narasle iz 3,1 mio EUR (konec leta 2007) na 28,2 mio EUR (konec leta 2008) in predstavljale 18,2 odstotkov (povečanje za 15,3 odstotne točke) vseh naložb v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje za katere jamči država.

Tabela 26

Sestava naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za pokojninske družbe v obdobju 2005–2008

(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Ostale naložbe	Skupaj naložbe v tujini	Skupaj naložbe	Delež naložb v tujini od celotnih naložb	
Kritni sklad	2005	5,4	35,1	8,3	0,0	48,8	283,4	17,3
	2006	6,2	56,8	21,7	0,0	84,7	392,3	21,6
	2007	3,1	55,7	33,0	6,3	98,1	399,4	24,6
	2008	28,2	60,8	2,4	3,1	94,5	456,0	20,7

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Prav tako kot pri zavarovalnicah je tudi pri pokojninskih družbah v letu 2008 prišlo le do nekaj posamičnih nakupov sestavljenih vrednostnih papirjev. Skupna vrednost naložb v sestavljene vrednostne papirje je na dan 31. 12. 2008 znašala 4,9 mio EUR (5,8 mio EUR konec leta 2007). Skupno število sestavljenih vrednostnih papirjev pokojninskih družb se je iz 13 (konec leta 2007) zmanjšalo na 8 (konec leta 2008). Pri eni pokojninski družbi predstavljajo naložbe v sestavljene

vrednostne papirje 19,3 odstotka vseh naložb v tuje vrednostne papirje, pri drugi 1,7 odstotkov, tretja teh naložb nima.

4.7. Kapitalska ustreznost

Kljub finančni krizi in z njo povezanim poslabšanjem poslovnega izida, se temeljni kapital pokojninskih družb ni bistveno zmanjšal, saj je ena pokojninska družba v letu 2008 povečala osnovni kapital z novimi vložki. Ob enakem dodatnem kapitalu in povečanju zahtevanega minimalnega kapitala so pokojninske družbe izkazale nižji presežek razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom. Le-ta je na dan 31. 12. 2008 znašal 2,4 mio EUR, kar je za 1,6 mio EUR oziroma 40 odstotkov manj kot na dan 31. 12. 2007.

Tabela 27

Kapitalska ustreznost pokojninskih družb na dan 31. 12. 2007 in 31. 12. 2008 (zneski so v mio EUR)

Kapital	2007	2008
Temeljni kapital	20,4	20,3
Zajamčeni kapital	9,6	9,6
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	10,8	10,7
Dodatni kapital	0,5	0,5
Razpoložljivi kapital pokojninske družbe	20,5	20,8
Zahtevani minimalni kapital	16,5	18,4
Kapitalska ustreznost	4,0	2,4

Vir: Obrazci KUS

5 Druge družbe, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli

Agencija za zavarovalni nadzor nadzira tudi Prvi pokojninski sklad, ustanovljen na podlagi določb Zakona o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZP-SPID), Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ ter Škodni sklad, ki je organiziran v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja.

Tabela 28

Obračunana kosmata premija drugih družb, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli v letu 2007 in 2008 (zneski so v mio EUR)

Naziv in vrsta zavarovanja	2007	2008
Prvi pokojninski sklad (življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov)*	12,1	9,3
Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ (zavarovanje požara in elementarnih nesreč)	1,2	1,2
Slovensko zavarovalno združenje – škodni sklad (zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil)	4,1	2,0

* premija iz varčevalnega dela PPS, ki je bila namenjena za nakup rent PPS

Vir: Obrazca St-23 in 50.

Prvi pokojninski sklad (PPS) v imenu in za račun zavarovancev upravlja Kapitalska družba, d.d. z namenom, da pokrije svoje obveznosti do zavarovancev. Te obveznosti izhajajo iz zavarovalnih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja, nanašajo pa se na izplačilo pokojninske rente oziroma zavarovalne vsote, če zavarovanec umre prej, preden pridobi pravico do rente. Premija za pokojninsko rento je bila zagotovljena z zamenjavo pokojninskih bonov za točke zavarovalne police.

S 13. julijem 2004 so zavarovanci, ki so bili na ta dan starejši od 55 let, prvi pridobili pravico do pokojninske rente. Tako je s tem dnem nastala razdelitev sredstev in zavarovancev PPS na del, ki pripada policam v obdobju, preden zavarovanci pridobijo pravico do pokojninske rente (varčevalni sklad PPS) ter na Kritni sklad PPS, namenjen izključno kritju obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent. Pravico do pokojninske rente je v letu 2004 pridobilo 11.002 zavarovancev, 927 zavarovancev v letu 2005, 1.318 zavarovancev v letu 2006, 1.435 zavarovancev v letu 2007 in 1.389 zavarovancev v letu 2008. V kritni sklad PPS je bilo v letu 2008 vplačanih za 9,3 mio EUR sredstev.

Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ je bil ustanovljen leta 1994 na podlagi dovoljenja Ministrstva za finance. Je gospodarsko interesno združenje, katerega temeljni cilj je uresničevanje zavarovalne, sozavarovalne in pozavarovalne dejavnosti v zvezi z jedrskimi napravami oziroma uporabo jedrske energije v miroljubne namene in sicer v državi in iz tujine. V Pool je bilo v letu 2008 včlanjenih 5 zavarovalnic in obe pozavarovalnici. Obračunana kosmata premija je znašala 1,2 mio EUR.

V **Škodni sklad**, ki je organiziran v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja, prispevajo sredstva vse zavarovalnice, ki sklepajo zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil. Omenjeni sklad rešuje zadeve iz naslova izplačil odškodnin, ki jih povzročijo vozniki neznanih in nezavarovanih vozil, nezavarovanih zrakoplovov ali drugih letalnih naprav in nezavarovanih čolnov.

6 Sklep

Svetovni finančni sektor se je v preteklem letu soočil z nepredvidljivimi težavami. Prenapihnjene tržne vrednosti finančnih instrumentov so se nenadoma sesule, kar je imelo boleče posledice za celotno finančno industrijo, njene uporabnike in ne nazadnje pristojne nadzornike. Tudi slovenske zavarovalnice so se morale soočiti s temi razmerami, poleg tega so bile v letu 2008 izpostavljene še visokim zavarovalnim škodam zaradi neurij (toče), ki so prizadele praktično celo državo.

Zavarovalnice kot celota so leto 2008, kljub posledicam finančne krize in velikih škod, povezanih z neurji, svoje poslovanje zaključile s pozitivnim izidom, vendar so bili izkazani rezultati bistveno nižji kot pred letom. Dosegle so skupen čisti poslovni izid v višini 2,9 mio EUR. Negativen čisti poslovni izid v višini 21,4 mio EUR je izkazalo šest zavarovalnic. Vsota bilančnih zneskov zavarovalnic, ki so izkazale izgubo zavzema 16,5 odstotkov bilančne vsote vseh zavarovalnic. V primerjavi z letom 2007 se je občutneje povečal le zavarovalno-tehnični izid iz zdravstvenih zavarovanj (10,9 mio EUR), medtem ko je bil zavarovalno-tehnični izid iz premoženjskih zavarovanj (razen zdravstvenih zavarovanj) izkazan v višini en milijon evrov in iz življenjskih zavarovanj v višini 1,8 milijona evrov.

Kapitalska ustreznost zavarovalnic se je v letu 2008 glede na leto 2007 v skupini premoženjskih zavarovanj poslabšala za 4,4 mio EUR, v skupini življenjskih zavarovanj pa za 0,9 mio EUR na kar je vplivalo predvsem zmanjšanje presežka iz prevrednotenja, slabši poslovni izid in povečanje zahtevanega minimalnega kapitala. Tako so zavarovalnice konec leta izkazovale v skupini premoženjskih zavarovanj 86,7 mio EUR, v skupini življenjskih zavarovanj pa 58,1 mio EUR presežka razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom.

Finančne naložbe zavarovalnic so do leta 2007 izkazovale visoke stopnje rasti, v letu 2008 pa se je rast zaradi finančne krize upočasnila. V strukturi naložb so se v zadnjih letih najbolj povečale naložbe kritnih skladov kot naložbe dolgoročnih zavarovanj, kar kaže na rast življenjskih zavarovanj, ki v makroekonomskem smislu postajajo tudi alternativna oblika varčevanja prebivalstva. Zadovoljiva je tudi dinamika naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, ki so namenjene pokrivanju obveznosti zavarovancem iz premoženjskih zavarovanj. V letu 2008 se je obrnil trend zmanjševanja naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v bančne vloge in posojila ter naložbe v državne papirje. Zavarovalnice so zaradi zmanjšanja vrednosti lastniških in dolžniških vrednostnih papirjev povečale deleže svojih naložb v državne vrednostne papirje ter depozite v bankah, saj taka oblika portfelja prinaša stalen donos, po drugi strani pa zagotavlja relativno varnost in likvidnost sredstev.

Zavarovalnice so pri nalaganju v bolj tvegane naložbe previdnejše, tako je za razliko od prejšnjih let, v letu 2008 prišlo le do nekaj posamičnih nakupov sestavljenih vrednostnih papirjev.

Bolj kot zavarovalnice je finančna kriza in visoke pozavarovalne škode zaradi lanskih vremenskih razmer prizadela pozavarovalnici, ki sta za leto 2008 izkazali skupen negativni čisti poslovni izid v višini 5,7 mio evrov. Njuna bilančna vsota na dan 31. 12. 2008 je znašala 560,7 mio EUR in se je povečala predvsem zaradi povečanja kapitalskih rezerv (javna prodaja delnic ene od pozavarovalnic). Na dan 31. 12. 2008 sta pozavarovalnici izkazovali presežek razpoložljivega kapitala v višini 75,9 mio EUR, kar je za 20,4 mio EUR več kot leto poprej.

Tudi pokojninske družbe so bile kot sektor v letu 2008 izpostavljene padanju vrednosti vrednostnih papirjev, kar je vplivalo na njihov nižji izkazani poslovni izid kot pred letom. Poslovanje so zaključile s pozitivnim čistim izidom v višini 2,1 mio EUR, kar je sicer za 0,3 mio EUR manj kot leto poprej. Pokojninske družbe so tudi v letu 2008 izpolnjevale kapitalske zahteve.

Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2008

II. Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2008

1

Uvod

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) je bila ustanovljena na podlagi Zakona o zavarovalništvu dne 1. junija 2000, ko je Vlada Republike Slovenije imenovala strokovni svet in direktorja Agencije. Nadaljevala je delo Urada za zavarovalni nadzor, ki je bil ustanovljen leta 1995 kot organ v sestavi Ministrstva za finance.

Osnovni cilj Agencije je varovanje interesov zavarovalcev in zavarovancev, ki ga poskuša dosegati z zmanjševanjem in odpravljanjem nepravilnosti na področju zavarovalništva.

Temeljne naloge Agencije so opravljanje nadzora nad subjekti zavarovalnega trga, izdajanje raznovrstnih dovoljenj na področju zavarovalništva in priprava podzakonskih predpisov, ki so pravna podlaga za urejanje, kontrolo in nadzor zavarovalnega trga v Republiki Sloveniji.

Agencija je pravna oseba, ki je pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti samostojna in neodvisna ter za svoje delo odgovorna Državnemu zboru Republike Slovenije.

Organa Agencije sta strokovni svet in direktor.

Strokovni svet Agencije, ki deluje tudi v funkciji senata, je pristojen za odločanje o dovoljenjih in soglasjih ter o drugih posamičnih zadevah, o katerih odloča Agencija, če ni v Zakonu o zavarovalništvu drugače določeno; sprejema predpise, kadar Zakon o zavarovalništvu določa, da predpis sprejme Agencija; sprejema splošne akte Agencije in izvršuje druge naloge iz pristojnosti Agencije, če Zakon o zavarovalništvu ne določa, da je za izvajanje nalog pristojen drug organ Agencije. Predsednik strokovnega sveta Agencije je dr. Mihael Perman. V letu 2008 se je strokovni svet Agencije sestal na sedemnajstih rednih sejah.

Direktor vodi poslovanje in organizira delo Agencije in njenih strokovnih služb. Direktor Agencije v letu 2008 je bil dr. Mihael Perman.

2

Notranja organizacija in financiranje agencije za zavarovalni nadzor v letu 2008

2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih

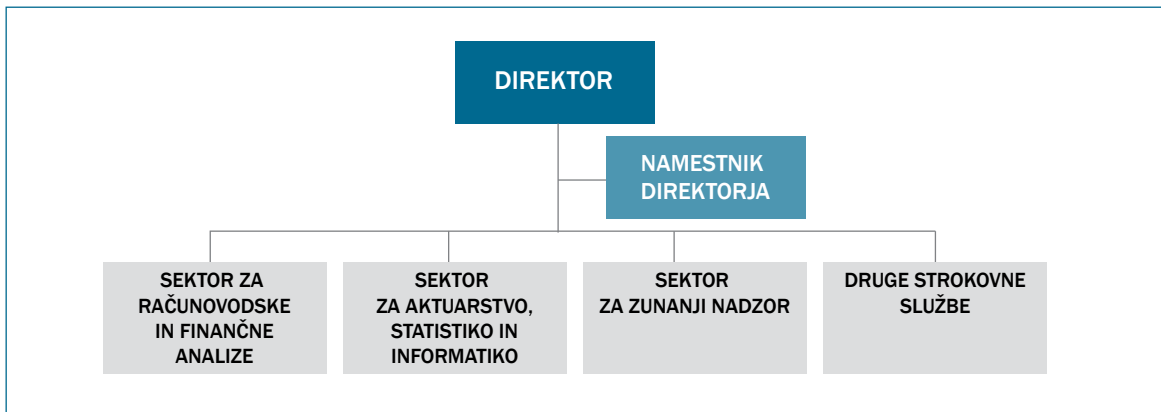
Strokovni svet Agencije je v skladu z Zakonom o zavarovalništvu dne 26. 7. 2000 sprejel Poslovník Agencije, ki ureja njeno notranjo organizacijo in poslovanje. Na podlagi Poslovníka je direktor Agencije, ob soglasju strokovnega sveta, ravno tako 26. 7. 2000, izdal Pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest, ki določa notranje organizacijske enote v Agenciji, njihova delovna področja in njihova medsebojna razmerja.

V letu 2008 je strokovni svet sprejel zadnje dopolnitve Poslovníka, v istem letu je bila sprejeta tudi zadnja dopolnitev Pravilnika.

V skladu z navedenima predpisoma je bilo delo Agencije v letu 2008 organizirano v treh sektorjih, in sicer Sektorju za računovodske in finančne analize, Sektorju za aktuarstvo, statistiko in informatiko in Sektorju za zunanji nadzor, ter strokovnih službah, katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije.

Slika 1

Notranje-organizacijska struktura Agencije za zavarovalni nadzor:

Sektor za računovodske in finančne analize opravlja vsa dela in naloge, povezane z analiziranjem in z izvajanjem nadzora nad poslovanjem subjektov, ki ga Agencija po zakonu opravlja s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil zavarovalnic in drugih oseb, ki so po zakonu dolžne poročati Agenciji oziroma jo obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah, ter na tej podlagi izdeluje poročila Agencije za potrebe različnih uporabnikov, preverja ustreznost naložb, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti ter zbira druge informacije o poslovanju subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi s svojimi ugotovitvami. S teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko opravlja vsa dela in naloge povezane z vnosom in obdelavo podatkov ter razvojem informacijskega sistema (hardware in software), pregleduje in analizira aktuarska poročila, kontrolira ustreznost premijskih izračunov in zavarovalno-tehničnih rezervacij, spremlja premijske sisteme in zavarovalne pogoje, analizira pozavarovalne programe in pozavarovalno zaščito ter s teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za zunanji nadzor v sodelovanju z drugimi sektorji opravlja vsa dela in naloge, povezane z opravljanjem pregledov poslovanja subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi z ugotovitvami inšpekcijskih pregledov.

Delavci strokovnih služb Agencije, ki niso razporejeni v temeljne notranje-organizacijske enote in katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije, opravljajo pravne naloge, dela računovodenja Agencije, sekretariata strokovnega sveta in senata ter korespondence s tujimi in domačimi nadzornimi in ostalimi institucijami.

Ob ustanovitvi, junija 2000, je bilo v Agenciji zaposlenih osem delavcev, ki so prešli v njen okvir iz bivšega Urada RS za zavarovalni nadzor. Od takrat, pa do konca leta 2008, je Agencija vložila veliko naporov v pridobivanje izkušenih kadrov, tako da je na dan 31. 12. 2008 štela 28 zaposlenih, od tega 15 z univerzitetno izobrazbo in 8 z magistrskim nazivom (šest s področja ekonomije, eden s področja ekonomske informatike in eden s področja prava), štirje imajo tudi dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja in štirje za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja. V letu 2008 je delovno razmerje prekinila 1 delavka, na novo se ni zaposlil noben delavec.

Tabela 1**Podatki o delavcih Agencije po stopnji strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2008**

Stopnja strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
V - srednja	1
VII - visoka	3
VII - univerzitetna	15
VIII - magisterij	8
IX - doktorat	1
Skupaj	28

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

Tabela 2**Podatki o delavcih Agencije po nazivu strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2008**

Naziv strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
ekonomski tehnik	1
diplomirani upravni organizator	2
diplomirani ekonomist	1
univerzitetni diplomirani ekonomist	11
univerzitetni diplomirani inženir matematike	1
profesor matematike	1
univerzitetni diplomirani pravnik	2
magister znanosti	8
doktor znanosti	1
Skupaj	28

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni na Agenciji ne smejo biti člani organov zavarovalnic oziroma drugih oseb, nad katerimi Agencija opravlja nadzor in tudi ne smejo opravljati nalog za te pravne osebe. Prav tako morajo kot zaupne varovati podatke o osebah, nad katerimi Agencija opravlja nadzor, in druge podatke o dejstvih in okoliščinah, ki so jih izvedeli v zvezi z opravljanjem dela, razen podatkov, ki so po določbah Zakona o zavarovalništvu javno dostopni, in sicer tudi po prenehanju delovnega razmerja.

2.2. Financiranje

Osnovo za financiranje Agencije predstavljajo takse in nadomestila, ki jih določa Tarifa o taksah in nadomestilih (Tarifa - 1) (Ur. l. RS, št. 89/02, 74/05 in 103/08). Tarifo sprejema strokovni svet Agencije, veljati pa začne, ko Agencija pridobi soglasje Vlade Republike Slovenije in objavi tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije. V skladu z navedeno tarifo letno nadomestilo za zavarovalnice in pokojninske družbe znaša 0,12 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalnice v zavarovalniški skupini 0,13 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu) ter za Slovensko zavarovalno združenje 0,12 % od osnove (prispevki zavarovalnic v preteklem letu v škodni sklad). Od sprejema Tarife o spremembah in dopolnitvah Tarife o taksah in nadomestilih (Uradni list RS, št. 103/08) letnega nadomestila ne plačujejo več zavarovalno zastopniške in posredniške družbe, zavezane pa so še vedno za plačilo taks za izdajo dovoljenj in za plačevanje pavšalnih nadomestil, v primeru, da jim Agencija izda odredbo o odpravi kršitev.

3

Delo agencije za zavarovalni nadzor v letu 2008

Zakon o zavarovalništvu določa, da Agencija na njegovi podlagi izdaja predpise in izvaja nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalno zastopniškimi in zavarovalno posredniškimi družbami ter zavarovalnimi zastopniki in zavarovalnimi posredniki. Agencija je pristojna tudi za izvajanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z zavarovalnico, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Pristojna je tudi za opravljanje nadzora nad zavarovalnico v zavarovalniški skupini ter zavarovalnim in mešanim zavarovalnim holdingom.

Nadalje opravlja nadzor tudi nad poslovanjem Jedrskega poola ter nad poslovanjem Slovenskega zavarovalnega združenja v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada.

V skladu s 342. in 377. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo in 17/07) (ZPIZ-1-UPB4), je Agencija pristojna tudi za izdajo dovoljenj pokojninskim družbam in za izvajanje nadzora nad njihovim poslovanjem.

Poleg tega Agencija na podlagi 23. člena Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Ur. l. RS, št. 26/05 - uradno prečiščeno besedilo) (ZPSPID-UPB1) nadzira še poslovanje Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije.

Na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih (Uradni list RS, št. 43/06) opravlja tudi dopolnilni nadzor nad nadzorovano osebo s sedežem v RS, ki je na vrhu finančnega konglomerata oziroma ji je nadrejen finančni holding.

3.1. Delo na zakonodajnem področju

3.1.1. Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

V skladu z 2. točko 256. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov, določenih v Zakonu o zavarovalništvu.

Tako je v lanskem letu spremenila in dopolnila šest podzakonskih predpisov. Vse spremembe in dopolnitve podzakonskih predpisov so bile objavljene v Uradnih listih v letu 2008.

Agencija je v februarju sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalске ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 17/08) in Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 17/08).

V aprilu je Agencija sprejela Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila o načinu elektronskega poročanja zavarovalnic o naložbah kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter o naložbah, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 39/08).

V juniju je Agencija sprejela Sklep o spremembah Sklepa o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 66/08).

V oktobru je Agencija sprejela Pravilnik v zvezi z zahtevo za posredovanje podatkov Agenciji za zavarovalni nadzor (Uradni list RS, št. 97/08).

V decembru je Agencija sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov (Uradni list RS, št. 120/88).

3.1.2. Sodelovanje pri pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o zavarovalništvu

Agencija je v letu 2008 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-E), ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, številka 69 z dne 8. julij 2008.

Večina dopolnitev ZZavar-E se nanaša na prilagoditev pravnega okvira delovanja Agencije pravnim okvirom primerljivih evropskih organov. Agenciji je bila dodeljena samostojnost pri zaposlovanju in pri odločanju o obsegu sredstev za posebne projekte, spremenjena je bila sestava strokovnega sveta, način določanja sejin in uvedena funkcija sekretarja. Nadalje je zakon Agenciji dal pooblastilo, da od državnih organov, organov lokalnih skupnosti, nosilcev javnih pooblastil in organizacij ter drugih pravnih oseb pridobi podatke potrebne za odločanje ter sankcije v primeru, da podatkov ne posredujejo.

3.2. Dovoljenja in soglasja

V letu 2008 je Agencija na podlagi določb Zakona o zavarovalništvu in Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju odločala o raznoterih vprašanih s področja delovanja zavarovalnic in pokojninskih družb.

Tako je na podlagi prvega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu eni zavarovalnici izdala dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov.

Na podlagi petega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala pet dovoljenj za prenos izločenih poslov.

Na podlagi 11. točke prvega odstavka 122. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija eni zavarovalnici izdala dve dovoljenji za prekoračitev omejitve naložb in na podlagi četrtega odstavka 121. člena eni zavarovalnici izdala dovoljenje, da premoženje kritnega sklada naloži v druge vrste naložb, kot so predpisane v zakonu.

Agencija je izdala eno dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalni delniški družbi po prvem odstavku 18. člena Zakona o zavarovalništvu.

Na podlagi 25. člena Zakona o zavarovalništvu je izdala 8 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici. Nadalje je na podlagi devetega odstavka istega člena izdala eno ugotovitelno odločbo o prenehanju veljavnosti dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave.

Proti odredbi ima subjekt nadzora na podlagi 311. člena Zakona o zavarovalništvu pravico vložiti ugovor. O ugovoru v skladu s 315. členom odloča Agencija z odločbo. Agencija je v letu 2008 odločala o dveh ugovorih proti odredbi in ju z odločbo zavrnila.

Agencija je zavarovalnici zavrnila zahtevo o izdaji dovoljenja za prenos prostih sredstev iz skupine premoženjskih zavarovanj na skupino življenjskih zavarovanj po 3. točki drugega odstavka 354. člena ZZavar-UPB1.

Agencija je v letu 2008 skupno izdala 1.426 dovoljenj na področju opravljanja poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (v letu 2007 je bilo izdanih 739 tovrstnih dovoljenj). Od tega je bilo izdanih 198 dovoljenj zavarovalnim zastopniškim in posredniškim družbam ter samostojnim podjetnikom za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja in posredovanja, 728 dovoljenj oziroma ugotovitelvenih odločb pa je bilo izdanih fizičnim osebam za opravljanje po-

slov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Poleg tega je bilo izdanih še 500 dovoljenj za družbe in osebe, ki opravljajo posle sklepanja zavarovanj, ki so v neposredni zvezi z glavno dejavnostjo, ki jo opravljajo (5. odstavek 230. člena ZZavar on 4. odstavek 227. člena ZZavar). Prav tako je Agencija eni družbi izdala odločbo o pogojnem odvzemu dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja.

Poleg navedenih upravnih postopkov je Agencija v letu 2008 obravnavala obvestilo zavarovalnice o nameravane pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določene države članice Evropske unije. V skladu z drugim in tretjim odstavkom 88. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija obvestilo posredovala pristojnemu nadzornemu organu.

3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic

3.3.1. Preverjanje poročil in obvestil

Na podlagi Zakona o zavarovalništvu in drugih zakonov Agencija izvaja nadzor nad zavarovalnicami in drugimi subjekti nadzora (pozavarovalnice, pokojninske družbe, zavarovalno zastopniške družbe, zavarovalno posredniške družbe, Slovensko zavarovalno združenje v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada, Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti, Prvi pokojninski sklad). Nad zavarovalnico, ki je v zavarovalniški skupini, nad zavarovalnim holdingom, mešanim zavarovalnim holdingom in osebami, v katerih je udeležena zavarovalnica oziroma, ki so udeležene v zavarovalnici s sedežem v Republiki Sloveniji oziroma državi članici oziroma tuji državi, opravlja tudi dodaten nadzor, v obsegu, določenem z Zakonom o zavarovalništvu. Zakon o zavarovalništvu ji daje pooblastilo za nadzor tudi nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo zavarovalne posle in dejavnost zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, ne da bi za opravljanje teh poslov oziroma dejavnosti pridobile dovoljenje Agencije (nezakonito opravljanje zavarovalnih poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja).

Agencija kot koordinator opravlja tudi dopolnilni nadzor nad nadrejeno nadzorovano osebo v finančnem konglomeratu na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih.

Stalnost nadzora Agencija zagotavlja z rednim preverjanjem poročil in obvestil, ki jih prejme od zavezancev za poročanje (redno poročanje) in z opravljanjem pregledov poslovanja. Preglede poslovanja opravljajo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora ali na sedežu Agencije s pregledom dokumentacije, pridobljene z zahtevo za pregled poslovanja.

Pri rednem poročanju Agencija spremlja pravočasnost in pravilnost poročanja zavarovalnic ter s podrobnejšo analizo in navzkrižnim nadzorom ugotavlja morebitne vsebinske nepravilnosti. V primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti pri poročanju Agencija pozove subjekt nadzora, da jih odpravi, lahko pa take ugotovitve privedejo tudi do podrobnejšega nadzora s pregledom poslovanja, ki ga opravijo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora (in/ali poslovne enote).

3.3.2. Pregledi poslovanja

Delavci Agencije so v letu 2008 opravili 5 pregledov poslovanja, in sicer v 4 zavarovalnicah in v eni zavarovalno zastopniški družbi.

Pregledi poslovanja so lahko celoviti ali pa samo pregledi posameznih področij. Posamezna področja pregleda se določijo na podlagi informacij, dobljenih s spremljanjem poročil in obvestil, na pobudo drugih sektorjev v zvezi z izvajanjem drugih nalog Agencije (izdajanje dovoljenj in podobno) ali če je ocenjeno, da je to potrebno glede na informacije, ki izhajajo iz javno razpoložljivih virov. Pregledi poslovanja omogočajo tudi preglede skladnosti dokumentacije s poročili in obvestili,

ki jih subjekti nadzora pošiljajo Agenciji v okviru poročanja ter zagotovitev podatkov in informacij, s katerimi Agencija ne razpolaga na podlagi rednega poročanja.

Na podlagi ugotovitev inšpektorjev Agencija, v primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti v poslovanju subjektov nadzora, izda odredbo o odpravi kršitev. V primeru ugotovljenih hujših kršitev pravil o obvladovanju tveganj z odredbo odredi dodatne ukrepe. Inšpektorji tudi spremljajo odpravljanje kršitev, ki obsega preverjanje poročil o odpravi kršitev in morebitni ponoven pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev ali so kršitve odpravljene.

3.3.3. Izrekanje ukrepov nadzora

Poleg odvzemov dovoljenj kot ukrepov nadzora, ki so bili omenjeni že v okviru poglavja o dovoljenjih in soglasjih, je Agencija različnim subjektom nadzora izdala 6 odredb o odpravi kršitev, in sicer 2 odredbi na podlagi preverjanja poročil in obvestil in 4 odredbe na podlagi pregledov poslovanja. Med izdanimi odredbami so odredbe, ki zahtevajo odpravo kršitev in odredbe, ki se nanašajo na dopolnitev poročil o odpravi kršitev. Z odredbo o dopolnitvi poročila Agencija naloži dopolnitev poročila v primeru, če je poročilo o odpravi kršitev nepopolno oziroma iz poročila in priloženih dokazov ne izhaja, da so kršitve, ugotovljene z odredbo, odpravljene.

Glavne kršitve, zaradi katerih je Agencija izdala odredbe o odpravi kršitev, so se nanašale na nedosledno upoštevanje Zakona o zavarovalništvu.

Kršitve Zakona o zavarovalništvu so se nanašale na kršitve določb v zvezi z opravljanjem zavarovalnih poslov, pravil o obvladovanju tveganj, organizacijo ustreznega sistema notranjih kontrol, vodenjem poslovnih knjig, delovanjem notranje revizije in kršitev določb glede zavarovalne pogodbe ter pogojev za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja - v zvezi s slednjimi je Vrhovno sodišče s sodbo potrdilo izdani odločbi eni zavarovalnici in eni družbi, da morajo vsi zastopniki, ki opravljajo posle zavarovalnega zastopanja obvezno imeti za to dovoljenje Agencije v skladu s 230. členom ZZavar.

Tabela 3
Število pregledov poslovanja in izdanih odredb o odpravi kršitev

	Leto 2007	Leto 2008
Število pregledov poslovanja	5	5
Število odredb in odločb	11	6

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor

3.4. Predsedovanje Agencije za zavarovalni nadzor Delovni skupini za finančne storitve¹⁰ v Svetu EU v času slovenskega predsedovanja Svetu EU (januar – junij 2008)

3.4.1. Uvod

Zavarovalni nadzor v EU in Sloveniji temelji na predpisih EU zavarovalnih direktiv¹¹, tako na področju izdaje dovoljenj, oblikovanja zavarovalno-tehničnih rezervacij, pravil nalaganja kritnega premoženja kot tudi izpolnjevanja in določanja razpoložljivega kapitala in kapitalske ustreznosti. Poleg t.i. »solo nadzora¹²« obstoječa zavarovalna zakonodaja dokaj podrobno ureja tudi nadzor nad poslovanjem zavarovalnih skupin kot tudi nad osebami v finančnem konglomeratu v obliki dopolnilnega nadzora.

¹⁰ angl.: Working party for Financial Services – WPFS

¹¹Obstoječe EU zavarovalne direktive predpisujejo minimalno harmonizacijo pri prenosu pravnega reda v nacionalne zakonodaje držav članic EU, kar pomeni, da se lahko predpisi le-te v nacionalne zakonodaje prenesejo s strožjimi zahtevami kot so predpisane v obstoječih EU zavarovalnih direktivah.

¹²Termin »solo nadzor« predstavlja nadzor nad poslovanjem zavarovalnice kot samostojne pravne osebe.

Evropske institucije so prav v času slovenskega predsedovanja Svetu EU pričele sprejemati prenovljeno zavarovalno zakonodajo, ki bo po vzoru prenovitve bančne zakonodaje, globoko posegla v poslovanje zavarovalnega trga kot tudi v izvajanje nadzora nad njim. Bistvo Solventnosti 2 je t.i. »Risk oriented approach«, to je, da naj bi bilo oblikovanje zavarovalno-tehničnih rezervacij, nalaganje kritnega premoženja in kapitalske zahteve zavarovalnic kar se da prilagojeno tveganjem, ki ga le-te prevzemajo oziroma so jim izpostavljene. V novi zavarovalni zakonodaji je deloma tudi na novo urejen nadzor nad zavarovalnimi skupinami¹³.

¹³Nova zavarovalna zakonodaja pa predpisuje maksimalno harmonizacijo pravnega reda v nacionalne zakonodaje držav članic EU, kar pomeni, da se morajo določbe prav takšne kot so predpisane v Direktivi prenesti v nacionalne zakonodaje. S tem bo zagotovljeno poenotenje zavarovalne zakonodaje in prakse ter nadzora v vseh državah članicah EU.

Solventnost II poudarja pomen dobrega obvladovanja tveganj in notranjega nadzora. Odgovornost za zavarovateljevo finančno trdnost se prenaša na njegovo upravo. Zavarovalnice bodo imele več svobode, saj pravila o obvladovanju tveganj ne bodo strogo predpisana. V zameno bodo zavarovalnice podvržene okrepljenemu nadzornemu preverjanju. Zavarovalnice bodo nagrajene za uvedbo sistemov obvladovanja tveganj in upravljanja kapitala, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam in splošnemu profilu tveganj. Nova ureditev bo prav tako izboljšala preglednost in javno razkritje. Čeprav bodo za vse zavarovalnice veljala enaka visoka načela, bo z izvedbenimi ukrepi oziroma predpisi (angl.: Level 2 measures) mogoče pravila prilagoditi tako, da se bodo sorazmerno uporabljala za vrsto, obseg in kompleksnost vsake zavarovalnice (t.i. načelo proporcionalnosti). Prav tako pa bo z integracijo novih načel v en sam dokument¹⁴ evropska zavarovalna zakonodaja v skladu z načeli boljše ureditve jasnejša in dostopnejša vsem zainteresiranim stranem.

¹⁴Direktiva Solventnost II nadomešča trenutno veljavnih direktiv EU.

3.4.2. Postopek oblikovanja in sprejemanja novega evropskega solventnostnega režima (Solventnost II)

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) je bila sprejeta v Evropskem Parlamentu dne 22. 4. 2009 in v Svetu EU na Svetu finančnih ministrov (angl.: The Economic and Financial Affairs Council – ECOFIN) dne 5. 5. 2009.

Predlog Direktive je bil prvič objavljen dne 10. 7. 2007 ter kasneje dopolnjen in v različicah obravnavan na COREPERju¹⁵ v Svetu EU in na Svetu finančnih ministrov - ECOFINu¹⁶. Sočasno je bil tudi nekajkrat obravnavan na Odboru za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu (angl.: Committee for Economic and Monetary Affairs), saj se navedena direktiva sprejema po najstrožjem komitološkem postopku, torej jo mora sprejeti tako Svet EU kot tudi Evropski Parlament.

¹⁵COREPER (uveljavljena kratica izhaja iz francoskega imena Comité des Représentants Permanents) je osrednji odbor v sestavi Sveta EU. Sestavljajo ga veleposlaniki in veleposlanice držav članic pri Evropski uniji. COREPER je odgovoren za pripravo dela Sveta EU in za izvajanje nalog, ki mu jih dodeli Svet EU. Vse točke dnevnega reda Sveta EU najprej obravnava COREPER, ki že pred zasedanjem Sveta EU poskuša doseči dogovor na svoji ravni oziroma poskuša vsaj čimbolj uskladiti stališča držav članic, da je možnost dogovora med zasedanjem ministrov čim večja. COREPER je edino telo Sveta EU, ki obravnava vsa področja delovanja EU; pri tem tudi zagotavlja konsistentnost politik in aktivnosti Evropske unije.

¹⁶Predlog direktive je bil prvič objavljen dne 10. 7. 2007, dopolnjen dne 26. 2. 2008 in obravnavan na COREPERju v Svetu EU dne 19. 11. 2008, na Svetu finančnih ministrov - ECOFINu - dne 2. 12. 2008 in končno sprejet na COREPERju dne 25. 3. 2009, v Evropskem Parlamentu dne 22. 4. 2009 in na ECOFINu dne 5. 5. 2009.

3.4.3. Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja – Solventnost II

Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) ima 313 členov in je zasnovana na principu treh stebrov zahtev na področju t.i. »solo nadzora«, to je nadzora nad zavarovalnico kot samostojno finančno in pravno osebo in zahtev nadzora zavarovalnih skupin. Solventnost II pa tudi spodbuja primerljivost poslovne in nadzorne prakse skozi zblíževanje nadzorne zakonodaje. Direktivo lahko razdelimo v naslednje glavne sklope:

- Steber I: Količinske zahteve (angl.: Quantitative Requirements – Pillar I)
- Steber II: Kakovostne zahteve in nadzor (angl.: Qualitative requirements and supervision – Pillar II)
- Steber III: Nadzorno poročanje in javno razkritje (angl.: Supervisory reporting and public disclosure – Pillar III)
- Predpisi glede dopolnilnih zahtev za zavarovalnico v zavarovalniški skupini (angl.: Group supervision).

3.4.4. Slovensko predsedovanje Delovni skupini za finančne storitve v Svetu EU v prvi polovici leta 2008 in proces sprejemanja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II)

Delovni skupini za finančne storitve v Svetu EU (angl.: EU Council Working Party for Financial Services) je v času slovenskega predsedovanja na področju sprejemanja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) predsedoval mag. Jurij Gorišek, predsednik senata Agencije za zavarovalni nadzor in sopredsedoval dr. Mihael Perman, direktor Agencije za zavarovalni nadzor. Slovenska skupina strokovnjakov s področja zavarovalništva je poleg navedenih dveh vodij štela še pet strokovnjakov, od katerih so bili trije zaposleni na Agenciji za zavarovalni nadzor in dva na Ministrstvu za finance.

Slovensko predsedstvo je prevzelo dosje »Solventnost II« dne 1. 1. 2008 od portugalskega predsedstva. Portugalsko predsedstvo je v času svojega predsedovanja (druga polovica leta 2007) v večji meri zaključilo pogajanja glede Stebra II in III in Področja, ki vsebuje določbe že obstoječih 14-ih zavarovalnih direktiv (angl.: re-cast).

V času slovenskega predsedovanja je bilo organiziranih 11 sestankov Delovne skupine za finančne storitve, na katerih so bili obravnavani člani s področja Stebra I: Količinske zahteve (angl.: Quantitative Requirements – Pillar I) in Nadzora zavarovalnih skupin (angl.: Group supervision), medtem ko so bili preostali člani glede t.i. »re-cast« področja obravnavani in zaključeni s pisno proceduro. V času slovenskega predsedovanja je bilo organiziranih 11 pogajanj oziroma sestankov Delovne skupine za finančne storitve v EU Svetu in več sestankov oziroma izmenjave mnenj s predstavniki Odbora za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta (angl.: ECON Committee of European Parliament). Pod slovenskim predsedstvom je bilo obravnavanih več kot 140 členov s področja Stebra I in Nadzora zavarovalnih skupin. Slovensko predsedstvo je zaključilo z obravnavo posameznih členov Direktive in francoskemu predsedstvu predalo dosje »Solventnosti II« v obliki kompromisnega predloga za področja »re-cast«, Steber I, Steber II in Steber III. Slovensko predsedstvo pa je državam članicam ob koncu svojega predsedovanja posredovalo tudi kompromisni predlog za najbolj pereči del Direktive, to je Nadzor zavarovalnih skupin. Slovensko predsedstvo je torej na pogajanjih sklenilo oziroma zaključilo pogajanja za večino členov Direktive. Poročilo o napredku je bilo obravnavano na ECOFINu dne 3. 6. 2008. Končna verzija sprejete direktive v marsičem potrjuje slovenska stališča med predsedovanjem.

Tabela 1**Predstavitev dela Slovenskega predsedstva Delovni skupini za finančne storitve**

Datum pogajanj v Delovni skupini za finančne storitve EU Sveta	Obpravnavani členi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja – Solventnost II
14. 1. 2008	Lastna sredstva (členi 86 – 99)
31. 1. 2008	Zahtevani solventnostni kapital - SCR (členi 100 - 109)
14. 2. 2008	Zahtevani solventnostni kapital – SCR (členi 110 – 125) Zahtevani minimalni kapital – MCR (členi 126 – 133)
28. 2. 2008	Nepravilno poslovanje zavarovalnic (členi 134-145) Presežni skladi oziroma dobički (členi 77,90 in 96) Člen 96 – Razvrstitev posebnih postavk lastnih sredstev
10. 3. 2008	Člen 96 – Razvrstitev posebnih postavk lastnih sredstev Določeni členi s področja re-cast (členi 4, 13, 15, 155, 209) Nadzor zavarovalnih skupin (členi 210 – 217)
27. 3. 2008	Nadzor zavarovalnih skupin (členi 218 – 233) Steber I (členi 75, 80, 92-94, 98, 102bis, 103, 104, 105/4, 107, 131, 132 in Annex IV)
8. 4. 2008	Nadzor zavarovalnih skupin (členi 234 – 238)
22. 4. 2008	Presežni skladi oziroma dobički (členi 77, 90, 96) Člen 105/5 Zahtevani minimalni kapital (člena 127 in 128) Podpora skupini (členi 239 – 247)
7., 8. 5. 2008	Predstavitev predsednika CEIOPSa Nadzor zavarovalnic in pozavarovalnic v skupini (členi 250-252, 259, 260, 263 in 266) Členi 4, 13, 93, 94, 105/4, 127 in 209/3 Podpora skupini (členi 234 – 247)
19. 5. 2008	Poročilo o napredku za ECOFIN Nadzor zavarovalnic in pozavarovalnic v skupini (členi 210, 214/6, 215/3, 229-231, 248, 250-252bis)

Vir: Gradiva in delovni dokumenti slovenskega predsedstva

3.5. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami

Pri opravljanju svojega dela Agencija redno sodeluje z ministrstvi, katerih delo zajema tudi področje zavarovalništva, zlasti z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvom za zdravje, kakor tudi z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Slovenskim inštitutom za revizijo, Slovenskim zavarovalnim združenjem, Uradom za preprečevanje pranja denarja in Uradom za preprečevanje korupcije.

V skladu s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov so imeli člani Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, v letu 2008 dve srečanji. V skladu z drugim odstavkom 6. člena Pravilnika, ki določa, da dolžnost sklicevanja sestankov in priprave zapisnika vsako leto preide na drug nadzorni organ, je ta obveznost v letu 2008 prešla od Banke Slovenije na Agencijo za trg vrednostnih papirjev.

Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov je v letu 2007 imenovala permanentno delovno skupino za izvajanje operativnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o finančnih konglomeratih in pripadajočih podzakonskih predpisov. V omenjeno delovno skupino sta poleg predstavnika Agencije imenovana tudi predstavnika Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostnih papirjev. Strokovna skupina za finančne konglomerate se je v letu 2008 sestala štirikrat (od tega dvakrat v ožji sestavi – brez predstavnikov Agencije za trg vrednostnih papirjev), ukvarjala se je

predvsem z ugotavljanjem, če posamezna skupina izpolnjuje pogoje za identifikacijo finančnega konglomerata.

Agencija sodeluje tudi z nadzornimi organi zavarovalnega oziroma finančnega nadzora držav članic EU, Hrvaške, BiH, Srbije, Makedonije, Kosova, Ukrajine in Romunije.

Agencija je v letu 2008 pripravila vse potrebno za zagon aplikacije, ki bo zavarovalnicam omogočala elektronsko poročanje podatkov na zakonsko predpisanih obrazcih. Aplikacija omogoča poleg ročnega vnosa podatkov tudi avtomatski vnos podatkov s pomočjo jezika XML. Opisan način zbiranja podatkov bo Agenciji omogočil boljšo kontrolo nad kvaliteto prejetih podatkov in hitrejšo analizo le teh. Prav tako bo aplikacija koristila tudi zavarovalnicam, saj jim bo omogočala dostop do sumarnih podatkov celotnega slovenskega trga takoj, ko bodo vse zavarovalnice oddale svoje podatke.

3.5.1. Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - CEIOPS

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije v Odboru evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (angl.: Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je bil ustanovljen 28. maja 2004 v Frankfurtu na osnovi odločitve Sveta ECOFIN z dne 20. januarja 2004. Agencija v okviru CEIOPS sodeluje na več nivojih, kar pomeni možnost za soustvarjanje novih zakonodajnih rešitev, hkrati pa tudi možnost za izobraževanje zaposlenih Agencije.

Glavno telo/organ CEIOPS predstavlja Skupščina predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic (Members Meeting), Upravni odbor (Managing Board) CEIOPS, ki je sestavljen iz šestih članov, pa vodi in usklajuje delo CEIOPS ob pomoči predsednika in generalnega sekretarja. Trenutno predseduje CEIOPS predsednik nemške finančne nadzorne institucije, njegov namestnik je predsednik avstrijske finančne nadzorne institucije, ostali štirje člani pa prihajajo iz Italije, Nizozemske, Madžarske in Velike Britanije.

V letu 2008 se je direktor sam oziroma s sodelavci udeležil štirih zasedanj Skupščine predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic in sicer februarja, marca in oktobra v Frankfurtu in maja v Rimu.

Za izpolnjevanje svojih nalog CEIOPS ustanavlja stalne odbore in projektne delovne skupine. Tako predstavlja največjo obstoječo nalogo CEIOPS projekt Solventnost II, v okviru katerega je delo delovnih skupin po vzoru že sprejete nove bančne regulative (Basel II) razdeljeno po t.i. stebrih preudarnega nadzora; v okviru prvega stebra delovna skupina pripravlja strokovne rešitve, stališča in nasvete s področja kapitalskih zahtev življenjskih kot tudi premoženjskih zavarovalnic, zavarovalno-tehničnih rezervacij in lastnih virov sredstev. V okviru drugega stebra deluje delovna skupina, ki je zadolžena za revizijo nadzornega procesa, delovna skupina v okviru tretjega stebra pa pripravlja stališča s področja računovodenja in razkritij.

Namen navedenega projekta ni samo izboljšati merila v zvezi s kapitalskimi zahtevami in režimom solventnosti, ampak tudi prenoviti obstoječa pravila sistema preudarnega nadzora na področju zavarovalništva in oblikovati celovit sistem preudarnega nadzora. Pri tem ima novi sistem solventnosti glavni cilj varstvo zavarovancev. V ta namen mora nuditi nadzornikom primerna orodja in pooblastila za ovrednotenje celovite solventnosti vseh nadzorovanih subjektov na osnovi ocen vseh važnejših tveganj, ki so jih prevzeli.

Poleg kvantitativnih zahtev, ki jih vsebuje prvi steber, pokriva ta sistem tudi kvalitativne elemente trdnosti določenega zavarovalnega podjetja, kot so npr. sposobnost uprave, notranje kontrole tveganj, spremljava tveganj itd.. K tveganjem usmerjen pristop vključuje tudi uporabo notranjih modelov za upravljanje tveganj in za boljše prikazovanje strukture tveganj kot je to mogoče z dosedanjimi standardnimi formulami izračunov solventnosti. Tako lahko notranji model povzroči tudi višji ali nižji izračun solventnostnega kapitala glede na standardni pristop.

Glavni poudarek projekta Solventnost II je na kapitalskih zahtevah, nadzornih pregledih ter poročanju nadzornikov in javnih razkritjih o individualnih pravnih subjektih. Ne glede na to bodo upoštevani tudi vsi važnejši vidiki nadzora zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov, vključno z izkušnjami na osnovi obeh tovrstnih direktiv iz leta 1998 oziroma 2002. Pri tem je enako pomembna uporaba notranjih modelov ocenjevanja tveganj v finančnih skupinah, način sprejemanja odločitev pri materinski družbi, primerna delitev odgovornosti med različnimi nadzorniki, ocena pravil za porazdelitev kapitala itd..

V okviru CEIOPS delujejo še naslednji stalni odbori oziroma skupine:

- skupina za pokojninska zavarovanja;
- skupina za finančno stabilnost oziroma makroekonomske vidike zavarovalništva;
- skupina za poenotenje nadzorne prakse po državah članicah EU;
- skupina za vprašanja zavarovalnih posrednikov;
- skupina za revizijo t. i. Sienna Protocola o sodelovanju nadzornikov pri čezmejnih zavarovalnih poslih.

V okviru projekta Solventnost II delujejo v okviru CEIOPS-a tudičasni odbori, in sicer ustanovljeni skladno s področji predloga nove solventnostne direktive, in sicer:

- skupina za finančne zahteve;
- skupina za notranje modele;
- skupina za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje;
- skupina za nadzor zavarovalnih skupin.

CEIOPS je na sestanku, ki je bil 27. in 28. junija 2007, imenoval nove vodje delovnih skupin. Na tem sestanku je bil namestnik direktorja Agencije, mag. Jernej Merhar imenovan za podpredsednika ekspertne skupine za finančne zahteve (angl.: Financial Requirement Expert Group – FinReq). Poleg tega je namestnik direktorja Agencije v okviru dela omenjene skupine prevzel vodenje delovne podskupine za področje zavarovalno-tehničnih rezervacij. Omenjena skupina se je v letu 2008 sestala na 10 sestankih. Ekspertna skupina za finančne zahteve je bila oblikovana na zaprosilo Evropske komisije, ki mora sprejeti izvedbene ukrepe, ki so predvideni v Direktivi o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja - Solventnost II.

Naloga ekspertne skupine za finančne zahteve, ki se je v letu 2008 sestala na desetih dvo-dnevnih sestankih, je priprava izhodišč za sprejetje izvedbenih ukrepov, ki so povezani z izračunavanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij, določanjem postavk oziroma virov sredstev lastnega kapitala, izračunavanjem kapitalskih zahtev za posamezne tveganja, katerim so izpostavljene zavarovalnice in izračunavanjem minimalnega kapitala zavarovalnic. Pripraviti je potrebno tudi poenostavljene metode in tehnike za izračunavanje zavarovalno-tehničnih rezervacij in kapitalskih zahtev zaradi zagotavljanja sorazmernosti z naravo, obsegom in zahtevnostjo tveganj.

Zaradi širokega področja dela Ekspertne skupine za finančne zahteve so bile v njenem okviru, poleg prej omenjene delovne podskupine za področje zavarovalno-tehničnih rezervacij, oblikovane še tri podskupine, in sicer za pripravo podrobnejših predpisov na področju lastnih virov sredstev, za izračun kapitalskih zahtev za posamezna tveganja zavarovalnic in za izračun minimalnih kapitalskih zahtev.

Zaradi pomena obravnave lastnih virov sredstev, ki predstavljajo vir za izpolnjevanje kapitalskih zahtev, se je v delo podskupine, ki se v okviru Ekspertne skupine za finančne zahteve ukvarja z obravnavo lastnih virov sredstev (angl.: Own funds), kot članica, v zadnjem četrtletju leta 2008, vključila tudi predstavnica Agencije.

Navedena podskupina je v omenjenem obdobju leta 2008 začela s pripravo prvih osnutkov za nasvete Evropski Komisiji s področja predhodnega nadzornega odobranja dodatnih (pomožnih) virov lastnih sredstev kot virov za pokrivanje kapitalskih zahtev, obravnave udeležb (po)zavarovalnic v drugih finančnih institucijah ter s področja razvrščanja in primernosti lastnih virov sredstev

kot virov za pokrivanje kapitalskih zahtev, ki predstavlja osrednji dokument na področju obravnave lastnih virov sredstev v okviru Solventnosti II.

Ekspertna skupina je pripravila tehnične osnove za izvedbo četrte kvantitativne študije QIS4, ki je potekala v obdobju od aprila 2008 do konca julija 2008. Omenjena študija je preizkusila ustreznost predlaganih metod, skupaj s poenostavitvami za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij in kapitalskih zahtev, ter navodila za razporeditev posameznih virov sredstev po stopnjah (Tier 1, Tier 2 in Tier 3).

Četrta kvantitativna študija se od tretje razlikuje po tem, da morajo zavarovalnice izračunati zavarovalno-tehnične rezervacije kot diskontirano vrednost pričakovanih bodočih prihodkov in odhodkov (current exit value). Zaradi zahtevnosti izvedbe takšnega izračuna vsebujejo tehnične osnove tudi predlagane poenostavitve in približke. Poleg tega vsebujejo tehnične osnove tudi navodila za razporejanje lastnih virov sredstev v posamezne stopnje, kar se je izkazalo kot pomanjkljivost predhodne kvantitativne študije. Četrta kvantitativna študija preizkuša tudi drugačen model za izračun kapitalskih zahtev za nezgodna in zdravstvena zavarovanja ter linearni model za izračun minimalnega kapitala. Hkrati testira tudi modul za izračun kapitalskih zahtev za delniška tveganja, ki je odvisen od dolžine trajanja obveznosti iz naslova sklenjenih zavarovanj, ter predlagane poenostavitve za izračun kapitalskih zahtev za vsako posamezno tveganje iz standardne formule. Obseg študije je zajemal področja življenjskih in premoženjskih zavarovanj ter tudi pozavarovalno področje.

Nov način izračuna solventnosti prinaša poleg novega izračuna kapitalskih zahtev tudi spremembe v načinu vrednotenja sredstev in obveznosti. Iz rezultatov študije izhaja, da bi bilo 90 odstotkov sodelujočih (po)zavarovalnic kapitalsko ustreznih tudi po uveljavitvi novega načina izračuna kapitalskih zahtev. Študija je pokazala, da je za kompozitne in življenjske zavarovalnice najpomembnejše tržno tveganje (market risk), medtem ko je pri premoženjskih zavarovalnicah najpomembnejše zavarovalno tveganje (underwriting risk).

V izvedbi študije QIS 4 je sodelovalo 10 (po)zavarovalnic (62 % vseh (po)zavarovalnic s sedežem v RS) ter ena zavarovalniška skupina (33 % vseh skupin). Na ta način je študija pokrila okrog 75 odstotkov trga življenjskih zavarovanj ter 87 odstotkov trga premoženjskih zavarovanj.

V skupini za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje (angl.: Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group - IGSRR) v okviru CEIOPS-a ima Agencija dve predstavnici. Glavne naloge omenjene skupine so:

- priprava meril o primernosti in posledično zahteve glede kakovostnih vidikov,
- upravljanje, kot so obvladovanje tveganj in notranji nadzor, sistem ali druge zahteve, za upravo zavarovalnic,
- priprava ogrodja za ustrezne nadzorne ukrepe, usklajevanje na evropski ravni, v smislu procesa, poročanja nadzoru,
- obravnavanje nadzornih pooblastil za intervencijo, kakor tudi omogočanje preglednosti in harmonizacijo praks nadzornikov,
- vzpostavljanje ustrezne ravni usklajevanja vsebine in oblike poročanja o kapitalski ustreznosti in finančnem stanju nadzornikov,
- priprava zahtev v zvezi z javnim razkritjem informacij,
- obravnavanje računovodskih vprašanj, ki so v interesu nadzornikov v EU, zlasti spremljanje dogajanja IASB ter izmenjava informacij na področju zgoraj omenjenih vprašanj.

Predstavnici sta članici podskupine Računovodska vprašanja in podskupine Sistem upravljanja. V preteklem letu sta se udeležili petih sestankov, na katerih so bila obravnavana naslednja gradiva: Napotki nadzorniku za oceno tveganj, Preglednost in odgovornost nadzornih organov, Poročanje nadzorniku, Dodatni kapital - Capital add-ons, Sistem upravljanja, Vrednotenje sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Predstavniki Odbora evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov CEIOPS, Odbora evropskih bančnih nadzornikov CEBS ter Odbora evropskih nadzornikov za trg vrednostnih pa-

pirjev CESR so v Bruslju v novembru 2005 podpisali protokol o sodelovanju in koordiniranju nadzora, izmenjave informacij in ostalih nalogah skupnega interesa. Glede na to, da odbori že sodelujejo, pa je namen protokola, da se to sodelovanje še poglobi in sodelovanje med odbori tudi formalizira. Praktični vidiki protokola so zagotavljanje izmenjave informacij, izmenjava izkušenj, zmanjšanje obremenitev nadzornikov, zagotavljanje osnovnih pogojev za funkcioniranje vseh treh finančnih odborov in izdelava skupnih poročil za ustanove Evropske skupnosti in njene komiteje.

V mesecu februarju 2006 je bila ustanovljena tudi delovna skupina, zadolžena predvsem za poenotenje zavarovalnih postopkov v državah članicah. Članstvo omenjene delovne skupine »Compass« (Task Force on CONvergence and IMPAct aSSessment) sestavlja 5 predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov, tudi iz Agencije za zavarovalni nadzor. Navedena delovna skupina se je v začetku leta 2007 preoblikovala v Convergence Committee, njena prva naloga pa je priprava navodil o prihodnji reorganizaciji nadzornega organa v luči novega solventnostnega režima ter izobraževanje in izmenjava zaposlenih v okviru nadzorov EU.

Agencija sodeluje tudi v odboru za finančne konglomerate - IWCFC (Interim Working Committee on Financial Conglomerates), ki je bil ustanovljen na pobudo CEBS-a, CEIOPS-a in CESR-a za področje implementacije direktive o finančnih konglomeratih. Omenjeni odbor se je v začetku leta 2009 preimenoval v JCFC (Joint Committee on Financial Conglomerates). Njegovo delo je usmerjeno predvsem na naslednja področja: ugotavljanje finančnih konglomeratov, zagotavljanje usklajenosti nacionalnih nadzornih praks, vpliv sektorskih pravil na izračunavanje kapitalskih zahtev, posli v skupini in koncentracija tveganj, enakovreden nadzor v tretjih državah, sporazumi držav članic o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju nadzora nad finančnimi konglomerati. Omenjeni odbor se je v letu 2008 sestel na petih srečanjih, predstavniki Agencije so se udeležili treh, in sicer vseh v Frankfurtu. Poleg tega sta se predstavniki Agencije udeležili tudi seminarja »The actual Supervision of Financial Conglomerates«, ki ga je omenjeni odbor organiziral novembra 2008 v Dublinu.

3.6. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni Agencije so se v letu 2008 udeležili številnih delovnih sestankov ter določenih seminarjev in strokovnih posvetov.

Na petnajstih Dnevih slovenskega zavarovalništva v Portorožu je direktor tudi aktivno sodeloval z referatom. Ostali seminarji, posveti, zasedanja, tečaji in konference, ki so se jih zaposleni udeležili v letu 2008, so še Simpozij računovodij na Otočcu, Dnevi slovenskih pravnikov in Dnevi slovenske uprave v Portorožu, Posvet revizorjev v Radencih, Simpozij o računovodstvu, reviziji in financah v Portorožu in Seminar o mednarodnih standardih računovodskega poročanja v Ljubljani.